

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MOHÁCSY (MAHÁCS) LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZORMÉNYI-UT 21	Megjelenik minden hó 1-en és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Felesleges riadalom.

Semmi sem bizonyítja jobban az igazságot, hogy a példa ragadós, mint a bűnözés. Mintha lathatatlan vezetékkel lennének egymásbafűzve az emberi lelkek mélysegeiben lappangó-parázsló sötét indulatok és ludatalatti szenvedélyek, úgy következnek néha egymásután az azonos, vagy hasonló véres bűncselekmények. Megöli egy fiú az anyját: követője akad. Állati módon mérszárolnak le egy embert itt, rögtön jelentkezik a véres borzalom hasonmása amott.

Megértjük, hogy sokakat gondolkodóba ejt ez a jelenség, hogy gazdasági és erkölcsi intézkedéseket sürgetnek, amelyek nemcsak a bűnözés megtorlását, hanem, ami fontosabb, a megelőzését volnának hivatva szolgálni. De vigyázni kell a riadalommal, mert könnyen túllőhetünk a célon.

Az egyik ujságban vezércikket olvastunk egyenesen arról, hogy a törvények elveszítették az erejüket, a bűnt már nem tudják megelőzni, az embernek a puszta élete is veszélyben forog annak dacára, hogy a közbiztonság szervei a helyükön vannak s huszonnégy óra alatt kiderítik a legrejtelmesebb bűncselekményeket is. Sürgősen üljenek össze tehát a megelőzés tudományos rendszerének és a büntetőjognak a tudósai — véli az ujság — és gondoskodjanak, hogy legalább a puszta életünk biztonságban lehessen.

Hát ez szépen meg van írva, de egy kissé sok. Túízás, még pedig felesleges. És megriasztás, annak is ok nélküli. Mert szó sincs róla, vannak hölgyek, akik az alaghoz hasonló gyilkosság olvasására lüdbörözve képzelik magukat az áldozat helyzetébe s este benéznek az ágy alá, hogy nem rejtőzik-e ott is valami sötét szándékú gonosztevő. Az is valószínű, hogy vannak, akik mikor olvassák, hogy a rákospalotai gyilkos nyolc pengőre értékelt két emberéletet, az áldozatát és a magáét, nyolc pengő birtokában magukat is azok közé számítják, akikre úton-útfélen baltás gyilkosok leselkednek. De azt már nem tételezzük fel a magyar társadalomról, hogy ez a közbátortalanság olyan mértékű volna, amilyenre a jószándékú vezércikk szerint következtetni lehetne. Kár tehát reáduplázni erre a kevés és elszórt ijedelemre, kár azt mondani komoly helyről komoly közvéleménynek, hogy a törvénynek már nincsen ereje, hogy kockán forog a puszta lét, hogy ebben az országban úgy ölik egymást az emberek, ahogy akarják.

Az élet javai megsoványodtak s bizony potom olcsó lett az emberi élet is. Ez igaz. De ezen semmiféle

büntetőjogi vagy közbiztonsági reformmal nem lehet segíteni, mert az okai sem jogi vagy közbiztonsági hiányosságok. Ha a törvények rosszak, a közbiztonság szervei pedig gyengék és tehetetlenek volnának, akkor veszedelemről beszélhetnénk, mert a megtorlatlanság szabadjára engedne minden sötét erőt, amely romlott vagy kétségbeesett emberek légiját úzi, hogy ha másként nem megy, véres úton keresse a kenyér vagy a pezsgő megoldását. De ettől — hála Istennek — olyan igen messze vagyunk, hogy beszélni is kár róla.

Nyugodt lélekkel le merjük írni: Magyarország közbiztonsága mintaszerű. Az alagi és rákospalotai esetek legfeljebb az egyéni lélek kutatóinak szolgálhatnak figyelemreméltó és szomorú tanulmányi anyagot, de az ország közállapota szempontjából nem jelentősebbek azoknál a hasonló eseteknél, amilyenekről hol ebből, hol abból az országból naponta olvashatunk. Aki tudja, hogy a mai anyagi és társadalmi válság elesettjei milyen hihetetlen tömegben tántorognak a bűn örvénye felett, inkább azon örvendezzék, hogy nem százszor annyian zuhannak bele ebbe az örvénybe.

Nem sok darabja van a földkerekségnek, ahol a törvények olyan szilárdak volnának s ahol az élet olyan biztonságos lenne, mint nálunk, Magyarországon. Nem mondjuk, hogy ez egyedül a közbiztonság szerveinek és a bíróságoknak az érdeme, mert a magyar nép önfegyelmzettsége nélkül ilyen eredményt nem lehetne elérni. Azok azonban, akik mégis megtántorodnak, igenis menthetetlenül beleütköznek a törvény erejébe, a közbiztonság szerveinek éberségébe és felkészültségébe. Eppen mi, csendőrök voltunk az elsők között, akik felismertük az idők súlyosrafordulását s amint a bűn hulláma erőben és agyafúrtságban tornyosodott, olyan mértékben növeltük a magunk szellemi és technikai erejét a küzdelemhez s megnyugtathatjuk a riadozókat: az ország közbiztonsága sohasem fog oda süllyedni, hogy ankéttel kelljen megmenteni.

Azt persze, nem mondjuk, hogy tehát csak reánk kell bízni mindent és nem kell semmit csinálni. Mi a bűnözésnek csak a tüneteit tudjuk visszatartani, az alapokainak megszüntetése kívül esik a mi képességünkön s a feladatunkon. De kívül esik ma Magyarországon mindenkinek a képességén. Nem segít bizony, itt semmiféle ankétes tanakodás, mert csak azok tudnak segíteni, akiken az alapokok múltak: a revízió és a béke. Vagyis: kenyér és kenyér. Amíg ezt el nem érjük, addig, sajnos, nem tudósokra, hanem csak reánk, csendőrökre és rendőrökre nehezedik a probléma súlya.

Azt azonban tudni kell, hogy a lét kockázattal jár, akárhol él és akármilyen évszámot ír is az ember. Ez a természetes törvénye, amit nem lehet emberi törvénnyel helyettesíteni. A bűn örök s ha Krisztus nem tudta az emberből kiirtani, ugyan ki az a tudós, aki elég önhitt ahhoz, hogy erre vállalkozzék?

A csendőr szolgálata és őrszolgálata.

Írta: Dr. CZIÁKY FERENC alezredes hadbíró.

E cikkem céljaként azt tűztem ki és azt óhajtanám elérni, hogy a csendőrségi szolgálat két, egymástól eltérő ágazatát: a közbiztonsági és belső szolgálatot külön-külön megvilágítva, rámutassak azokra a következményekre is, amiket eme szolgálatok körében elkövetett szabálytalanságok maguk után vonnak.

Kiindulási pontul és alap gyanánt itt is elsősorban a Szut-ot választom, mert ez a szolgálati könyv a csendőr szolgálati életének leghűbb és legbiztosabb delejtüje.

A Szut. 13. §-a a csendőr — illetve az őrsparancsnokság — szolgálati feladatait sorolja fel. Ha ezt a felsorolást végigolvassuk, akkor két különböző érzés hat át bennünket:

Az egyik érzésünk az, hogy a csendőrség a magyar államnak rendkívül fontos szerve, mert a legértékesebb államjavak vannak a csendőrség őrizetére bízva. Ebből az érzésből táplálkozik a csendőrségi öntudat, mert hiszen felelőleg hathat minden csendőregyénre az a tudat, hogy ő komoly, nehéz, felelősségteljes munkát teljesít hazájának és embertársainak a javára.

A másik érzésünk azonban az, hogy teljes embernek, tetőtől talpig férfinak kell lennie annak, aki ilyen nehéz feladatkör betöltésére vállalkozik; akinek ez az élethivatása.

A szolgálat igazi ellátásához azonban az is szükséges, hogy a szolgálati kötelemekkel egyfelől teljesen tisztában legyünk, másfelől csak hasznunkra válhatnak annak a megismerése is, miféle következményekkel jár ránk, csendőrökre

nézve az, hogy hivatáskörünkben szándékosan, avagy csak gondatlanságból is kötelességsértést, illetve kötelességmulasztást követtünk el.

A Szut. 14. §-a a szolgálat tagozódásáról írva kimondja, hogy a csendőrség szolgálata két részre tagozódik, úgymint: 1. közbiztonsági és 2. belső szolgálatra.

Nézzük meg hát közelebbről ezen két szolgálati kört külön-külön.

A közbiztonsági szolgálat további tagozódását a Szut. 67. pont 3-ik bekezdéséből kapjuk meg, a belső szolgálatot ugyanezen pont utolsó bekezdése határozza közelebbről meg.

A Szut. 69. §. 1. bekezdése kimondja, hogy „a közbiztonsági szolgálatban állókat az eligazítástól a bevonulásig őrszolgálatban lévőnek kell tekinteni.”

A szolgálati köröket tehát akként is kettéválaszthatjuk, hogy azt mondjuk: a csendőrségi szolgálat két részből áll: őrszolgálatból és belső, vagy másként egyszerű szolgálattól.

A csendőr mindennapi életében tehát ezek szerint 3 időszak különböztethető meg:

Az egyik időszak az, amikor a csendőr közbiztonsági vagy másként külső szolgálatát látja el; ez az őrszolgálatban álló csendőr élete. Ebben az életkörben a csendőrt ugyanazon jogok illetik meg, mint a katonai őrt, mint az őrségen álló katonát. (Szut. 295. pont.)

A csendőrségi őrszolgálat természete azonban lényegesen eltér a honvédségnek az őrszolgálatától. Az eltérés oka a két testület rendeltetéséből és a szolgálata természetéből folyik. A honvédségi őrszolgálat — még a biztonsági őrszolgálat is — általában szűk helyi keretek közt mozog, egy általános őrutasítás által előre meghatározott feladatkörre vonatkozik, ahol ujság, meglepetés, különös esemény

Országzászló.

*Féllárbocáról leng a zászló,
Mint szárnyaszegett sas madár, —
Hirdetve, hogy e bús hazán még
Az Isten erős vára áll...
A lobogók ez eretnekje
Égvívó lelkek bársonya,
Büszke-vágy nemzõn lengedezve
Magyarokat hív, forraszt egybe,
Mint véres kardok vándora, —
Mint véres kardok vándora!*

*Te ezer zászló között pogány!
Ökolnek súlytadója légy,
Karnak izma s tüze a vérnek
És száguldozó sorskerék.
Hitet szóró és magvetője
A tavasznak, mi rügybe kezd, —
Kárpátok ormán véstűz lángját,
Új harcok dörgő csatabárdját*

*Szívünkbe lopva lengedezd,
Szívünkbe lopva lengedezd!*

*Mikor a szellő békén suttog:
Lágy ima s áhítat legyél,
De ha a bosszú napja feljön:
Könny helyett hulljon rád a vér!
E drága harmat mossa mind le
A rád szórt sok gyalázatot, —
S féllárbocról magasba szökve,
Büszkén tekints alá a rögre,
Mely nem terem több bánatot,
Több gyászos magyar bánatot!!*

Dr. vitéz Gereöffy Géza
százados.

A tanu.

Írta: TARJÁN JUTKA.

A kőrisbogarak ellepték az útmenti fákat és a bolondító illat végighullámzott a kerten. Az aranyos fényben reszkető porzósálalak fölött potrohos rovarok lebegtek. A bársonyos szirmok napcsókra, virágszerelemre tárták ki kelyhüket. Minden virágzott itt a faluvégi áradó sugárzásban, fák, bokrok, növények ághegyein, szárain vidám színekben ölelkezett az élet.

A vadszölővel befuttatott kis lugas árnyas oldalán, a szétszáradó pad támlájára hajtott fejjel, nyitott szemmel álmodozott a kis Lóri. A méhek ott dongtak rózsálló arca körül, mintha csak nyitva felejtett meggypiros szája széléről szeretnék lelopni az édességet. Kócos lenhajának

csak igen ritkán fordul elő. Ezzel szemben a csendőrszolgálat közbiztonsági szolgálata künn az életben, nagy körben, változatos körülmények közt folyik le; ezek tartama alatt a legkülönbözőbb természetű váratlan, olyan előre nem látott események állhatnak elő, amikre az eligazításkor az őrsparancsnok nem is gondolhatott és a követendő magatartásra nézve az eligazított csendőrszolgálatot előre ki sem oktathatta. Éppen ez okból a csendőrszolgálat tagjainak nagy körültekintéssel, leleményességgel, gyors és az adott viszonyokhoz azonnal alkalmazkodni tudó szellemi képességgel kell rendelkezniük.

Ezért van az, hogy a csendőrségi őrszolgálat ellátásának a módját a Szut. külön és részletesen is meghatározza, míg a belső szolgálat ellátására nézve a következőket mondja a 70. pont: „a belső szolgálat ellátására a csendőrségnél is — általában — a Szolg. Szab. I. rész határozványai a mérvadók”.

Arra a kérdésre, vajon mikor kezdődik és hol, mikor végződik az őrszolgálat a csendőrségnél, utalunk kell a Szut. 69. pont 1. bekezdésére. Ebből — amint már fentebb idéztük volt, — az tűnik ki, hogy a csendőrségnél az őrszolgálat az eligazítással kezdődik és az őrsére bevonulással végződik.

Vizsgáljuk meg közelebbről ezen őrszolgálat kezdetét, nézzük meg, vajon mik azok az ismertető jelek, amik alapján tárgyilag felismerhető, külsőleg is érzékelhető az, hogy a csendőrségnél az őrszolgálat kezdetét vette. Ezen vizsgálódásunknál állandóan a kezünkben kell tartanunk a Szut.-ot, nehogy téves utakra kerüljünk.

A Szut. 251. pontja a következőket mondja: „a felszerelten akár egyedül, akár többedmagával szolgálat teljesítésére kivezényelt és eligazított csendőr a „csendőrszolgálat” fogalma alá tartozik.” Miután pedig a járőrőrszolgálat a

csendőrségnél mindig összeesik az őrszolgálat fogalmával, a csendőrszolgálatról kapott ezen fogalmi meghatározás rávilágít közelebbről az őrszolgálat kezdetére is, vagyis feleletet ad arra a kérdésre is, hogy mikor kezdődik a csendőrségnél az őrszolgálat?

Ahhoz, hogy az őrszolgálat megkezdéséről — csendőrségi szempontból — beszélhessünk, a legelső kellék a kivezényelés ténye. A kivezényelési jogot a Szut. az őrsparancsnokra ruházza, mint aki elsősorban felelős az őrs körletében az őrszolgálat helyes irányításáért és a közbiztonsági szolgálat célszerű ellátásáért. Tehát a kivezényelés megtörténte a legelső kezdeti cselekménye az őrszolgálatnak. A kivezényelés tényével, vagyis ezzel a szolgálati ténykedéssel indítja meg az őrsparancsnok az őrszolgálatot.

Mi a kivezényelési jog tartalma, vetődik fel a további kérdés?

Elsősorban annak a meghatározása, hogy a járőr hány tagból — egyénileg kikből — álljon. Ezt úgy is mondhatnánk, hogy ez a kivezényelési jog személyi része. Ezen jog gyakorlásában az őrsparancsnokot csak két szempont kötheti meg: először az őrslegénység adva lévő létszáma, mint személyi szempont és másodsorban a szolgálati érdek: az őrszolgálat által elérendő cél, mint tárgyi szempont.

Ebben a körben mozog az őrsparancsnok felelősségi köre is atekintetben, vajjon a kivezényelés jogát személyi és tárgyi tekintetben helyesen gyakorolta-e avagy sem.

Az őrsparancsnok ugyanis ezen jogával személyi tekintetben is visszaélhet akkor, ha egyes alárendeltjeit a kivezényeléseknél indokolatlan kedvezésben részesíti, avagy másokat indokolatlanul, zaklatás vagy üldözésszerűen sokszor vezényel szolgálatba.

Ha az alárendeltet ebben a vonatkozásban sérelem érte, vagyis velük igazságtalanság történt volna, úgy a

szétbomlott számai, mint huncutkodó kacskók próbálkoztak szabadulni az égtájak felé. Vékony kis kezét ráejtette az asztallap deszkájára és ujjainak lassú mozgása a símogást ismételte.

Pillantása oda-odatévedt a kert alatt görbülő útra, mintha onnan várna valamit. A délelőtti nagy csöndességben hallani lehetett az időnként gögicselészerű apró sóhajokat. Minden beszélt és vágyódott itt az érlelő nap áldott verőfényében.

*

— Lóri, Looóriiii! — csattant fel bántó élességgel a hívogató hang a ház felől és a kisleány riadtan kapta föl a kezét a szeme elé, mintha szégyelné, hogy tettenérték.

— Itt vagyok, — szolt vissza furcsán és bizonytalanul formált hangon, mintha egy másik világból visszatért utazó az első szót nehezen találó idegenségére ébredne.

— Mit csinálsz ott annyi ideig?

— Gyomláltam... — válaszolta, de a varázslat már eltűnt, hangja biztosan csengett. Perdült egyet, végigsimított a haján és hosszan elnyújtott hangja, mintha a búzaszentelésre induló Máriaképes zászlók alatt énekelne, még meg is toldotta:

— Jövök már, mamuska!

A kertajtónál már ott állott Kádárné. Termetes alakja mintha szétfolyt volna a szabadon lengő, széles vállú kötény alatt. Toppantott egyet és pöröléshez szokott asszonyok gyorsan pergő nyelvvel egész szóárdatot zúdított Lóri felé:

— Én megszakadhatok, te meg csak lófrálsz mindig. Semmire sem használhatlak. Tele van a fejem bajjal. Csak bosszúságom van. Ki vágja össze a csalánt a kiskacsáknak? Ki megy el Szilasnéhoz visszakeréni a tepsit? Ki hoz

nekem egy kis fűszert a Szövetkezetből? Ki varrja meg a szakadt ponyvát? Hát nem vagyok én szerencsétlen, hogy egy ilyen renyhe teremtést szültem a világra? Még mindig itt állsz? Mi ütött beléd?

A lány már az utcán járt, amikor mint a frissen fakadt forrás, Kádárné szája még mindig ontotta a mondanivalót. Végül fújtatott egyet, akárcsak a jót szaladt masina és befordult a konyhára.

A szomszédban is feszült volt a hangulat. Nagyobb joggal. Bura gazda reggel megemelte a petrencerudát, hogy szétrázza a takarmányt és olyan nyilallást kapott a derekába, hogy le kellett fektetni. Amikor pedig tenger a dolog. A tej meg öszment, a füst visszacsapott és eltűnt a legszebb kakas. Buránét ette a méreg. Kiment fáért az udvarba és amikor észrevette, hogy jönnek a csendőrök, hátraszaladt a kertbe, az úthoz és szóval tartotta őket.

Elkerítette az egész falu nótáját, meg a tolvajnépesség mindenét. Még nem született természettudós, aki annyi szeretettel írta volna le egy szép magyar kakas alakját, mint ahogy lefestette az elveszett, szemétdombon vezérelő állatot. A csendőrök feljegyezték:

— Jó, majd utánanéznünk.

Aztán elköszöntek és egyelőre odábbálltak. Sietős dolguk volt.

Buráné megint magára maradt a bosszúvágyával és fölpaprikázva dohogta:

— Persze, egy kakas semmi nekik, amiatt a fülük bojtját sem mozdítják.

— Mi a baj, Bura néni? — kérdezte az üzletből visszatérő Lóri.

— Itt voltak a csendőrök és meg se hallgattak.

Szolg. Szab. I. Rész 95. pont értelmében nyitva áll részükre a szolgálati panaszemelés joga. Természetesen erre nézve nem szabad elfelejtenünk a Szolg. Szab. fentidézett pontja 7-ik bekezdésének azon rendelkezését, mely kimondja, hogy „annak, aki panaszt tesz, panaszát magának kell megokolnia és önmagának kell érte helytállania”.

Az őrsparancsnok felelőssége ezen vezénylési joggal való visszaélés esetén fegyelmi, avagy büntetőjogi lehet.

A vezénylés további kelleke: a szolgálati feladatnak és a kivezénylés helyének a megjelölése szintén az őrsparancsnok jogkörébe tartozik.

Ez a vezénylési jog tárgyi része. Ebben a körben is egyedül csak a szolgálati érdek lehet a mérvadó. Az őrsparancsnok felelőssége itt azon a kérdésen fordul meg, vajjon a szolgálatba vezénylés közérdeken, szolgálati szempontokon nyugszik-e, avagy sem? Annak az elbírálása azonban, vajjon a szolgálat előírása indokolt volt-e, avagy sem; illetve, hogy a vezénylési joggal tárgyi szempontból visszaélés nem történt-e, mindig az őrsparancsnok előírási parancsnokainak a hatáskörébe tartozik.

A járőrbe vezényelt csendőröknek nincs megengedve annak a bírálata, vajjon a vezénylésre, a járőrszolgálat kiírására szükség volt-e, avagy sem; illetve, hogy az őrszolgálatba vezénylés tárgyi szempontból indokolt, közérdeket szolgáló volt-e, avagy sem? A járőr tagjai nem tagadhatják meg büntetlenül az engedelmisséget azon a címen, hogy — megítélésük szerint — a járőr kivezénylésére, az őrszolgálat elrendelésére nincs szolgálati indok.

A csendőrőrszolgálatához megkívánatik még az is (Szut. 252. pont), hogy azt a járőr szabályszerű egyenruhában és teljes felszereléssel kezdje meg. A szolgálat megkezdésének ezen fizikai előfeltétele egyrészt az őrszolgálat által elérni kívánt cél biztosítását szolgálja, másrészt a

csendőrrjárőr tekintélyének fenntartását és megóvását is célozza.

Ebbe a körbe tartozik pl. a vegyesőrs parancsnokának az elhatározó döntése abban a tekintetben, vajjon egy büntettes üldözésére gyalog-, avagy lovasjárőrt vezényeljen-e ki; avagy, hogy egy karhatalmi szolgálatra kivezényelt járőr milyen erős legyen. Ebben a körbe esik bele az őrsparancsnok gondoskodása oly tekintetben is, hogy a járőr az időjárás viszonyainak megfelelő egyenruhában kezdje meg őrszolgálatát.

Miután ennyi sok oldalról kell előkészíteni a csendőrőrszolgálatot és miután fontos szolgálati érdek fűződik ahhoz is, hogy az őrszolgálat személyi és tárgyi indokoltága az ellenőrző és szemléző előjárók részéről utólag is megállapítható legyen, ez okból a Szut. 253. pontja kötelező formában mondja ki, hogy minden közbiztonsági szolgálatra egyenruhában kivezényelt járőrt „szolgálati lappal” kell ellátni. Ezen szabály alól kivételt képeznek a gödöllői őrs járőrei, amelyek vezénylőlajstrom alapján indíthatnak helyi szolgálatba. Ez kivétel azonban, amelyik a gödöllői őrs különleges szolgálatára és különleges viszonyaira van tekintettel — a szabályra csak megerősítőleg hat.

A szolgálati lap idők múltával is írásbeli bizonyítékot nyújt arról, vajjon valamely őrszolgálatot hány személyből — és egyénileg kikből — állott járőr, hol, mennyi idő alatt milyen célok elérése érdekében, milyen községek vagy te-reptárgyak leportyázása mellett látott el.

Abból a fentebb kifejtett tényből, hogy az őrszolgálatnak mindig szolgálati érdekből kell történnie és hogy az őrsparancsnoknak a vezénylés időpontjában — amikor a szolgálati lapban az őrszolgálatot előírja, — mindig ezen szolgálati érdeket kell a szeme előtt tartania, folyik a Szut. 254. pont utolsó bekezdésének alábbi rendelkezése: „a már

A kisleány arca mintha forró tűzhely fölé hajlott volna, kipirult, szeme nagyra nőtt és szája körül mosoly feslett ki. Aztán nekilódult és valósággal röpköd hazafelé. Néhány perc múlva újból Buránét nyaggatta:

— Merre mentek?

— Kik?

— Hát a csendőrök?

— Az alvág felé. Mi bajod velük? Mi?

Nem kapott választ. Lóri már messze járt és nevető szemekkel futotta végig a falut.

Nem kellett messze mennie. A hatodik háznál nagy ribillió volt. Két szomszédasszony minősítette egymást reggel két eltört köcsög miatt és most hosszú lére eresztve Sóné adagolta a csendőröknek a sérelmeket a becsületsértés tényálladékaikhoz és a Csernyusné elleni följelentéséhez.

Lóri odaállott a kis csoporthoz és mintha üdvösséget talált volna meg, úgy fülelt. Zuhogtak a válogatott sértések körültekintő ismétlését jelentő mondatok, amikor az egyik csendőr rászólt a környülállókra:

— Akinek nincs itt dolga, menjen tovább! Maga is kislány! Nem való ilyesmit hallgatni.

Lóri a füle tövéig elpirult. Egy pillanatig szembenézett a szép szál emberrel, látta a szigorú, de tiszta tekintetet, a barnára sült férfias arcot, a hetyke kis bajuszt, azt a kis gödröcskét az áll alatt, aztán neki-durálta magát és nagyhirtelen kivágta:

— En hallottam az egészet... Eppen erre jártam.

Igy került bele a Szegfi Sándor csendőrőrmester jegyzetébe:

Tanu: Kádár Ella...

Lórrival napokig nem lehetett bírni. Nótázott, mint a

napot köszöntő madár. Táncolt, forgott, ugrált, amikor csak tehetette.

Megtelt örömmel. Oda-odabujt a kis lugasba és kint tartóan leskelődött az út felé.

Egyszer aztán egy reggel, amelynek emléke oly tiszta volt, mint a hajnali mező, ha a napsugarak végig-öntözik a fűszálakon gyöngyöző harmatcseppeket, idézést kapott a járásbíróására.

*

A bíró már únta a két asszony végnélküli lefetyelését. Hiába volt szembesítés, nem lehetett kihámozni belőlük, hogy tulajdonképpen mi történt. Sóné rendületlenül állta a sarat és mindenképpen azon volt, hogy az érzelmekre hasson.

— De drága jó bíró úr, nem úgy van az! Azt a két zöldre zománczott köcsögöt én még a nagyanyámtól örököltem. Nem volt azoknak semmi híjuk-bajuk. Úgy aludt bennük a tej, mint az unokám a ruháskosárban. Mert nem olyan köcsögök voltak ezek, mint a mostaniak, hogy az ember rájuk néz, aztán már cserepekre hullanak. Olyan hangot adtak, ha hozzájuk értem, mint a régi kakukos óra ütés előtt. Úgy ám, kérem, ha láttam őket, eszembe jutott a régi szép idő, amikor menyecske koromban, áldott jó anyám az új házba hozta őket, tele tejfellel. Olyan csuszát locsoltam le azzal a tejfellel, hogy szegény uram, az Isten nyugtassa, bárcsak ne ivott volna annyit, még szerelmesebb lett belém, mint volt. Még az édes bíró uram is végignyálná a szája szélét, mert én úgy főzök...

— Lelkem, elég volt! Egy szót se többet! Kérem a tanut!

— De aranyos bíró uram! — csattant fel Cser-

előírt szolgálat indokolatlan nem teljesítése büntetendő cselekmény még akkor is, ha azt az követte el, aki a szolgálatot saját magának írta elő”.

Ennek a rendelkezésnek a betartása és megkövetelése rendkívül fontos az őrök belső fegyelme szempontjából is, mert hová vezetne az, ha az őrparancsnok — olyan esetben, amikor ő önmagát vezényli járőrszolgálatba, — nem portyázná le a szolgálati lapon a szolgálatba lépése előtt előírt tereptárgyakat.

Ha az őrszolgálat megkezdésének ezen fontos személyi és tárgyi előfeltételei mind adva vannak és a fentebb kifejtett előkészületi cselekmények (a kivezénylés, a szolgálati lap kiállítás, a járőr szabályszerű felszerelése) mind végre lettek hajtva, akkor jön a járőr jelentkezése és eligazítása az őrparancsnok, avagy helyettese által. (Szut. 258. pont). Az eligazítás a járőr szellemi útbaigazításából, irányító felvilágosításából és fizikai felkészültségének megvizsgálásából áll.

Ezzel azután kezdetét is vette az őrszolgálat.

Hogy az őrszolgálatnak hogyan és hol kell lefolynia, minő feladatokat kell annak során megoldani, azt a járőr előszóval az eligazításból, írásban pedig a szolgálati lapból tudja meg. Hogy a járőr ezen szolgálati feladatát elvégezze-e, azt okmányilag a szolgálati lappal igazolja. Ennek részleteit a Szut. 263. pontja írja elő.

Amíg a honvédségi őrszolgálatban az őrparancsnok a felvezető, a készség és a felállított őrszolgálat kötelei egymástól elhatárolhatók és különválaszthatók, addig a csendőrségi őrszolgálat természete ezt kizárja. Ámbar a szabályzatok értelmében a csendőrijárőr vezetőjének a felelőssége elvileg nagyobb, mint a járőrtársé, ebből azért helytelen lenne a csendőrijárőr szolgálatát széttagolni és a járőrvezető és járőrtárs szolgálatát két egymástól elkülöní-

tett körre felosztani. A csendőrijárőrt a szolgálati feladat fontossága és nehézsége feltétlenül egymásra utalja. Ez kitűnik a Szut. 262. pontja 2-ik bekezdésének utolsó mondatából, amely szerint: „a járőr feladatával és a járőrvezető szándékával a járőrtársnak is teljeseren tisztában kell lennie”.

Ugyanezt igazolja továbbá a Szut. 268. pontjának azon előírása, mely szerint „a járőr tagjainak egymástól elválniok csak elkerülhetetlen szükség esetében szabad”.

Arra a kérdésre: mikor ér véget a csendőrijárőr szolgálat, a következő feleletet adhatjuk:

A csendőrségi őrszolgálat akkor ér véget, amikor a járőr a szolgálati lapon előírtak teljesítése után az őrre bevonul.

Miután a csendőrségi őrszolgálat megkezdésének előfeltételeit, a megkezdés módját és az őrszolgálat lényegét megismertük, vessük fel azt a kérdést, vajjon a fenti előfeltételek közül melyik az a lényeges feltétel, aminek hiányában őrszolgálatról nem lehet szó?

Megítélésünk szerint az előkészületi feltételek közül a *leglényegesebb a kivezénylés.*

Ahhoz, hogy csendőrségi őrszolgálatról beszélhessünk, feltétlenül szükséges, hogy a kivezénylés az arra jogosított őrparancsnok, (vagy távollétében helyettese) részéről történjék. Ámbar a csendőr — a Szut. 300. pontja értelmében és az ott megjelölt feltételek mellett — saját kezdeményezésből is jogosult szolgálatilag fellépni, azonban az ekként fellépő csendőr szolgálat nem őrszolgálat lesz, hanem csak közönséges (belső) szolgálat. Ezt egyébként kimondja a Szut. 251. pont 1. bekezdése is: „A kivezénylés nélkül szolgálatilag fellépő csendőrt... szolgálatban állónak kell tekinteni, de a csendőrijárőr fogalma alá nem tartozik”. Ezen

nyusné — hát engem meg se hallgat? Nem a köcsögről van szó! Azt leparittyázta valami gaz, macskára vadászó kölyök, de az én becsületemről. Abba belegázolhat minden ilyen csélesap özvegyasszony? Engem elnevezhet mindennek? Hát igaz a volt az uramnak, hogy ő majd megtalálta volna az igazságot! Hogy miért nem engedtem meg neki. Úgy eltángálta volna ezt a szómalmot forgató banyát, hogy attól koldult volna.

— No ahhoz ember kellene, — sipította Sósne, — nem olyan nyim-nyám, mint a maga ura, akit legénykorában valamirevaló nőszemély meg sem nézett.

— Mi, hogy az én uram rokkant? Rokkant a maga dereka a sok ölelgetéstől, vén szipirtyó, maga...

— Ha azonnal csönd nem lesz, mindkettőjüket lecsukatom! János! Hivja be a tanut!

— Kádár Ella! Menjen be!

Lóri a maga 18 évének pompájában bejött, végigsimogatta ruháját és meghajtotta magát. A következő pillanatban már körülnézett. Úgy járt a szeme, mint az asztalfiók a terítésnél. Hökkent riadalom fogta el és alig tudott magához térni, amikor a bíró megkérdezte tőle:

— Na kislányom, mondja el szépen, mit látott?

Lóri csak izgett, mozgott és tekergette hátrafelé a fejét, mint aki keres valakit.

— Beszéljen csak bátran, de arra figyelmeztetem, hogy csak az igazat vallja, mert a hamis tanut a törvény szigorúan bünteti.

— Én kérem azt hittem... és elakadt a szava. Szája legörbült, szeméből eltűnt a csillogás és torkát valami vad fájdalom szorongatta.

A bíró előrehajolt és szelid szóval faggatni kezdte:

— Mi baj van?

— Kérem, én azt hittem...

— Mit hitt?

— Hogy ő is itt lesz...

— Kicsoda?

— Hát ő...

— Miért? Többen voltak a veszekedésnél?

— Nem!

— Hanem?

— Én csak őmiatta jöttem el...

— Valaki rábeszélte?

— Nem!

— Hol állt, amikor ez a két asszony egymásnak esett?

— Sehol! — itt aztán már eltört a méces és kiszajtolódtak szeméből az első könnycseppek.

— Hogy-hogy? Maga nem tud semmit?

— Én nem is voltam ott. Csak vele akartam találkozni. Azt hittem, ő is itt lesz...

— De hát kicsoda az az ő?

-- Szegfi Sándor, a csendőr...

Kiderültek az arckok, még a két asszony is somolygott. Megenyhült a feszült hangulat. A világitást átszűrte a zöld lombsátor valami megvesztegető színárnyalattal. A poros aktákra, a tintafoltos zöld asztalra, a komor feszületre rávetődött a fény és a padlón napfoltok táncoltak, mint kirakott aranytányérok. Az ablak előtt fecskék cikáztak és a kavargó porszemek vidáman bukfenceztek. Forró nyár volt. Termést érlelő napsütés.

a ponton egyben élesen elválasztódik egymástól: a csendőrségi őrszolgálat és a közönséges szolgálat.

További fontos kelléke az őrszolgálatnak, hogy a kivezényelt járőr tisztában legyen a kivezénylés céljával és tartalmával. Hiszen enélkül csak céltalanul meneteiő járőrrel, csak ötletszerű őrszolgálatról beszélhetünk és nem lehet szó öntudatos járőrszolgálatról. Fontos továbbá a szolgálati-lap kézhezvétele is. A Szut. 251. pontjának utolsó bekezdésén kívül a 767/csf. 933. sz. rendelet is elrendeli, hogy az őrsparancsnok (helyettese) a járőr kivezénylése előtt két órával az őrsirodába hívja a járőrvezetőt, tudtára adja a parancsot és a szolgálati okmányokat is átadja neki.

A szolgálati-lap kézhezvételének jelentősége, különösen a Szut. 250. pontjában foglaltak miatt fokozódik, amely szerint az őrsparancsnok, ha szükségét látja, belátása szerint, a rendes szolgálati beosztás sorrendjétől eltérően írhatja ki a szolgálatot. Már pedig ez esetekben, ha a járőr, a szolgálati-lap hiányában — emlékezetből — nem oly sorrendben portyáz, amint az neki előíratott avagy az előírástól különösebb indok nélkül eltér, nyilvánvalóan elköveti az őrszolgálati vétséget. Ily esetekben tehát a büntetőjogi felelősségrevonásnak egyik előfeltétele, hogy a járőr szolgálati-lap birtokában legyen, mert ellenkező esetben az alkalmilag kiírt szolgálat nem előírászerű leportyázásáért — joggal felelősségre se lenne vonható.

Másrészt azonban a kivezényelt járőr szolgálata általában akkor is őrszolgálatnak tekintendő, ha a járőr elindulása előtt a szolgálati-lapot nem vette volna át. A szolgálati-lap átvételének elmulasztása tehát olyan szabálytalanság, ami a szolgálatot azért nem fosztja meg az őrszolgálati jellegétől.

Lóri a kipattantott titok után elfedte a szemét és sírt, mint a záporosó. Sósne csucsujgatta, simogatta. Aztán már Csernyusné is átment és ő is segített vigasztalni. Valami fölöttébb bennük, megmelgedett a szívük és kezük, talán nem is véletlenül, találkozott a zokogó Lóri vállán.

Aztán felállt Csernyusné:

— Nagyságos bíró úr, én mindent visszavonok.

— Nagyságos bíró úr, én sem haragszom, hiszen szomszédok vagyunk...

A bíró csak bólogatott. Ősz fején a megértés aranyos kedélye hatalmasodott el. Mosolygott.

— A tárgyalást berekesztem és az eljárást megszüntetem.

Lóri már föl mert pillantani. Az aranyos szívű bíró csendes hangon szólt hozzá:

— Hát majd beszélünk azzal a csendőrrel. Jó?

— Iiigen... — szipogta vissza, de szemén már átívelt a megbékélés szívárványa és a két szomszéd-asszony oldalán elhagyta a tárgyalótermet.

A bíró lehajtotta a fejét és elégedett derével rávezette az aktára: „Kibékültek.”

Egy hét múlva Szegfi Sándor beljebb került a Kádár portán.

— Már csak megnézem ezt a lányt, aki dobraütötte a nevemet, — mondotta.

Aztán már kettesben ültek a kis lugasban.

Enyhe szél fujt. Összeverődtek a harangvirágok, megremegtek a nyárfalevelek és egymásbaborultak a pirosra érett vadszőlő indái. Mint két kéz, amely keresés után találkozott.

Végül ugyanígy őrszolgálatban állónak tekintendő az a csendőrijárőr, amelyik anélkül kezdte meg közbiztonsági szolgálatát, hogy megelőzőleg az őrsparancsnok (helyettese) részéről eligazításban részesült volna. Az eligazítás tehát szabály szerint hozzá tartozik a csendőrségi őrszolgálathoz, de nem olyan mérvben, hogy ennek hiányában őrszolgálat ne létesülne.

Miután az őrszolgálat kellékeit, megkezdésének és befejezettségének ismertető jeleit megismerjük, menjünk át a csendőrségi szolgálat másik részére: a rendes, vagy — ahogy a Szut. 67. pontjában olvashatjuk — a belső szolgálatra s nézzük meg, hogy az utóbbi szolgálat megnyiben különbözik az előbbitől.

Ha a különbséget kirívó módon akarjuk ismertetni, azt is mondhatnánk, hogy amíg az őrszolgálat általában a laktanyán kívül zajlik le, addig a közönséges szolgálat általában a laktanyán belül, annak a szolgálati körletén belül játszódik le. Ezért illethető az utóbbi röviden a belső szolgálat elnevezésével. Ez a szolgálatteljesítés helye után igazodó, a fogalmat helyi viszonyokból megítélő meghatározás, ha nem tökéletes és kimerítő is, azonban talán és könnyen megérthetően hangzik.

Ha e két szolgálat célját és területi rendeltetését tartva szem előtt, keressük a fogalmi elhatárolást, úgy azt is mondhatjuk, hogy a belső szolgálat a csendőrség katonás szellemét igyekszik biztosítani és fenntartani, míg a külső szolgálat az állam közbiztonsági szükségletének a kielégítését célozza.

A belső szolgálat feladata tehát az, hogy a csendőrségen belül rend legyen; addig a külső szolgálat célja a közbiztonság fenntartása.

A belső szolgálat körét az őrs állományába tartozó csendőrök kiképzése, továbbképzése és a belső laktanyarend, valamint a belső laktanyai szolgálat ellátása teszik ki; ezekből a részekből tevődik össze, ezekből áll a belső szolgálat. A külső és a belső szolgálat együttesen biztosítja a legtökéletesebb rendet, mert a belső szolgálat a szolgálati rend, a külső szolgálat pedig a közrend biztosítója.

Fontosság szempontjából elhibázott dolog lenne azt mondanunk, hogy a külső szolgálat fontosabb, mint a belső.

Bár ha a járőrszolgálatban elkövetett mulasztásokat és szabálytalanságokat általában szigorúbb büntetéssel sújtják, lényegileg e két szolgálat szervesen összefügg és egymást annyira kielégíti, hogy ha az egyik hiányos vagy elhanyagolt, az szükségképpen kihat a másikra is. Mert egy fegyelmetlen, rosszul kiképzett csendőr a közbiztonsági szolgálatot jól nem láthatja el.

Amit a fentebbiek során a Szut. — és részben a Szolg. Szab. — rendelkezését és a csendőrség természetét véve figyelembe elmondottunk volt, azokból most a fegyelmi és büntetőjogszabályokat kézbevéve vonjuk le a következtetéseket.

Az őrszolgálatban szándékosan — avagy csak gondatlanságból — elkövetett cselekményeket és mulasztásokat az új katonai büntetőtörvénykönyv (röviden Ktbtk.) V. fejezete alatt a 102—106. §-ok írják körül.

Ezeket csendőrségi szolgálati szemüvegen át nézve, az alábbiakat tudhatjuk meg:

A közbiztonsági szolgálatot ellátó csendőrijárőr mind-

Az Istentől tunyán kérni segítséget, véték és boldonság.

ZRINYI MIKLÓS

Csendőrújoncok frissen felszerelve.

két tagjának egyenlő a büntetőjogi felelőssége. Tehát *elvileg* a járőrtársra ugyanazon büntetést írja elő a törvény, mint a járőrvezetőre. A dolog természetéből folyik azután, hogy — ha bár az őrszolgálati büntetést, avagy vétséget együtt, közös akaratelhatározással követték is el, vagyis az alanyi bűnösségük egyenlő természetű is — a gyakorlati életben a haditörvényszék súlyosabb büntetést fog kiszabni a járőrvezetőre, mert hiszen a járőrvezető minősége súlyosbító körülményként esik terhére a latba akkor, amikor a büntetést megállapítják.

A csendőrségi közbiztonsági szolgálatban elkövetett cselekményeket a törvény vagy őrszolgálati büntettként, vagy őrszolgálati vétségnek jelöli meg.

Nézzük meg elsősorban azokat a cselekményeket, amik a törvény rendelkezéséhez képest büntettként minősíthetők.

A szabályszerűen kivezényelt és eligazítás után útba-indult csendőrrjárőr tagjai az alábbi esetekben válnak őrszolgálati bűnösökké: ha megittasodásuk által, avagy az által, hogy kispihenő helyükön lefeküdvé elaludznak, avagy ha közbiztonsági szolgálati körletükön kívül eső helyre önkényüleg és oly módon távoznak el, hogy ezek egyike vagy más ehhez hasonló természetű cselekvésük által az eligazításukkor reájuk bízott feladatuk megoldására *teljesen* képtelenné tették magukat.

Vagy ha a szolgálatukra vonatkozó általános vagy különös utasítást mellőzték és ebből folyólag — békében — hátrányt vagy — háború idején — jelentékenyebb veszélyt idéztek elő.

És pedig a cselekményük a törvény értelmében (Kbp. 102. § 2-ik bekezdése) akkor is büntetett lesz, ha azt gondatlanságból követték el.

Lássunk egy példát az őrszolgálati büntettről: a határszéli csendőrőrs parancsnoka, délután, a Szut. 293. pontjában előírtak szerint utánportyázásra indul. A határvonal közelében való portyázásakor az idegen állam területéről két polgári egyén lép át magyar területre, akiket a Szut. 302. pontjában foglaltak (Szolg. Szab. I. R. 449. p. is) figyelmen kívül hagyásával, vállon hagyott fegyverrel szólít fel igazolásra. A két polgári egyén az igazolványok átadásának ürügye alatt az őrsparancsnokot teljesen megközelíti, majd hirtelen reátámadnak, fegyverét dulakodás árán elveszik s azzal együtt a határon át elmenekültek. Az őrsparancsnok kétségtelenül azért került ezen megszégyenítő helyzetbe, mert a Szut. 302. pontjában foglaltak szem előtt tartásának elmulasztásával lehetővé tette, hogy a polgári egyének teljes közelébe jöhessenek.

Miután így a járőrszolgálatbani lefegyverzése saját hibájából kifolyólag következett be és mert tőle, mint őrszolgálatban állótól a szolgálat további ellátásához feltétlenül szükséges fegyver a csendőrérdek lealázó megszégyenítésével és úgy vétetett el, hogy ekként a további őrszolgálat teljesítése lehetetlenné vált s a szolgálatra

---

A császári nehéz lovasságnál 1660 körül többek közt *négycsövű pisztoly* is volt használatban, mely kerek szerkezettel lévén ellátva, mint ismétlőfegyver volt kezelhető.

hátrányt is idézett elő, cselekménye kimeríti a Kbt. 102. §-ba ütköző őrszolgálati büntetést.

Arra az esetleges kérdésre, hogy hol találhatók fel a csendőrségi őrszolgálatra vonatkozó általános utasítások és hol kapja meg a járőr a különös utasításokat, a következő a felelet:

Az általános utasítások alatt a Szut. vonatkozó rendelkezései, avagy a magasabb parancsnokságoknak ezen az alapon nyugvó rendelkezései, míg a különös utasítások alatt itt — ebben a vonatkozásban — az őrsparancsnok azon utasításai értendők, amiket a szolgálati-lap adataival egybehangzóan az eligazításkor ad ki a járőrnek.

Természetes dolog, hogy a kérdéses utasításoknak fontos jelentőségűeknek kell lenniök és a beállott hátránynak okozati összefüggésben kell lenni az utasítás elmellőzésével. Ha az elmellőzött utasítás nem volt lényeges jelentőségű, avagy ha a lényeges utasítás elmellőzéséből semmiféle hátrány nem állott be, akkor őrszolgálati büntettről nem lehet szó, legfeljebb csak őrszolgálati vétség-ről. Ugyancsak őrszolgálati vétségről lehet szó akkor is, ha a járőr — vagy annak egyik tagja — kisebb mérvű megittasodása vagy eltávozása, vagy egyébként az általános vagy különös őrutasítással ellenkező magatartása által nem vált ugyan szolgálatra képtelenné, de azt hiányosan, felületesen, csak részlegesen, avagy elkésetten oldotta meg.

De teljesen elegendő az őrszolgálati vétség létesüléséhez a szeszitalnak, őrszolgálat teljesítése közben megittasodás nélkül való egyszerű fogyasztása is. A Szut. 89. pont első bekezdése értelmében a csendőrnek a szolgálat tartama alatt — még a pihenőidejét is beleértve — szeszital fogyasztania nem szabad. Így tehát a szolgálati kapcsolatos általános utasításokat sértő ezen szabálytalanság — mely egyébként pl. belső szolgálat közben elkövetve, csak fegyelmi kihágás lenne — őrszolgálatban elkövetve, az őrszolgálati vétség tényálladékát meríti ki. Kivételt képez ezen általános szabály alól a polgári ruhás nyomozók szolgálatát szabályozó Cs. 4. Utasítás 125. pontja, mely a szeszitalnak kis mértékben élvezetét szolgálatban is megengedi akkor, ha azt éppen a szolgálat érdeke tette szükségessé.

Bár az esetek sokfélesége miatt az őrszolgálati vétségek minden egyes elkövethető alakját itt fel nem sorolhatjuk, mégis megemlíthető még az, hogy őrszolgálati vétség gyanánt bírálendő el az is, ha a csendőrijárőr vagy annak egyik tagja a kis- vagy nagypihenő alatt szolgálati ok nélkül — hátrányt nem okozó körülmények közt — eltávozik, mivel a Szut. 288. pontja ezt kifejezetten csak szolgálati okokból engedi meg.

Az őrszolgálati büntettré a törvény (Kbt. 103. § 2-ik bekezdése) egy évig, súlyos esetben három évig terjedhető börtönt, míg háború esetén 1—3 évig, súlyos esetben 3—5 évig terjedhető börtönt, nagy hátrány bekövetkezése esetén pedig agyonlövésel végrehajtandó halálbüntetést ír elő, az őrszolgálati vétségre pedig (a Kbt. 106. §-ában) 8 naptól 6 hónapig, súlyos esetben pedig 6 hónaptól 2 évig terjedhető fogház van előírva.

Külön szabályozza a törvény (Kbt. 105. §-a) a fogolyörzésre hivatott őrszolgálati büntettként jelöli meg és 5 évig terjedhető fegyházzal bünteti. Ha azonban bebizonyosodik az, hogy az őrszolgálat tudomással bírt arról, hogy

az őrzetére bízott fogoly felségsértés vagy hűtlenség gyanúja alatt áll, vagy ezen bűncselekmények egyike miatt van elítélve, a büntetése 5—10 évig terjedhető fegyház; sőt — ha a fogolyszöktetésből nagy hátrány következett be — agyonlövésel végrehajtható halál.

Hogy ki értendő a „fogoly” elnevezés alatt, arra nézve megadja a feleletet a Szut. 539. pontja. E szerint „fogoly” kifejezés alatt a csendőrség által felhívásra vagy saját kezdeményezésre elfogott, elővezetett vagy őrzetbe vett, továbbá a hatóság által a csendőrségnek fogoly gyanánt kísérés vagy őrzés végett átadott egyénnek kell érteni. Tehát a most említett körülmények között — a gyanú súlyától függetlenül — elfogott „fogoly” *szándékos* megszöktetése mindig büntetett.

Ezzel szemben viszont a Kbt. 106. §-a szerint őrszolgálati vétség miatt vonandó felelősségre az az őrszolgálati tagja, amelyik — bár büntetlennel is gyanúsított — fogoly megszökését *gondatlanságból* idézi elő.

A fentiekhez még a következőket tartom szükségesnek hozzáfűzni:

A Kbt. 104. § 2-ik bekezdésének utolsó mondata azt mondja, hogy a „csendőrijárőr tagjának büntetésére azonban kivétel nélkül a 103. § 2-ik bekezdése irányadó”. A törvénynek ezen nyilvánvalóan enyhébb büntető rendelkezése abban leli magyarázatát, hogy rendes viszonyok közt elsősorban közbiztonsági szolgálatot ellátó csendőrijárőrök nem ritkán 36 órai — sőt néha még hosszabb tartamú — portyázást, illetőleg nyomozást végeznek s így a szolgálatuk különleges volta miatt mulasztásaikat külön enyhébb büntetés alá vonandónak ítélte meg a törvényhozó is.

Ezek tehát azok a büntetőjogi szabályok, amelyek a csendőr közbiztonsági szolgálatának, vagyis a csendőrségi őrszolgálatnak a szabályosságát és zavartalanságát biztosítják oly módon, hogy az ezen szolgálat közben csendőri részéről szándékosan, avagy gondatlanul elkövetett szabálytalanságokat büntetéssel sújtják.

Ha most átmegyünk a csendőr szolgálatának másik körére: a belső szolgálatra, úgy azt a következő büntetőjogi szabályokkal látjuk biztosítva:

Ha a belső (laktanyai ügyeletes, napos, készségi, stb.) szolgálatra kirendelt csendőr a kirendelés után, de még a szolgálat megkezdése előtt, avagy már szolgálatbalelépése után kismértékben megittasodik, fegyelmi kihágásban válik bűnössé és fegyelmileg lesz felelősségre vonva. Ha pedig a belső szolgálat teljesítése közben, avagy ezen szolgálatra történt kirendelése után — akár csak gondatlanságból is — annyira megittasodik, hogy szolgálata ellátására képtelenné válik, cselekménye fegyelem és rend elleni vétség (Kbt. 121. §), amire a törvény 6 hónaptól két évig terjedhető fogházbüntetést ír elő.

Azt a csendőrt pedig, aki belső szolgálatra vonatkozó kötelessége szándékos vagy gondatlan megszegésével magát szolgálatának teljesítése alól kivonja, a törvény (Kbt. 133. §. 9. pontja) öt évig is terjedhető fogházzal rendeli sújtani. Háború esetén pedig — az abból származott hátrány nagyságához képest — a büntetés 5—10 évig terjedhető börtön, sőt — ha abból a hadműveletekre nagy hátrány származott — agyonlövés általi halál is lehet.

Íme, így határolódik el egymástól a csendőrségi szolgálat két nagy köre: a belső vagy laktanyai és a külső vagy közbiztonsági szolgálat és ezen két szolgálat közben a fent ismertetett módon védik és biztosítják a büntetőjogi szabályok e szolgálat zavartalanságát és rendjét.

A francuz ha győzedelmes, eltűrhetetlen, ha nyomorodott, semmire kellő.

ZRINYI MIKLÓS

A budapesti I. osztályparancsnokság gazdasági hivatalának kard- és fegyverraktára.

Leseredmények.

A mult évi 21. számunkban közölt lespályázatunkra beérkezett legjobb munkát a folyó évi 1. számunkban közöltük. A lessel kapcsolatos ismeretek, tapasztalatok és megszívlelnivalók gyarapítása céljából mai számunkban is közlünk néhány hasonló esetet. Öt beszámoló következik az alábbiakban, mind az öt esetben les hozta meg az eredményt.

Az elsónél a les egy, már elveszettnek tekinthető nyomozást vitt sikerre. Nem is les volt ez, hanem lesek szakadatlan sorozata másfél éven át, de mindig, minden esetben annak a határozott célnak a szolgálatába állítva, hogy bizonyíték jusson a csendőr kezébe azokkal szemben, akikre gyanakodott, de akikkel szemben nyíltan mégsem léphetett fel. Nemcsak szívósság, kitartás és dicséretreméltó buzgalom, hanem céltudatosság is jellemzi ezt a lessorozatot. A lest gondolkodás, következtetés előzte meg. Megkereste a csendőr a gyilkosságnak azt a pontját, amelyben megkapaszkodhatott s nem a jószerecsére, meg a véletlenre bízta az ügyet, hanem a nyomába szegődött annak a szálnak, amit helyesnek látott s addig követte, kerülgette, figyelte, míg aztán egyetlen mondat, amit egyik les során meghallott, meghozta másfél esztendő kitartásának a gyümölcsét. A les okos, céltudatos és kitartó alkalmazása nélkül ma egy gyilkossal több volna a kiderítetlen számlánkon.

A második les is céltudatos volt. Ebben az esetben voltaképpen nem történt semmi, ami gyanura s így lesre

határozott okot adhatott volna, a csendőr emberismerő szeme azonban megakadt valakin. Nem tetszett neki. Pedig mindenki dicsérte, még a fiatalabb csendőrök is tűzbe tették volna értük a kezüket. De az öreg csendőrnek még így sem került a figyelmét néhány olyan apróság, ami a gyanakodáshoz, majd a leshez s ennek segítségével az álszenteskedő ember leleplezéséhez vezetett. Mostani közleményünk szempontjából ebben az esetben is az a fontos, hogy les nélkül itt sem mehetett volna a csendőr semmire. A les volt a feltűnés nélküli megfigyelésnek s az eredménynek egyetlen eszköze.

A harmadik esetben is megtaláljuk a les legfontosabb tartalmát, a céltudatosságot. Büntetés letöltése céljából kellett a járőrnek egy embert elővezetnie. Éjszaka érkeztek az illető községbe s ha már ott voltak, nem látták céltalannak, hogy észrevétlenül, tehát les útján előbb szétnézzenek az illető portája körül. Mert afféle embernek ismerték, aki lopni, orvvadászni ki-kijárogat. Az eredmény igazolta a járőr gondosságát és igazolta a lest is, amit tartottak.

Lestartásra a negyedik esetben is meg volt a határozott alap. Itt sem véletlenre ment a járőr. Jól ismerte a járőrvezető a cigányfurfangot, feltűnt neki az elhagyott cigánytanya s ha aztán visszavárta a lakókat, azt helyesen alkalmazott lessel tette.

Az ötödik eset világos példája a „hátha”-lesnek, rábízva a véletlenre, hogy történik-e valami egy félórán belül, vagy sem. Ha igen, akkor van eredmény, ha nem, akkor nincs. Hogy aztán honnan, ki és milyen alakban

hossa a véletlent, az már a jövő titka. Annak a két fiatal csendőrnek, akik ezt a lest végrehajtották s akiknek a szerencse örömet szerzett, mert volt eredmény, mégsem írunk a rovására semmit. Helyi szolgálatban voltak s mint a beküldő írja, „ünni kezdték már, hogy eseménytelenül portyáznak”, holott elég mozgalmas volt az őr. Fialat vérük és buzgalmuk mindenáron eredményre tört s az már helyes ösztön volt, hogy erre a célra a leshez folyamodtak. Helyes, hogy unatkozás helyett tenni akartak valamit. Akármit, csak tétlenkedés és eredménytelenség ne legyen. Ez egymagában véve is szép és hasznos törekvés, mert a megelőző szolgálatnak éppen ez a szemfűlésség és tevékenykedés a lelke, a mozgatója. De maga a leírt les mégis csak a véletlenre volt bízva, tehát az eredménye is csak kivételes.

A lest azonban nemcsak események és meghatározott személyek teszik céltudatosá. Minden les céltudatos, ha a csendőr előre indokolja, hogy miért, milyen célból fogja azt megtartani. Ilyen ok számtalan van. Ahány gyanus egyén, vásár, búcsú, csempészút, feltűnően költekező ember, gyanus szülésző, lebuji stb.; stb. csak van, mind alkalmas arra, hogy a lest előre átgondoltá, tehát okszerűvé, céltudatosá tegye. Csak az a nem céltudatos les, amiben kifejezetten benne van a „hátha”, a tiszta véletlenre számítás. Ez az az időfecsérlés, amit a les előírásánál már az őrparancsnoknak ki kell küszöbölnie s ugyanerre kell a járőröknek is a saját kezdeményezésből tartott lesnél gondolniok. Ezért helyezkedik az utasításunk is arra az álláspontra, hogy a csendőrnek mindig tudnia kell, hogy mit akar a lessel elérni, milyen cselekményt vagy személy szerint kit akar megfigyelni. Régebben szokásban volt, hogy az őrök bizonyos időközben, pl. havonként, ha kellett, ha nem, lest írtak elő, maguk sem tudták, miért. Természetes, hogy a sok száz-ezernyi ilyen céltalan lesnek éveken át sem volt semmi eredménye. Tehát: inkább kevesebb lest tartani, de annál a kevesebbnél, amit megtartunk, mindig tudunk kell, hogy miért tartjuk.

I.

1912 július 18-án a szentgáli erdőben Finta Lajos szentgáli gazdálkodót az erdei pásztorok halva találták. A nyomozás megállapította, hogy közvetlen közelről, hátulról a ballapocka alatt meglőtték, azonnal meghalt.

Finta Lajos mulató ember volt. Ha pénzre tett szert, addig a kocsmából nem tért haza, míg a pénze tartott. Felesége különváltan élt tőle, mert rokonsága oktan pazarlása miatt gondnokság alá helyeztette. Gyakran ellátogatott Veszprémbe és Székesfehérvárra s 5—6 napig — míg a pénze el nem fogyott — hazulról távol volt s így eltűnése nem tűnt fel a környezetének. Eltűnését csak 4—5 nap múlva jelentették az őrök, ami a nyomozást nagyon megnehezítette.

A gyanu B. Tamás Lajos szentgáli vadőrre irányult, mert Finta Lajos az ő kezdeményezésére ment ki a kérdéses napon vadászni, azzal, hogy a közeledő Lajos-napra egy kis vadpecsenyét szerezzenek. A vadászatról aztán Finta Lajos nem tért vissza többé.

A gyanúsított tagadott, de mert alibit igazolni nem tudott és mert a törvényszéki hullaboncolás alkalmával Finta Lajos sebében ugyanolyan lövedéket találtak, mint amilyent B. Tamás Lajos szokott használni, alapos gyanu miatt a veszprémi ügyészségre került, de 2 hónapi vizsgálati fogság után szabadon bocsátották, mert tagadásával szemben nem volt elég bizonyíték.

A nyomozást, mint a szentgáli őr akkori parancs-

noka, én vezettem és nagyon bántott, hogy egy főbenjáró bűncselekmény tettese — mert meg voltam győződve, hogy a tettes csakis B. Tamás Lajos — fölemelt fővel jár a becsületes emberek között. Ezért minden alkalmat felhasználtam, hogy ellene adatokat szerezzek. Lakása közelében gyakran lest tartottam és a lest a járőröknek is elrendeltem.

Ezeket a leseket, megfigyeléseket 1912 szeptemberétől 1914 februárjáig szívósan, csüggedés nélkül végeztük. A lest tehát ugyanarra a célra, ugyanazon a helyen akár éveig is érdemes alkalmazni, végül is a körülmények alakulása az eredményt meghozza. Nekem ehhez a szívós leshadjáráthoz meg volt a jól átgondolt alapom, az eredmény a kitartáson múlt.

A lesek eredményeképpen rájöttünk, hogy a bűncselekményben való részesség gyanuja miatt meg kell figyelni Szalai Lajos szentgáli gazdálkodót is, mert sűrűn érintkezett B. Tamás Lajossal, aki éjjelenként több ízben felkereste lakásán Szalait.

Az agyonlőtt Finta Lajos Szalai Lajos nagybátyja volt s kb. 120 hold földje és egy háza volt. A vagyont — miután Finta gyermektelen volt — Szalai Lajos örökölte. Felmerült a kérdés, miért jár oly gyakran a szegény sorban élő vadőr a gazdag és jó hírben álló Szalai Lajoshoz? Mit keres ott főként éjjel, mikor más tisztességes polgár már aludni tért? Kézenfekvő ebből a következtetés: Szalai, hogy nagybátyja a vagyont el ne prédálhassa, ráveszi a vadórt, hogy nagybátyját tegye el láb alól. Persze, ezt nem kívánja ingyen. Megéri: 120 hold föld és ház nagy dolog.

Igen, de ezt be is kell bizonyítani, mert a bíróság pusztá következtetésre nem ad semmit. Bizonyítékok kellene.

Annai bizonyítékom nem volt, hogy azzal a nyomozást újra bevezethettem volna. Nem akartam az eredményt korai beavatkozással kockáztatni, ezért továbbra is a les mellett maradtam, de most már nem B. Tamás Lajos, hanem Szalai Lajos megfigyelésére helyeztem a fősúlyt s ez meg is hozta a sikert.

Ebben a sikerben segítségemre volt, hogy Szalai Lajos házat észrevétlenül meg lehetett közelíteni. A ház temetőre nézett s a sírhalmok mellé ültetett cserjék közül jól meg lehetett figyelni.

Egy februári estén tartott les alkalmával — nagyon hideg volt — 9—10 óra között a temetőn vezető gyalogúton lépéseket hallottunk. Miután vaksötét volt, nem ismertük fel azt a két sötét alakot, akik egyenest Szalai Lajos háza felé tartottak. Ott megálltak, valamit suttogó hangon megbeszéltek, azután az ablakon bezörgettek. A zörgetésre senki sem felelt. Kevés vártatva egyikük a másik segítségével bemászott a kapun, belülről kinyitotta, mire a másik is bement. Most már az udvar felőli ablakon kopogtak, erre a szobában lámpát gyújtottak s a látogatók bementek Szalai lakásába.

Odamentünk az ablakhoz abban a reményben, hogy valami kis résen benézhetünk. Az ablak azonban nagyon be volt függönyözve s így nem láttuk, hogy a szobában kik vannak és mit csinálnak. Az ablakon keresztül a beszédjüket sem lehetett megérteni. Ezt pedig minden áron meg akartam tudni. Már azzal a gondolattal kezdtem foglal kozni, hogy bemegyek. A látogatók azonban voltak olyan ügyesek, hogy a kaput bezárták maguk után s így az udvarra nem tudtunk bemenni. Már éppen be akartam mászni a kapun, mikor nyílt az ajtó és a két ismeretlen kilépett Szalaival együtt a ház folyosójára. Szalai azt mondta suttogó hangon vendégeinek: „Ne zaklassanak, most töb-

bet nem tudok adni, mert nincs pénz a kezemben!" Azután a két látogató kilépett a kapun a temetői gyalogútra.

Mi akkor már elfoglaltuk az előbbi helyünket és figyeltük a késői látogatókat. Az egyiket alakjáról ítélve B. Tamás Lajosnak véltük felismerni, de hogy a másik kicsoda, arról sejtelmünk sem volt. Észrevétlenül és zajtalanul követtük őket 10—15 lépés távolságból, arra számítva, hogy valahol megállnak beszélgetni és abból valamit meg tudunk állapítani. Számításunkban nem csalódtunk, mert 30—40 lépés után megálltak és beszélgetni kezdtek. Óvatosan megközelítettük őket, lépteink zaja elveszett a temető fűvében. Suttogó beszélgetésüket a csendes éjszakában tisztán hallottuk, de most már azt is tudtuk, hogy B. Tamás Lajos és Sz. Tamás Lajos a két gyanus látogató. Utóbbi Finta Lajos feleségének testvére volt, az asszony különválása óta nála tartózkodott.

Már az is örömmel töltött el, hogy a hivatlan vendégeket megismerhettem, de beszélgetésük teljesen meggyőzött arról, hogy Finta Lajos agyonlövetéséről tudnak egyet-mást és Szalai Lajosnál a hallgatási díj ügyében tettek a késői látogatókat. Azt mondta Sz. Tamás B. Tamás Lajosnak: „Az anyja szentségét, keveset adott a sógor. Ezzel alig tudom a leányokat elhallgattatni.” Ezzel már el is tüntek az éjjeli sötétségben.

Eleget tudtam, de még nem mindent. Tudtam, hogy Szalai Lajos, B. Tamás Lajos és Sz. Tamás Lajos benne vannak a dologban. De, hogy kik azok a leányok, akiket el kell hallgattatni, még nem tudtam. Mindenesetre gyors cselekvésre volt szükség.

Azonnal őrizetbe vettem Szalai Lajost, B. Tamás Lajost és Sz. Tamás Lajost és egymástól elkülönítve őriztettem őket. Reggel — mihielyt telefonálni lehetett — a nagyvásonyi és veszprémi őrsről 1—1 járőrt kértem segítségül, egyben pedig észleleteimet a veszprémi királyi ügyészségnek is bejelentettem, ahonnan dr. Lányi Sándor akkori ügyészségi elnök a helyszínére is kiszállott.

A les alkalmával észlelt adatok alapján megkezdett nyomozás hatodik napján B. Tamás Lajos beismerte, hogy Szalai Lajos felbujtására 1912 július 18-án Finta Lajost ő lötte agyon. Szalai Lajos és Sz. Tamás Lajos a cselekményben való részességüket tagadták. Azonban a nyomozás során beszerzett bizonyítékok s a tanuvallomások alapján a veszprémi kir. törvényszéknél 1914 novemberében megtartott esküdtszéki főtárgyaláson B. Tamás Lajost 12 és fél évi fegyházra, Szalai Lajost 3 évi börtönre, Sz. Tamás Lajost bűnpártolásért 8 hónapi fegyházra ítélték. Az ítélték megnyugodtak s így az ítélet azonnal jogerőre emelkedett.

Meg kell említenem, hogy a temetőben emlegetett leányok, — akiket a tettes kevés pénzzel nem tudott elhallgattatni — csak mellékszereplők voltak magában a bűnescselekményben, de mindent tudtak róla. Ők lettek a koronatanuk.

**Németh Pál I. tiszthelyettes
(Pápa).**

II.

Uradalmi kovács volt Lengyel Gábor. Jóhírben állott, szerény, tisztességes és szorgalmas iparosként volt ismeretes a község lakosai előtt. Így írták le őt fiatalabb bajtársaim is, ha Lengyel Gábor felől érdeklődtem náluk.

Egy éve, hogy ezen az őrsön teljesítettem szolgálatot s bár igyekeztem a bő és kiterjedt helyi és személyi ismeretszerzésre, még fokoznom kellett, mert éreztem, hogy nem teljes. Akadt az őrsön fiatalabb bajtársaim között kettő is, akik Lengyelt nagyon derék és törvénytisztelő emberként ismerve, olykor-olykor még a lakásán is felkeresték, mikor erre idejük volt.

Egyszer járőrszolgálatban állva egyik fiatalabb bajtársammal, találkoztunk Lengyellel a községen kívül elhúzódó megyei úton. Érdeklődtem nála az uradalmi alkalmazottak és cselédek felől, hogy ezzel is bővítssem a személyi ismereteimet. Lengyel láthatóan gyanakvólag adta meg a feleletet, de annál szívesebben beszélt fiatalabb bajtársammal holmi lényegtelen dolgok felől. Ebből azt a következtetést vontam le, hogy Lengyel nem is olyan komoly ember, mint amilyennek mondják.

1930 június 9-én helyi szolgálatban portyázva a községet, eszembe jutott Lengyel, ki a majorban lakott, a községtől kb. 200 lépésnyi távolságra. Nem tetszett nekem ez az ember. Miért kerüli az idősebb, komolyabb csendőrt? Miért nem felelt szívesen és részletesen a kérdéseimre? Főleg pedig: miért kerülte a tekintetemet? Hátha ez is olyan álszenteskedő ember, aki port hint az emberek szemébe? Kifelé ájtatoskodik, de suba alatt annál zavartalanabban éli az igazi életét. De ha semmiért, azért feltétlenül gyanusnak kellett tartanom, hogy csakis a fiatalabb csendőrök barátságát keresi olyan szívesen. Hátha ez is bizonyos dolgok palástolását célozza? El akarja magáról terelni a gyanunak még az árnyékát is. Tapasztalatból tudtam már akkor, hogy vannak ilyen körmönfont emberek. Elhatároztam tehát, hogy a körmére nézek Lengyelnek, erre pedig legbiztosabb eszköz a les.

Alkonyat táján szándékoztam a lakása közelében lest tartani. De, hogy a les helyét teljesen észrevétlenül elfoglalhassuk, a községből kb. 1 km-re eltávoztunk, hogy így Lengyel lakását kerülővel, váratlanul közelítsük meg.

A major és Lengyel lakása körül lábon álló dús búzátábla terült el, kalásza virágzásban állottak. Mellette gyalogösvény vezetett a szomszédos Sály községbe.

Mielőtt még a major közelébe értünk volna, attól kb. 200 m-re elhúzódó dombos ösvényen emberi alakot pillantottam meg. A község határába igyekezett. Közben ő is észrevehetett bennünket. A közbeeső hullámos terepen egymásnak csak a felső testét látva, pár pillanatra eltűnt, majd ismét felbukkant. Láttam, hogy visszatérni már nem mert, mert a távolabb eső dombos részen egész alakja látható lett volna.

Lengyel volt. Mikor összetalálkoztunk, megkérdeztem, hová megy? Azt felelte, — lesütött szemmel, — hogy Sály községben beteg anyósát szándékozik meglátogatni. Én azonban ismertem az anyósát, ki ebben az időben jó egészségnek örvendett.

Mikor néhány szót váltva egymástól eltávoztunk, arra a helyre érve, ahol Lengyel egy pár pillanatra szemem elől eltűnt, a terepet megszemléltem és a gyalogösvénytől kb. 3—4 m-re a búzában, egy jókarban tartott 16-os ürmértékű egycsővű vadászpuskát találtam töltött állapotban.

A puskát magamhoz vettem, járőrtársam pedig nagyot nézett, mert gyanumat még vele sem közöltem. Majd amikor elmondottam neki, kizártnak tartotta, hogy Lengyel ily cselekményre kapható volna.

A puska megtalálása színhelyétől kb. 15—20 m-re lévő egyik csipkebokorban lesbeálltunk és vártuk a madarat a lépre. Jött is szépen, ahogy vártam.

A les elfoglalása után egy jó óra elteltével jött, de nagyon óvatosan, Lengyel. Többször megállt és körültekintett, nem látja-e őt valaki, vagy ő nem lát-e valakit. Mikor odaért, ahol a puskát elrejtette, kezével a búzát elkezdte széjjelhajtogatni, kereste a puskáját. Közben többször feltekintett és csodálkozva töprengett. Az öreg hold mosolyogva nézett le, mi pedig a csipkebokor alatt lapultunk.

Még vagy 10 percig hagytam Lengyelt keresni és csodálkozni, akkor a csipkebokor mögül kidugtam a kakastollas kalapomat és megkérdeztem tőle, mit keres? Erre úgy megijedt, hogy a kérdésemre csak 4—5 perc múlva tudott felelni, akkor is reszketve és lesütött szemmel.

Beismerte, hogy orvvadászatra indult, de útközben észrevette a járőrt és a puskáját ijedtében elrejtette, azt keresi.

Mikor a puskát megmutattuk neki, arra kért bennünket, hogy tekintsünk el a feljelentéstől, ha már a puskát nem is adjuk neki vissza. Beismerte, hogy már hónapok óta tartja hatósági engedély nélkül a puskát és több ízben lőtt azzal nyulat a tilalmi időszakban is.

A házkutatás során a padlásán nyúlborókat és töltényeket találtunk. Így azután hamarosan elveszítette a csalafintasággal szerzett jóhírét, mert büntetett előéletű lett.

Azóta is gyanakvólag nézünk egymásra. Találkozásnál lesütött szemmel halad el mellettem, megbillenti a fővegét, jónapot köszön. Szégyenli az esetet s főleg azt, hogy fiatalabb bajtársaim most már nem keresik őt fel a lakásán. Most már ő sem tesz kivételt idős és fiatal csendőrök között. Egyformák lettünk előtte: csendőrök. Nagyon helyesen!

**Mogyorósi János tiszthelyettes
(Tibolddarác).**

III.

1906-ban, a nádasladányi őrön teljesítettem szolgálatot, amelynek annak idején igen nagy körlete volt. A terep nem volt nehéz, de annál mozgalmasabb. Különösen Urhidán, ahol az emberölés, haláltokozó testisértés, lopás, tüzeset elég gyakran előfordult. De az orvvadászatot is üzték. Egyik éjjel nőt fogtunk orvvadászaton, aki férfiruhába öltözve állott lesben a temetőben, a hullaház mellett.

1906 késő őszen Kardos István csendőrrel felszólított szolgálataiba indultunk Urhidára, hogy éjjel odaérkezve, Horváth Jánost őrizetbe vegyük és büntetése kitöltése végett másnap reggel a székesfehérvári ügyészséghez vezessük elő.

Horváth János gyanus egyénként volt ismeretes, kinek minden ravaszágát tudtuk, így már útközben elhatároztuk, hogy éjfél tájban megfigyeljük. Éjjel 11 óra lehetett, mikor Urhidára megérkeztünk. A szétszórt hegyközségben csendesen, lassan haladva, figyeltünk a községben addig, míg végre a harangláb mellett belebotlottunk Karikás János éjjeliőrbe. Csendben kioktattuk és magunkkal hívtuk Horváth lakásához. Útközben megtudtuk tőle Horváth családi és anyagi viszonyait és azt is, hogy az éjjeliőr milyen embernek ismeri őt.

Horváth lakását csendben és óvatosan megközelítettük. Gyanus volt máris, hogy Horváth kutyája nem volt otthon. Ezért azt kellett megtudni, hogy Horváth a lakásában van-e. Ezt a megállapítást kellett végrehajtani, hogy ottlétünket el ne áruljuk. Karikás éjjeliőrt kioktattuk, hogy Horváth ablakát zörgesse meg és kérdezze meg tőle, miért nem állott ki éjjeliőrnek?

A zörgésre Horváth felesége válaszolt: férje nincs otthon, valószínűleg az apjánál van. Erre az éjjeliőr elköszönt tőle és mi Horváth háza végénél, egy rőzsével megakart kocsit mellett lest foglaltunk.

Éjfél után 2 óra felé járt az idő, türeimtelenkedni kezdtünk. Hallottuk, hogy a felesége is igen ébren alszik, mert olykor lámpát gyújtott. Ez csak fokozta azt a gyanút, hogy Horváth tilosban járhat s mivel a kutyája is távol volt, orvvadászatra gondoltunk.

Egyszer csak ajtócsapódás hallatszott s Horváthné

nagy sóhajtások között jött hátra, felénk. Bár nyúlmódjára lapultunk a kocsit mellett, Horváthné valósággal belénk botlott. Nagy sikoltozás verte fel a csendet, de rögtön elhallgattattuk és akkor már vele és az éjjeliőrrel együtt a lakásba mentünk. Az asszonynak meghagytuk, hogy maradjon a lakásban, mi pedig a konyhaajtót nyitva, vártuk Horváth hazatérését.

Alig vártunk 10—15 percet, az ajtó előtt elfutott Horváth fekete kutyája, mire az éjjeliőr megjegyezte: „Most jön Horváth is.”

Megérkezett. Vállán egy zsák csöves tengeri, lába ronggyal volt becsavarva. Mikor bennünket megpillantott, a zsákot ledobta és futni akart, de már fogtuk is a kabátját. Igyekezett a zsebeit kiüríteni, de ebben is megelőztük, aminek eredménye több vadászpuska-töltény, kulcs, kalapács és fúró volt. A vele hozott tengeri zsákot is átkutattuk, ahonnan a tengerin kívül egy kis kézifűrész és véső került elő.

A tengeri holszerzésére nézve először azzal védekezett, hogy a felesége elől rejtette el a mezőn, tengeriszár közé, mert a felesége feleteti és nem lesz mának való tengerije. De mivel az öltözete és a nála talált töltények, szármok másra mutattak, mivel továbbá azt a helyet, ahonnan a tengerit hozta, a járőrnek megmutatni nem tudta, végül is beismerte, hogy a közelben levő major göréjét feltörte s a tengerit onnan lopta.

A töltény pedig azért volt a zsebében, mert a lopás-

Kincses Erdélyben, Nagyekemező községnél kigyúladt egy hatalmas földgázforrás és akkora lánggal ég, hogy nem bírják eloltani. Borús időben Gyergyószárhegyről és a Mezőségről is jól lehet látni, úgy megvilágítja az égboltot.

hoz puskát is vitt magával s a házkutatás után az is megkerült, a rózsás kocsit tetején, ahol a járőr leste tartott.

Ezek után a bűnjeleket Urhida község előjáróságának átadtuk, Horváthot pedig elfogtuk és a székesfehérvári kir. ügyészéhez bekísértük. Másfélévi fogházbüntetést kapott.

**Darabos János tiszthelyettes
(Körmend).**

IV.

1928 február 7-én a gelsei örsről rendes szolgálatba indultam. Nagybakónak községbe aznap 21 óra tájban érkezünk. A község portyázása alkalmával elhatároztam, hogy a község nyugati bejáratától mintegy 250 m távolságra levő cigánytanyát ellenőrzöm. A cigánytanyát megleptük, de bennünket ért igazi meglepetés, mert a kunyhóban egyetlen cigány sem volt. A cigánytanyát átvizsgáltuk, de olyan tárgyat, ami bűncselekményből származhatott volna, vagy bűncselekmény elkövetésére alkalmas lett volna, nem találtunk. Mégis gyanakodtam, annál is inkább, mert ismertem a községi előjáróság intézkedését, hogy a cigányoknak a község területéről való eltávozását ritka esetben engedélyezte.

Elhatároztam, hogy leste tartok, mert a cigányok bizonyára tilosban járnak. A leste azért is igen fontosnak tartottam, mert szolgálatba indulásunk előtt előjegyzésemet átnéztem, de sem a szolgálatteljesítés napját megelőző napokban, sem az azt követő napokban sem húcsú, sem országos vásár sehol nem volt. Így hát a cigánytanya népe valami különleges céllal távozott, ez a cél pedig legtöbbször lopás.

A les helyét a cigánytanyától 50 méter távolságban, olyan helyen választottam ki, hogy ha a cigányok megérkeznek, menekülni ne tudjanak. Járőrtársam jelentette, hogy nézete szerint a leste valamelyik cigánykunyhóban volna legjobb megtartani. Amikor kérdést intéztem hozzá, hogy miért véli ezt jónak, azt jelentette, hogy amikor a cigányok bemennek, az esetleges lopott holmival egyenesen a karjainkba futnak és könnyűszerrel elfoghatjuk őket. Kioktattam, hogy a cigányok furfangosak. Ha lopott tárgyakkal térnek haza, olyan cigányt küldenek előre, akinél semmiféle lopott tárgy nincs, az áttekintí a tanya területét és ha veszélyt nem sejt, visszamegy s szabad utat jelez a többi társának.

A leste 22 órakor foglaltuk el. Kemény téli idő volt, de azért igyekeztünk csendben lenni. Egy órai figyelés után láttuk, hogy egy férfi közeledik a tanya felé. A kunyhóhoz érve, bement, ott 1—2 percig időzött, onnan kijövet a kunyhót megkerülte, annak körletét áttekintette, azután abba az irányba ment vissza, ahonnan a kunyhóhoz jött.

Járőrtársam a cigány eltávozása után izgatott lett, de türelemre intettem, mert már biztos voltam az eredményben. A cigány eltávozása után a kocsin ülő cigánycsalád 8—10 perc múlva már a kunyhónál volt. Mikor a cigányok a kocsirol lezártak és kezdtek lepakkolni, megleptük őket. A kocsiat átkutattuk és 18 kg sonkát (félíg füstölve), egy sertéssajtot és egy csizmasámfát találtunk benne.

Miután láttam, hogy a cigányok lopást követtek el, elfogtuk s a község házához kísértük őket, ahol Pintér Antal, Tóth Pál éjjeli örök és Lukács Teréz bizalmi nő jelenlétében személymotosztást eszközöltem. A személymotosztás alkalmával Lakatos Sándorné ruhái között 1 drb 5 pengős, 7 drb 1 pengős, 3 drb 50 filléres, 2 drb 2 filléres váltópénzt, 2 drb fel nem ismerhető régi ezüstpénzt, 1 drb arany Mária-érmét, 1 drb piros opálkőves aranygyűrűt, ifj. Lakatos Sándornál 1 drb félviselt férfi kalapot és 1

drb zsákot találtunk, amely tárgyaknak holszerzését igazolni nem tudták.

Előbb azt állították, hogy a kocsiiban talált tárgyakat ismeretlen egyén, ismeretlen helyen az ő tudtuk és beleegyezésük nélkül rakhatta fel a kocsijukra, de azután beismerték, hogy a holmit Nagykanizsán lopták.

Nagykanizsára kísértük őket s ott kiderült, hogy a cigányok egy húsfüstölőt törtek fel, azután egy lakásba törtek be.

**Pap István v. törzsrőmester
(Balatonfüred).**

V.

1924 novemberében, Apátfalván, Szűcs István csendőr járőrvezetővel helyi szolgálatba voltunk kivezényelve 18 órától másnap reggel 4 óráig. A községet leportyázva és a két helyen tartott bált ellenőrizve, semmi különös eseményt nem észleltünk. Már kezdtük unni a portyázást, mert 23 óráig semmi dolgunk nem akadt s mivel abban az időben igen ritkán fordult elő, hogy fiatal csendőr legyen a járőrvezető, pezsgött a vérünk, hogy mutassunk valamit az eléggé mozgalmal örsön.

Amint így csendesen portyázva a vasútállomáshoz érünk, járőrvezetőm közölte velem, hogy az állomás körül tartunk egy félórás leste, hátha lesz eredmény, amivel aztán majd nyugodtan bevonulhatunk. Fél 24 órakor megkezdtük a leste a legnagyobb farakással szemben, a vasúti kert bokros kerítése által jól takart helyen. Már majdnem letelt a félóra és még semmi sem történt. Már-már úgy határoztunk, hogy ha a félóra alatt nem lesz semmi, akkor később is tartunk még leste, amikor a báloknak vége van, hátha akkor szerencsénk lesz.

Ahogy így tanakodtunk, távoli lépések zaja ütötte meg a fülünket s a lépések zaja mindig közelebb és közelebb jutott hozzánk, majd megszűnt.

Annyira figyeltünk, hogy a szemünk is káprázott, de nem láttuk a lépéseket okozó egyént sehol. Pár perc múlva zörgést hallottunk a farakásban és kissé előbbre bujtunk, hogy többet láthassunk. Azt láttuk, hogy a farakás mellett egy ember állt és a hasábok között válogatott. Ekkor ki akartam lépni, hogy megszólítsam az illetőt, mit csinál, de a járőrvezetőm visszahúzott és csendre intett: várjuk meg a végét, mi lesz. Meglepődtem, hogy a járőrvezetőm milyen nyugodtan nézte, hogy az illető két hasáb fát a vállára vett és azzal elindult a műút felé és ő mégcsak rá sem szólt. Amikor már egy pár lépésre elhaladt az illető, felállt a járőrvezető, hogy az állomásépületet megkerülve, a tolvajjal szembetalálkozzunk. Ekkor a járőrvezetőm kérdőre vonta, de az ittasságot színélve hebegett és határozott választ nem adott, nevét sem mondta meg, hanem a fát letéve, el akart távozni. Ekkor személyazonosságának megállapítása és kikérdezése végett a fával együtt a község házához vezettük elő. Megtudtuk, hogy Fejes Mártonnak hívják és az állomás közelében lakik, de kikérdezni nem tudtuk, mert ittasságot színélve, mindenről beszélt, csak arról nem, amiről kérdeztük. Már úgy voltunk vele, hogy szabadon engedjük és másnap reggel kérdezzük ki, amikor odaérkezett őrsparancsnokunk, Boga György tiszthelyettes úr, aki ellenőrzőben volt. Jeleztettük neki az esetet s azt a parancsot adta, hogy nem szabad elengedni, mert nem lehet tudni, több falopást is nem követett-e el. Reggelig őrizni kell, akkor a kikérdezéséhez újból hozzá kell fogni és ha szükséges, házkutatást is kell nála tartani.

A másnapi kikérdezés már jobban ment, de több lopást nem ismert be. Nem elégedtünk meg ennyivel, mert valószínűnek tartottuk, hogy nem ez az első lopása az állo-

máson. Ezért házkutatást tartottunk nála, ami eredményre is vezetett. 15 g hasábos tűzfát, 15—20 szál deszkát és még több olyan tárgyat találtunk nála, amelyek a vasút-állomásról származtak.

A bűnjeleket biztosítva, az őrsparancsnok úr szabadon engedte, mivel a további fogvatartásra ok nem volt. A makói kir. járásbíróság a gyanúsítottat 2 havi fogházra ítélte.

Pusztai János törzsőrmester
(Kiskiráltság).

KATONAI ISMERETEK.

A puskásszázad 1914-ben és ma.

Írta: HAZAI IMRE százados.

Minden háború fejleszti a harcászatot. A fejlődés ütemét elsősorban a haditechnika irányítja, a már meglévő harceszközök tökéletesítésével vagy újak beállításával. A haditechnikának eme befolyása elsősorban a szervezésnél érezteti a hatását. Hogy milyen mértékben, az mindig az állam anyagi teherbírásától, ipari fejlettségétől és a számításba vehető hadszínterek viszonyaitól függ.

Eladósodott, költségvetési zavarokkal küzdő állam a korszerű szervezés kereteit csak szűkre szabhatja, mert hiányzanak az anyagi eszközök. De ahol ezek rendelkezésre állnak, ott is minden korszerűsítési törekvésnek határt szab a hadiüzemek száma és termelőképessége. És végül az az állam, melynek hadszínterei hegyes, erősen fedett és átszeldelt jellegűek, teljesen másként fogja a szervezés irányait megszabni, mint az, melynek hadműveleti akadályokban szegény, sík területen fognak lezajlani.

A gyalogság felszerelését, harceszközökkel való ellátását és küzdőképességének fenntartását célzó anyagi gondoskodásokat mindig a legutolsó hadjárat tapasztalataira alapozza a hadvezetőség.

Szervezés, anyagi ellátás, fegyverzet.

A világháború, melyet joggal nevezhetünk a technikai újítások háborújának, bőséges tapasztalatokat nyújtott. Ezeknek kiértékeléseként született meg a háború után a korszerű gyalogság, mely felszerelését, szervezését és harceljárását tekintve gyökeres változást jelent az 1914-es állapotokkal szemben.

A világháború kitörésekor a gyalogság harca a puska-tűzre volt alapozva. A tűzharcot már az irányzéktávolság felső határán megnyitottuk s az a rohamig tartott. A géppuskák, kis számuknál fogva, nem játszottak jelentős szerepet, automatapuskák alkalmazására akkor még senki sem gondolt komolyan, mert az a meggyőződés uralkodott, hogy a tüzérő várható növekedése nem áll arányban a hatalmas löszertfogasztással.

Ezt a felfogást a világháború első esztendejének tapasztalatai teljesen megdöntötték s különböző okokból —

melyekről még a továbbiakban szó lesz — olyan nagymérvű fegyverzeti újításokkal gyarapodott a gyalogság tüzereje, hogy az a hadviselés történetében példátlanul áll. A fejlődési folyamat távolról sem állott meg a világháború befejezésével, mert a tökéletesítés igazi eredmény munkája az azóta elmúlt 14 év javára írható. Így alakult ki fokozatosan a korszerű felfegyverzés, mely a puskás század felszerelésénél is szembetűnő változásokat hozott.

Vegyük elsősorban a *golyószórót*. Jelentősége nem csak abban rejlik, hogy számottevően növeli a puskásszázad tüzerejét, hanem abban is, hogy a századot számtalan önálló feladat megoldására is elég erőssé teszi. Ma már olyan megoldásokat is ismertünk, melyeknek alkalmazásával a golyószóró a géppuska tömör hatásának kifejtésére is képes s így a puskásszázad könnyebb harcfeleladatok megoldásánál — hacsak átmenetileg is — nélkülözheti a gyalogsági nehéz fegyverek támogatását.

A *kézigránát*, mely ma a korszerű gyalogos legfélelmetesebb és leghatásosabb fegyvere, 1914-ben szintén ismeretlen harceszköz volt. Az első kísérleti kézigránátoktól a mai tökéletesnek mondható megoldásig, számtalan típus volt rendszeresítve, de mindegyiknek volt valami lényeges hibája. Gondoljunk vissza a számtalan balesetre, ami szállítás, hordozás közben előfordult. A korszerű kézigránát mind a szállítás, mind a hordozás tekintetében teljes biztonságot nyújt, nem veszélyezteti a dobót, viszont hatása (erkölcsi és anyagi tekintetben) felülmúlja az eddig ismertekét.

A *puskagránátot* már a világháborúban is használtuk. Az akkori kezdetleges eljárás mellett célzott kilövésről szó sem lehetett. A kezelése nehézkes volt s ezért a csapat sohasem tudott megbarátkozni vele. Ha meg is volt tehát már a világháborúban, elfogadható és tömeghasználatra alkalmas formáját csak a világháború utáni években érte el.

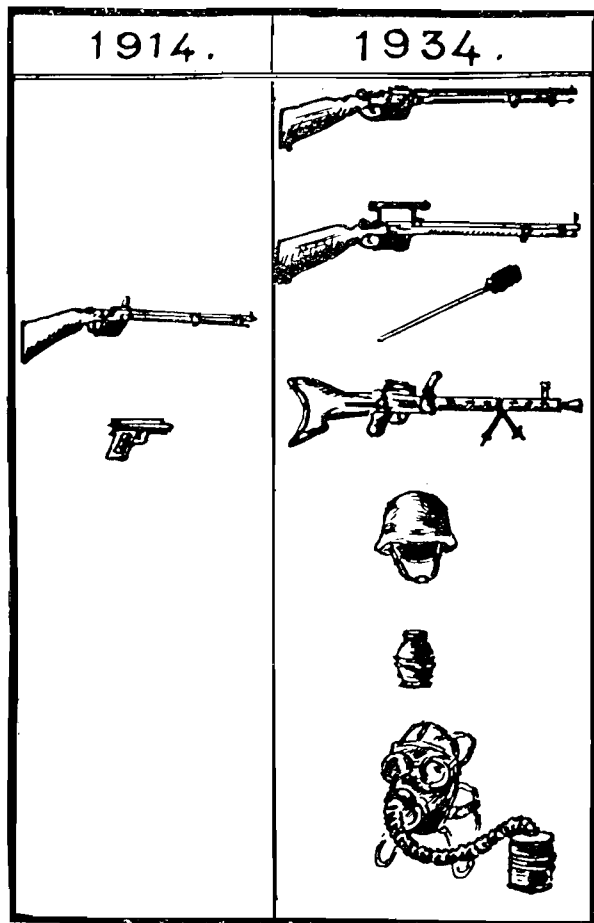
A *gáz* a világháború első évében teljesen ismeretlen volt. 1918-ban már a leghatásosabb harceszköz. A jövő háborújában tömeghasználatával kell számolnunk. Hatás és alkalmazás tekintetében a meglepetés elsőrangú harceszköze, a gáz ellen védő korszerű gázálcare pedig a gyalogos elválaszthatatlan felszerelése.

A fej- és vállsérülések hatalmas száma kényszerítette a hadvezetőségeket a *sisak* rendszeresítésére. Könnyebb, ellenállóbb fémek után való kutatás mutatja a fejlődés lehetséges irányait.

A háború kezdetén kisterjedelmű pontcélokat 400 méteren felül az egyes csatár nem tudott tűz alá venni, mert a cél elmosódott. A korszerűen felszerelt mesterlövész *távcsöves puskájával* még 800 méterre is jó eredményt érhet el. A puskásszázadon belül a fegyverzet és egyéni felszerelés változását az 1. ábra mutatja.

A puskásszázad 1914-ben saját erejéből még kisebb *műszaki munkákat* sem tudott elvégezni, mert a legényesség csupán gyalogsági ásóval és csákánybaltával volt felszerelve. A korszerű század már sok tekintetben függetlenítve van az árkásszázad segítségétől, mert a századon belül 16 hosszúnyelű ástót, 8 hosszúnyelű csákányt, 4 erdei fejszét és 1 fűrészét találunk.

Az *egészségügyi felszerelés* és az egészségügyi szolgálat ellátása tekintetében változás csak a gázharcra való tekintettel történt. A gyalogos a sebkötöző csomagon kívül még egy kis doboz klórmészsel és egy kis doboz védőszírral is el van látva. A klórmész maró gázzal való fertőzés esetében használja, a védőszírt pedig a gázhatás megelőzésére. A századnál az egészségügyi

1. ábra. Az 1914-ben világháborúba vonult puskásszázad egyedi harceszköze a szuronyos puská és néhány pisztoly volt. Ma a puská mellett távesőves puská, puskagránát, golyószóró, acélsisak, kézigránát és gázálarc sokszorosra fokozza a gyalogos támadó- és védőerejét.

szolgálatot a sebesültvivő járőr látja el, melynek kiképzésében főleg a gázserültek első segélynyújtása tekintetében találunk lényeges eltérést.

Az *élelmezés* módja változatlanul az, ami 1914-ben volt. Minden századnak van egy mozgókonyhája és egy konyhakocsija. Utóbbival szállítja a század felvételező altisztje a napi élelmezéshez szükséges élelmezési cikkeket a felvételező helyről.

A golyószórók rendszeresítése, valamint a fokozottabb tűzhatásra ezzel egyidejűen azonban a gyalogos málfhasúlyának csökkentésére való törekvés a *lőszerellátás* rendjét is megváltoztatta.

1914-ben a gyalogos 120 darab élessel a hátán indult harcba. A korszerű század golyószóró-, puska-, pisztoly- és világító-lőszere, továbbá a kézigránátja ma málfhasállatokon és kocsikon követi a századot.

A század lőszerelosztása a 2. ábrából vehető ki.

Szervezés tekintetében a leglényegesebb változást a század legénységének értékelésében látjuk.

A világháború előtt (a világháború alatt pedig a rohamalakulatokat kivéve) a rajnak úgyszólván semmi harcértéke sem volt, mert a legkisebb harcegység a századon belül a szakasz volt. A mozgást, a tüzet és a vezetést kizárólag a szakaszra alapozták a szabályzatok. A vezetés számára ma már nélkülözhetetlen parancsnoki raj és a szakaszparancsnoki félrajok teljesen hiányoztak, ha ezek egyes közegei megvoltak is, feladatuk és magartásuk nem volt olyan pontosan rögzítve, mint ma.

Golyószóró lőszer		a 4 gsz. raj eg. barainál	összesen 3328	a századon belül 832
		2 málfhas állaton	3200	800
		1 lőszer kocsin	8192	2048
	összesen	.	14.720	3.680
Puska lőszer		legénységnél	14.600	80
		2 málfhas állaton	4.200	25
		ülk. v. o. lőszer kocsin	8.100	45
	összesen		26.900	150

2. ábra. Így szállítják ma a puskásszázad lőszerét.

Hiányoztak a *lőszeres málfhasállatok* és a *csapatkocsik*; ezekre akkor nem is volt szükség, mert a lőszerellátás mértéke és módja, a század műszaki és egyéb felszerelése a maitól lényegesen eltért.

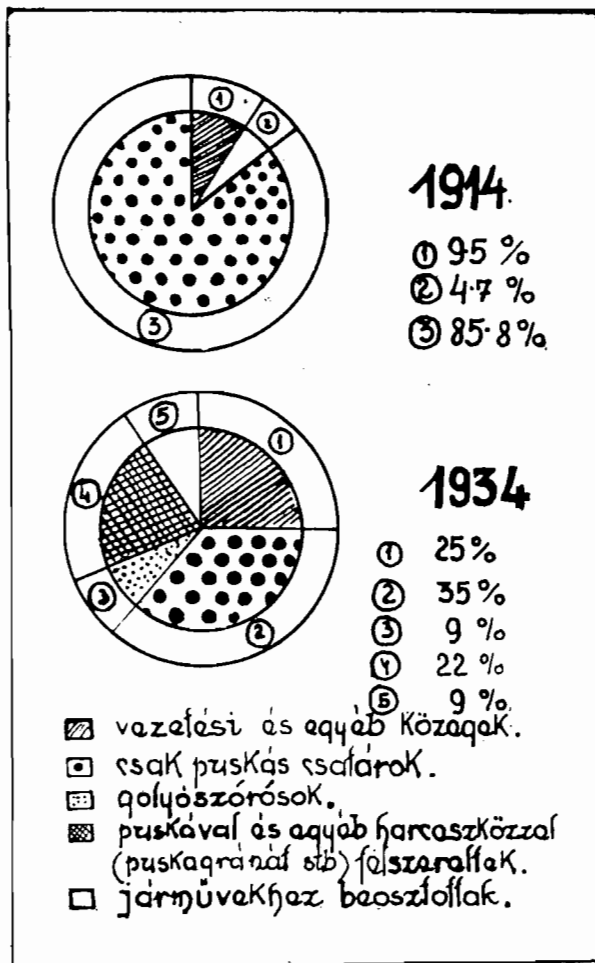
A szervezési változások elsősorban az állomány és harcérték tekintetében jutnak kifejezésre, amint azt a táblázat mutatja.

		A puskás század	
		1914-ben	ma
tiszt		5	5
legénység		268	215
ló	hátas	1	1
	hámos	4	16
	málfhas	—	4
járó-mű	mozgókonyha	1	1
	kocsi	1	6
puska		240	190
golyószóró		—	4

Ha továbbmenően a részleteket is látni akarjuk, akkor a legénység beosztását és különleges kiképzését is össze kell hasonlítanunk;

Beosztás		1914-	ma
		hány fő	
Tiszt	századparancsnok	1	1
	alantos tiszt	4	4
L e g y s é g	Vezeiési közeg a századparancsnoki rajban (1 szolgálatvezető, 1 gázaltiszt, 1 összekötő altiszt, 10 jelentőfutó, 1 csapatcsendőr, 1 kürtös, 1 irtók)	—	18
	Szakaszparancsnoki félrajok közegei (1 szakaszparancsnok helyettes, 1 jelentőfutó, 1 kürtös, 1 tisztiküldőnc)	—	16
	rajparancsnok	16	12
	rajparancsnok-helyettes	—	12
	golyószórós	—	4
	szerelekes	—	4
	golyószóró lőszeres	—	12
	mesterlövész	—	12
	puskagranátos	—	12
	puskás	230	64
	kezigránátos	—	24
	sebesültvivő járőr	5	5
	Csapatjáróművekhez és vonathoz beosztottak. (Málhásállatvezetők, hajtók, anyagi ellátást végző közegek.)	12	20

A beosztást tekintve a százalékos arány összehasonlítását a 3. ábra mutatja.

3. ábra. A világháborúba vonult század legénységének tilnyomó részét csak puskaival felszerelt csapatok alkották. A mai század legénységének már csak körülbelül egyharmada harcol csak puskaival, a többi legénységnek más harcászati is van, vagy pedig különleges tennivalókat végez.

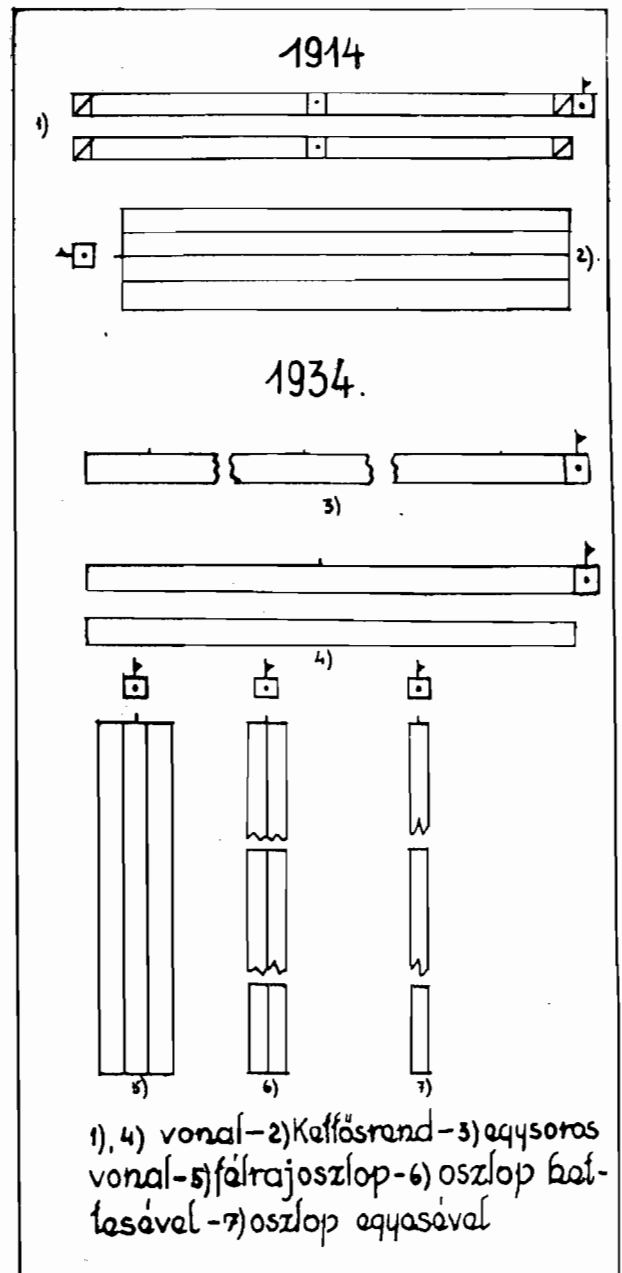
Zártrend.

Raj: Mint már említettem, a békebeli puskásszázadon belül, a szakaszok rajbeosztásának egészen alárendelt jelentősége volt. Zártrendről csak a szakasztól kezdve volt szó.

Lényeges eltérés ma a tagpár-beosztás és a kettősrend alakítás megszűnése és ezek helyett a félraj-oszlopképzés. Vagyis mozgás közben és oszlopképzésnél széleségben nem négy, hanem három csatár áll.

Míg annak idején a sorakozás elvileg vonalban történt, a korszerű századnál vezelési és harcrendi okokból többféle alakzatot ismerünk. A sorakozás ezek bármelyikében elrendelhető (vonal, félrajoszlop, oszlop kettesével, egysoros vonal, oszlop egvesével).

Szakasz: A békebeli szakasz alapalakzata a vonal volt, a korszerű szakasznak ugyanannyi alap- és egyéb alakzata van, mint a rajnak (lásd a 4. ábrát).

4. ábra. A háború előtti szakasz sorakozása fejlődött vonalban történt, a menetoszlopot pedig tagpárokból, kettősrendekben (4 fő egymás mellett) alakították. A korszerű szakasznak öt alap- és egyéb alakzata is van s a sorakozás ezek bármelyikében elrendelhető.

A különböző alakzatokra azért van szükség, hogy zártrendben való mozgásban is biztosítva legyen a fokozottabb terepkihasználás. Félrajoszlopban csak rendes körülmények között menetel a szakasz, keskeny utakon oszlop kettesével, ösvényen, gyalogúton pedig oszlop egyesével.

Század: A mai századnál kisebb létszám esetén is igyekszünk a négy szakaszt megtartani, csupán a rajok lesznek gyengébbek. Ezzel szemben régen létszámcsökkenés esetén elsősorban a szakaszok számából vettek el.

A korszerű század alapalakzatai: a vonal, a félrajoszlop és az oszlopvonal. (A múltban a fejlődött vonal és az oszlop volt).

Összefoglalva a zártrendben előállott változásokat, azt látjuk, hogy a korszerű kiképzés elvei szerint a zártrend teljesen háttérbe szorul a nagyon sok időt kívánó és részleteiben tetemesen megnövekedett harc kiképzés javára. A túlzott alakosság már csak a múlt emléke. Az ujonckiképzés befejeztével a század a deszkasíma gyakorlóteret csak rövid negyedórára keresi fel, mert a kiképzés kizárólag a terepen folyik.

Harcrend és harcéljárás.

A harcrend fogalma alá azokat az alakzatokat soroljuk, melyeket ellenséges földi és légi harceszközök tűzkörletében, vagy közvetlenül az abba való belépés előtt alkalmazunk. Ezeknél nem az egyöntetűség és az alakosság a fontos, hanem a gyors végrehajtás.

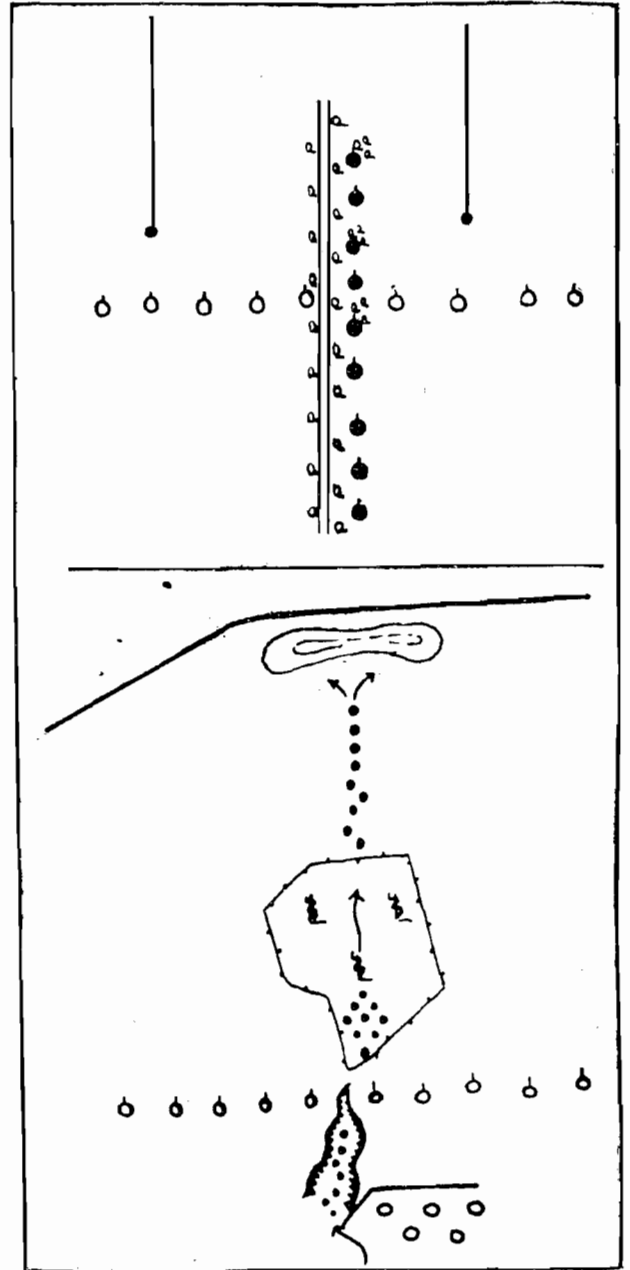
Raj: 1914-ben a raj, ha ellenséges tűzbe jutott, mint a szakasz egy része, a szakaszparancsnok jelére vagy vezényszavára rajvonalat alakított. Hogy ennek mikor érkezett el az ideje, azt a szakaszparancsnok állapította meg. Az ellenséges tűz ellen való védekezésnek ez a módja távolról sem nyújtott kellő biztonságot, mert függetlenül a tereptől és az ellenséges tűzhatás irányától, sematikusan csak az egyetlen meglévő alakzatot, a rajvonalat alkalmazhatta.

Ennek szembezőkő nátrányát pár példával világítom meg.

A rajnak az ellenségtől körülbelül 2 km-re a műút mentén kell előnyomulni (5. ábra, felső rajz). A korszerűen kiképzett rajparancsnok gondolkodás nélkül csatározlopot alakít és a műút árkában észrevétlenül vezeti rajját. Így a raj olyan kis célt mutat, hogy pár száz méterről megfigyelni sem lehet. Előnyös még ennek a rajnak a helyzete azért is, mert a hátul levő tűzgépek tűzét csekély szélességi kiterjedésével nem akadályozza.

Ezzel szemben a régi elvek szerint rajvonalban mozgó raj a deszkasíma terepen nyomul elő, csak néhány csatározalval használja ki az út mindkét árkát, kilométerekről elárulja jelenlétét és végül megnehezíti a hátul levő tűzgépek tűzét.

Még kirívóbb az ellentét, ha az 5. ábra alsó vázlatát nézzük. A rajparancsnok, elérve az erdő szegélyét, azt látja, hogy az előtte levő terep az erdő és a vasútvonal között (ahová jutnia kell) az ellenséges nehéz fegyverek kereszt-tűzében fekszik. A tűzhatás ellen csak az alakzatok ügyes megválasztásával védekezhetik. Rajját tehát ennek megfelelően vezeti. A szakadéokban csatározlopban fedve vezet előre, innen kijutva, a szőlőben csatározloportba megy át, majd a vasuti vonal és a szőlő közötti területet az oldalozó tűz hatásának csökkentésére csatározlopban lépi át, hogy azután a terephullám mögött fedve tüzelőállásba rendelhesse csatározalait.

5. ábra. A világháború egyetlen harcalakzata a rajvonal volt. Jól láthatjuk az ábrából, hogy annak minden terepen egyforma alkalmazása mennyire célszerűtlen volt.

Az erdő és a vasútvonal közötti terepszakaszon sematikus rajvonalban előnyomuló rajnak a helyzete sokszorosan nehezebb s csak nagy veszteségek árán juthat előre.

Szakasz: A rajnál felsorolt összehasonlítások értelem-szerűen a szakasznál is fennállanak. A régi kiképzési elvek szerint a szakaszparancsnok az ellenség tüze és megfigyelése ellen csak egyetlen alakzattal: a rajvonalal védekezhetett. Az akkori előírás szerint, ha a szakaszparancsnok mást nem rendelt el, a csatártérköz két lépés volt. Nagyobb térköz eirendelésére sok esetben hiányzott a lehetőség, ezért ez a mai fogalmak szerint túlsűrű csoportosítás különösen géppuskatűzben nagy veszteségeket idézett elő. Erős tűzben a védekezés egyetlen módja a szökélszerű előremozgás maradt. Ez erősen hátráltatta a támadás lendületét s a hosszabb-rövidebb ideig lefektetett, szökélszerű váró részek hejhez kötöttségükkel megkönnyítették az ellenség részére a belövést, majd a hatásos tüzet.

(Folytatjuk.)

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

Egy német kém feljegyzései.

A háborús évek után.

A végtelen hosszúnak tetsző háborús évekre, a különböző kalandos vállalkozásokra, élményekre, tapasztalatokra nem térhetek ki.

Kemény, de tanulságos iskola volt.

1918 végén, mikor Németországban munkás- és katonatanács uralkodott, egy kis külföldi határszéli városkában búcsút vett tőlem a főnököm és visszatért a bizonytalan jövőjű Németországba.

Elhatároztam, hogy az idegen országban maradok és ott új életet kezdek. Az volt a benyomásom, hogy Németországnak hosszú ideig nem lesz szüksége katonai kém-szolgálatra.

Szomorúan búcsúztunk el egymástól a kis vasútállomáson, mert mindketten bizonytalanok láttuk a jövőnket.

Mikor ki akartam nyitni a vonat második osztályának ajtaját, ezredesem hevesen tiltakozott és megjegyezte:

— Mit gondol! Most fordított világ van Németországban. Negyedik osztályon utazom.

Tényleg, negyedik osztályon tért vissza hazájába az a férfi, aki szolgálati minőségében még nem is olyan régen teljhatalmú volt.

A történelem lapjain kerestem hasonló példákat. A 19-ik század elején is rosszul ment a sorunk, de most a szenvedés még irgalmatlanabb volt, mert a népünk saját testét kínozták. Az ellenséget könnyebb volt elviselni. Tiszán emlékszem, hogy gyermekkoromban gyakran mesélte el nagyapám szomorú élményeit. Mint porosz hadnagy, a Rajna mellékén szolgált. Az Oroszországba vonuló franciák foglyul ejtették. Napoleon személyesen nevezte ki később kapitánnyá, — saját hazájában kellett szolgálnia az ellenséget. Szegény öregnek keserű könnyek peregtek le az arcán, ahányszor visszagondolt a kiállott szenvedésekre. Kijelentette, hogy ez volt életének legszomorúbb korszaka. — Ilyenkor — mondta — össze kell szorítanunk a fogainkat és nem szabad engednünk, hogy úrrá legyen rajtunk a csüggedés; pillanatig sem szabad elvesztenünk a reményt, bíznunk kell abban, hogy egyszer minden megváltozik.

Sajnos, 1918- és 19-ben a németek már remélni sem merték a szebb jövőt.

De mégis akadtak egyesek, akik azt igyekeztek elhitetni önmagukkal, hogy ez a rossz világ sem tarthat örökké.

A hírszerző irodákat leépítették Németországban. Ezt a kérdést igen egyszerűen intézték el: a világ minden táján szétszórt kémeket cserben hagyták.

1920 márciusának első napjaiban korán reggel megjelent irodámban egy berlini úr. (Egy kis külföldi városban telepedtem le.) Z. hadnagy volt. Régi barátaimtól hozott

üdvözlést és megkérdezte, nem lennék-e hajlanó az új kormány részére is hírszolgálatot teljesíteni?

A háború alatt néhány drótnélküli távirót állítottam fel, ezt kellett volna most kihasználnom. Legfontosabb feladatam lett volna, hogy egy német állomásról éjjel-nappal híreket fogjak fel és a külföldi hasonló állomásokhoz továbbítsam a híradásokat. Ezenkívül futárszolgálatot rendeznének be Berlin és az irodám közt. Három rádiós tisztet is osztanának be hozzám. A futároknak autón kellene utazgatniok, mert a vasúti összeköttetés megszűnésével is számolni kell. Szolgálatomat akár azonnal is megkezdhetem, ha elfogadom az ajánlatot.

A kis, zömök hadnagy rögtön táviratilag akarta tudatni előljáróival a beleegyezésemet, de kértem, hogy ne siesse el a dolgot. Előbb tudni akartam, milyen az új német kormány?

A hadnagytól azt a felvilágosítást kaptam, hogy minden a véletlentől függ. Ez a válasz nem volt ínyemre. Mikor meghallottam, hogy Trebitzsch Lincoln — egy nemzetközi, ismert szélhámos — is szerepet kapott, visszautasítottam az ajánlatot.

Március 13-án történt a Kapp-puccs. Lincoln részt vett benne. Én nem.

Az új birodalom kezd visszaemlékezni...

Rövid idő múlva levelet kaptam:

„Igen tisztelt Uram!

Tisztelettel felkérem, tartsa fenn összes értékes összeköttetéseit. Amint lehet, közelebbi értesítést küldök.

Olvashatatlan aláírás”.

Hosszas töprengés után úgy láttam, hogy a levél elég komoly és követtem tanácsát. Nem csalódtam. 1920 végén egy ismertnevű német tiszt keresett fel, akinek volt annyi bátorsága, hogy saját szakállára új hírszolgálati irodát szervezzen.

— Pénzünk kevés! — Ez volt jelszava.

Új hírek nyugaton.

Az olvasó bizonyára azt kérdezi most, hogy mi célja lehetett Németországnak 1920-ban egy katonai hírszerző iroda felállításával? Erre a kérdésre nyugodt lélekkel felelhetem, hogy annak idején egy pillanatig sem gondoltunk katonai titkok kémlelésére. Más irányú, politikai hírszerzésre azonban nagy szükség volt, mert tudnunk kellett, hogy régebbi ellenségeink, főleg Franciaország milyen terveket sző Németországra vonatkozólag? A nyílt politika csak tévútra vezetett. A külföldi nagykövetségek útján semmit sem lehetett megtudni. A német presztizs null fokra zuhant. Az akkori német kormány egyik leghelytelenebb intézkedése volt, hogy a kitüntetések eltörölte. Az érdemrendek értékéről sokat lehet vitatkozni, de a hírszerző szolgálatban igen fontos szerepük van, — ez tény. Sok ezer ember él a világon, aki egy érdemrendért szívesen teljesít értékes szolgálatot, — ugyanazt a teljesítményt nem lehetne más úton, ilyen olcsón megszerezni. Az érdemrendek sok barátot szereztek Németországnak, — de ez a lehetőség hirtelen teljesen megszűnt. A szerencsétlen körülmények régi barátainkból is ellenségeket formáltak, pedig igen magas államhivatalnokok álltak a háború előtt rendelkezésünkre, akik most rémülten igyekeztek szabadulni a régi kötelezettség alól, hogy mentseik, ami még menthető. A háború után krónikus pénztelenségben szenvedtünk és éppen ebben az időben kitűnően áthidalhattak volna a pénzhiányt az

érdemrendek. Franciaország a mai napig érdemrendekkel fedezi kémszolgálati kiadásainak hatodrészét. Még Ausztria is ravaszabb volt Németországnál, mert megtartotta az érdemrendjeit.

Mikor 1923-ban a franciák a Ruhr vidékéig hatoltak, a mi embereink már működésbe léptek. Sikerült jóbarátságot kötnöm egy francia őrnaggyal, akitől hetekkel előre megtudtam minden tervüket. Bár személyesen nem ismerem ezt az őrnagyot — írásban bonyolítottam le ezt a barátságot —, úgy állítottam be a dolgot, mintha a „különválás” híve lennék. Ennek köszönhetem, hogy mikor a franciák bevonultak Essenbe, meghívtak a sajtókonferenciára.

Elővettem hamis útlevelemet, amely arra a névre volt kiállítva, amely alatt a francia barátságot kötöttem — és Essenbe utaztam. A sürgöny-meghívó minden ajtót kinyitott előttem, sőt végül francia katonai autóban szállítottak a „Kaiserhof”-szálloda kapujáig. Itt volt ugyanis a főhadiszállás.

Néhány perc múlva már a francia sajtófőnök cigarettáit szívtam, a hírszolgálathoz beosztott francia kapitány pedig háláskan megveregette a vállamat, mert hallotta, hogy milyen nagy buzgalommal dolgoztam az „ügy” érdekében. Biztosított a „Grande Nation” hálájáról.

Mialatt a „Kaiserhof” halljában, az ellenséges táborban ugyanazokon a székeken ültem, ahol nem is olyan régen békés álmokat szőttem, kissé kényelmetlenül éreztem magam, ha arra gondoltam, hogy rajnamenti ismerőseim közül megláthat valaki és igazi nevemen szólítva, beszédbe elegyedik velem. Vállalkozásom azonban jobban sikerült, mint remélni mertem.

Már éppen búcsúzkodtam új ismerőseimtől — valamennyien a legjobb kívánságokkal engedtek útnak s én úgy éreztem, a vállalt feladatot jól elvégeztem —, mikor a sajtófőnök hirtelen hozzám lépve, meghívott ebédre. Sajnos, vissza kellett utasítanom a szíves meghívást, mert megpillantottam a hallban a „Times” egyik tudósítóját, aki jól ismert és tudta az igazi nevemet, — sőt multam sem volt titok előtte. El kellett tűnnöm. Szerencsére találkoztam kapitány barátommal, megmondtam neki, hogy fontos megbeszélés végett haza kell utaznom, sőt feltétlenül el kell érnem a legközelebbi vonatot. A kapitány előzékenyen segítségemre sietett, autót hozatott, parancsot adott a sofőrnek, hogy hajtson velem O. vasúti állomásra és lepecsételte az irataimat. Éppen el akart búcsúzni tőlem, de még megkértem, hogy adja át meleg üdvözetemet F. őrnagnak. Beszélgetés közben, az utolsó pillanatban — mellékesen — az őrnagy titkos secteur-számát is sikerült megtudnom.

Minden nehézség nélkül utaztam a határig. Megkönynyebbülten lélegzettem fel, mikor elhagytam a megszállt területet.

Hazaérkezésem után azonnal megírtam az őrnagnak, hogyan akarom végrehajtani a rábízott feladatot, továbbá értesítettem a külföldön szerzett katonai titkokról, de megjegyeztem, nem tudom elhinni, hogy a kapott felvilágosítás megfeleljen a valóságnak, nem hinném, hogy a megszállás legközelebbi célja a megnevezett város lenne. Az őrnagy postafordutával megküldte a tényleges tervet. Arról, ami később köztörtént, egyelőre még halgatnom kell.

1924-ben megmentette életemet a francia őrnaggyal kötött barátságom. Bukarestből Frankfurtba utaztam hálókocsiban. Éjjel tizenkét órakor érkeztem Frankfurtba. Innen egy később induló vonattal Lausanneba akartam menni. Éppen lefelé indultam a lépcsőn, mikor elém toppan kémszervezetünk egyik alkalmazottja és szó nélkül visszatessékkel a kocsiba. Parancsot hozott számomra. Tovább kell utaznom ezzel a vonattal Amsterdamig, ahol másnap

reggel a „Viktoria”-szállodában egy Londonból érkező úr vár rám.

A kocsiban maradtam tehát. A pincér megint lefoglalta a helyemet és a vonat tovább robobott. Gondolataimból a kalauz hangja riasztott fel. Tele torokkal kiáltotta az állomás nevét: „Höchst”.

— Az Isten szerelméért! — gondoltam — itt szokták ellenőrizni az utasokat a francia tisztok. Frankfurtban, a nagy sietségemben ez eszembe sem jutott. Hamis útvelem a pincérnél volt, mert még nem gondoskodtam új jegyről, ezzel a pincért bíztam meg. Szakaszomban az ajtó mögött álltam és tisztán hallottam, mikor a francia tiszt megkérdezte a hálókocsi ellenőrétől, hogy volt-e valaki a fülkémbe a Bukaresttől Frankfurtig terjedő útvonalon? Szerencsémre az ellenőr nemmel válaszolt. A francia tiszt azonban nem elégedett meg ezzel. Tovább faggatta az ellenőrt, arra is kíváncsi volt ugyanis, hogy ki volt az az úr, aki Frankfurtban megváltoztatta az útirányomat? Az ellenőr kijelentette, hogy nem beszéltem senkivel. A vitára nem voltam kíváncsi s azon törtem a fejem, hogyan menekülhetnék ki az egérfogóból?

Kimentem a kocsiból és úgy tettem, mintha a W. C. felé tartanék. A tiszt természetesen megszólított. Megkérdezte, hogy az útvelelemen kívül mivel tudnám még igazolni magam? Nyugodt mozdulattal elővettem a zsebtárcámot és megkerestem az esseni francia kapitány féltve őrzött igazoló sorait. Megneveztem a kapitányt és a sajtófőnököt. A nevek hallatára kissé barátságosabb kifejezést öltött a francia tiszt arca. De én nem elégedtem meg ennyivel. Megkértem a tisztet, adja át üdvözetemet, F. őrnagyvak secteur X-ben. Két év óta ő a főnököm.

A tiszt arca F. nevének említésénél felderült. Azonnal kijelentette, hogy F. őrnagy személyes jó ismerőse. Bocsánatot kért a tévedésért, úgy látszik, tévesen informáltak.

Fülkémbe húztam a tisztet és a kalauzalt egy üveg bort hozattam. A tiszt azonban elvette a kalauztól a bort, mindenáron ő akarta fizetni. Gyorsan kiugrott a vonatból, a tisztiszolgájának odakiáltotta, hogy a következő vonattal visszautazik Wiesbadenből, azután megint beszállt hozzám.

Még nem éreztem teljes biztonságban magam, a francia tiszt barátságos viselkedése ellenére sem. Bort öntött és közös ügyünkre, majd az őrnagy egészségére ittunk. Hogy a tiszt gyanuját teljesen eloszlassam, megmutattam az őrnagy egyik hozzám intézett levelét és sajátkezü aláírását. Jobban már nem is igazolhattam volna magamat. Mire Wiesbadenbe értünk, mindketten kitűnő hangulatban voltunk. V. főhadagy elbúcsúzott tőlem és az állomáson ügyelgő angol ellenőrző tiszthez sietett. A vonat nemsokára továbbindult Köln felé.

Én azonban még mindig nem voltam teljesen nyugodt. Nem tudtam választ találni arra a kérdésre, honnan tudhatta meg Höchstben a francia tiszt, hogy Frankfurtban beszéltem valakivel és ennek következtében megváltoztattam az útirányt? Vajjon az áruló még a vonaton ül-e? A rejtélyre csak két megoldást találtam. A Frankfurtba befutó vonatokat erősen figyelik a francia megbízottak és tovább utaznak egészen Höchstig, ahol rövid jelentést tesznek a tisztnek, vagy Frankfurt és Höchst közt titkos telefonösszeköttetés van és a francia kémek azonnal közlik megfigyeléseiket az ellenőrző tiszttel

Holk császári tábornagyról azt beszélték katonái a harmincéves háború alatt, hogy lelkét eladta az ördögnek és azért nem fogja semmiféle fegyver sem. Amikor Holk tábornagy ragályban meghalt, halálát annak tulajdonították, hogy az ördöggel kötött szerződésének ideje lejárt.

Egy vándor csendőrszabó.

**Írta: MADARAS ELEK tiszthelyettes
(Jászapáti).**

Sokan bajtársaim közül, kik a háború után jöttek a csendőrséghez és nem szolgáltak a háború előtt és alatt Erdély bércei között, bizonyára azt gondolják, hogy mi köze a csendőrségnek a vándor szabóhoz. Pedig éppen azért írok róla, mert nagyon össze volt forrva a régi I. számú kolozsvári csendőrkerület területén szolgálatot teljesítő minden őrsparancsnokkal és csendőrrel. A mai Csonkamagyarország területén nem sok őrsállomás van, ahol ne volna szabó, vagy ha helyben nincsen is, valamelyik közeli faluban vagy városban bizonyára lehet találni, aki a csendőrök részére szükséges aprobb munkálatokat elvégzi. Erdélyben azonban nagyon sok olyan őrs volt, amelynek napi járőföldre kellett volna mennie, hogy szabót találjon, aki a kisebb javításokat elvégezze. Voltak havasi, meg hegyi őrsök, ahol a csendőr még ahhoz is ritkán jutott, hogy nagyobb helyekre bemenjen, de ha bement is, nem vihette magával a ruházatát. Így aztán nagyon sok őrsön jó hasznát vettük a vándor szabónak.

Ismerte mindenki a kolozsvári kerület területén szolgált bajtársak közül Petruich Kelement, a vándor szabót. 60 év körüli, szikár ember, nemzetiségére pedig bizony cseh volt az istenadta. Morva földön született s mint sokszor elbeszélte, úgy került Erdélybe, hogy mint szabósegéd, az 1890-es években Kolozsvárra ment a mesterségét tökéletesíteni. Munkát a csendőr szárnyszabónál vállalt és ott megismerkedett egy őrsparancsnokkal, aki hívta a havason levő őrsére a legénység ruházatának kijavítására. Mikor a havasi őrsök hírét vették, mindnyájan meghívták ruhajavításra és ő többet nem állott be egy mesterhez sem állandó munkára, hanem minden hívás nélkül felkereste a Kolozs-, Szilágy-, Szolnokdoboka-, Besztercebánya-, Marostorda-, Tordaaranyos-, Alsófehér-, Kis- és Nagyküküllő- és Udvarhely-megyékben levő őrsöket. Mindenütt sok javítási munkát kapott és az összeomlásig állandóan közöttünk állt.

1911. évben ismertem meg. A rendes és tiszta ruházatán kívül egy olló, tűk, megfelelő színű hajtókáposztók, ruhadarabkák és cérnák minden színben, volt a málhája, amit nagy gonddal összezsomagolva a hátán hordott. Az őrsökön szívesen fogadtuk, mert az egyenruha javításában és átalakításában stb. kézzel olyan tökéletes, csinos és szabályszerű munkát készített, hogy párját máshol nem találtuk. A szétszórt havasi és más kisebb helységekben elhelyezett őrsökön a vándorszabó munkája a szemléken a tisztí elöljárók előtt is jól bevált, még az erdélyi városokban volt őrsök is dolgoztattak vele. Mástól, mint csendőröktől munkát nem vállalt semmiért, csak a csendőrségnek vallotta magát. Különösen azokat az őrsöket szerette, ahol nőtlen volt az őrsparancsnok. A nőtlen őrsparancsnokokat negyedévenként felkereste átvonulása alkalmával, különösen ünnepeken, mikor az ünnepet mindig ott töltötte. A csendőrökkel egy asztalnál étkezett, természetesen, akinek dolgozott, fizette részére a napi betétet, azt azonban a számlánál mindig figyelembe vette és az illetőnek megtérítette. Aludni is csak a laktanyában szeretett és ahol nem bocsátottak a rendelkezésére egy üres csendőráglyát, annyira szívére vette a sértést, hogy évekig nem ment arra az őrsre, csak más őrsparancsnok protekciójára békült meg és javította ki a vétkes őrs ruházatát.

A háború alatt Szolnokdoboka megye déli részén voltam őrsparancsnok. A vándorszabó többször megfordult az őrsömön, mert a szomszédos őrsparancsnok nőtlen volt és az oda való átvonulás közben — mert jó bánásmódban részesült — felkeresett s megtette, hogy még ünnepre is nálam maradt. 1917. évben marharekiviráláson voltam.

Egyik szomszédos őrsparancsnokkal beszélgettünk. Akkor érkezett a községbe a vándorszabó. A piactéren minket meglátva odajött. Mi örömmel fogadtuk és üdvözlöttük. A rekvirálóbizottság vezetője egy cseh százados volt, aki mikor a vándor szabónak az általunk történt fogadtatását meglátta, valami kémet sejtve, hozzánk jött és kérdezte, hogy miért fogadjuk olyan szívesen azt az egyént. Mikor megtudta, hogy az egy cseh és az őrsök szabója, örömmel megrázta a kezünket és kijelentette, hogy csak most látja, milyen nemesszívűek a magyar csendőrök, hogy a honfitársát ilyen szívesen fogadják.

1918. december 20-án, az összeomlásnak ebben a szomorú korszakában Nagyiklódra, az őrsömre, utóljára jött a vándor szabó. Az októbertől decemberig lefolyt események nagyon megviselték, mert mint mondta, az őrsök a távoli hegyekből mind levonattak a szárnyak székhelyére. En és a csendőreim akkor is szívesen fogadtuk. December 22-én az oláh csapatok a laktanya előtt vonultak le Kolozsvár felé. Elvonulásuk után egy szakasz oláh katonával megjelent a laktanyában egy román anyanyelvű volt honvéd főhadnagy és a fegyverek átadását követelte. A fegyverek összeszedésénél a vándor szabó hevesen kikelt és tiltakozott az átadás ellen, szidta a románokat, hogy nekik a Maroson erről semmi keresnivalójuk. Mikor a románok a laktanyából elmentek, összepakolt és könnyes szemmel eltávozott. Még egyszer — Csucsánál — láttam, a visszavonult csendőrök között volt és ott is a ruházatát javította.

Sokáig nem hallottam felőle semmit, pedig sokszor jutott eszembe azután is, különösen mikor előljáróim az egyes ruhadarabokat az őrsömön kifogásolták, gondoltam, hogy nem volna az szabálytalan, ha most is járna a vándorszabó.

Már el is feledkeztem róla, mikor egyszer 1923-ban egyik alföldi uradalom istállójába éjjel rendes szolgálatban bekötöttünk. A tehenészgazda jelentette, hogy 10—12 csavargó kért éjjeli meghálásra engedélyt az intézőtől és ott fekszenek a tehenistállóban. Az egyéneket igazoltattam s hát nagy meglepetésemre az egyik egyénben a vándor szabót ismertem fel, aki még mindig egy kiselejtezt régi csendőrzubbonyt viselt. Mikor megszólítottam, sírva fakadt a viszontlátás öröme. Elmondta, hogy Erdély megszállása után hazament Csehországba, de ott nem talált mást, mint ütleget és szidást, ráfogták, hogy magyar irredenta, mert dicsérte a magyar csendőröket s egy szép napon áttették a határon a csonkahazába őt, mint született csehet. Visszament Erdélybe, gondolván, hogy az ott visszamaradt volt magyar csendőrök, akik őrsparancsnokok lettek, majd csak pártfogásukba veszik és az oláh csendőrörsökön is ruhajavításból éldelegél, mint a magyar csendőrök idejében, de pár hét múlva ráfogták, hogy magyar kém és újból áttették a határon. Azután itt bolyongott és abból élt, amit a szórványosan szolgáló volt erdélyi csendőröktől kapott. Dolgozni már nem volt mit, mert mint mondta, kevesen ismerik a csendőrök közül és a csonka honban minden őrs székhelyén sok a szabó és a mostani csendőrök csak azokkal dolgoztatnak. Ellátam az öreg vándorszabót élelemmel és egy kis pénzt is adtam neki. A pihenőn azután még ott hagytuk az istállóban. Búcsúzásnál mutatta, hogy mindenéből már csak az ollója van meg. Azt nem adom el, őrmester úr — mondotta —, mert ha visszamegyünk, Nagyiklódon szükség lesz rá az urak ruháinak rendbehozásánál.

Azóta 10 év múlt el. Vajjon hol lehet szegény Petruich Kelemen, a csendőr-vándorszabó, szép erdélyi szolgálatunk emlékének hűséges őrzője?

Magyar István tiszthelyettes.

A zalaegerszegi szárny belatinai örséről került 1914 szeptember hó 14-én a munkácsi szakaszhoz. Pár nap elteltével innen az orosz harctérre rendelték.

A 65. gyalogezredhez osztották be tábori csendőr szolgálatra s már 1914 szeptember 26-án kiválóan eredményes felderítő munkát végzett.

1914 szeptember 30-án a volóczi ütközetben találjuk, melyben rettenthetetlen bátorsággal küzdött az oroszok ellen. Saját csapatának mintaképe, az ellenségnek pedig réme volt.

Nemcsak kiváló tulajdonságokkal bíró csendőr, de igazi harcos is volt. Fáradtságot nem ismert, nélkülözésektől nem szenvedett és csak egy cél lebegett előtte: hazánk szent földjéről az oroszokat mielőbb kiverni.

1914 októberében a 63. gyalogezredhez osztották be. Október 8-án résztvett a beskideki harcokban. Újlag fényes tanujelét adta haláltmegvető bátorságának. Magatartása nemcsak lelkesítőleg hatott alárendeltjeire, de azokat a legválságosabb pillanatokban magával ragadta s a győzelmet mindig biztosította.

Számtalan esetet lehetne felsorolni, melyben Ma-

gyar tiszthelyettes futárszolgálatban, felderítések alkalmával stb. hihetetlen leleményességgel, lankadatian munkakedvvel és ernyedetlen szorgalommal teljesítette a kapott parancsot. Lelkiismeretessége és megbízhatósága közmondásossá vált. Ezek a tulajdonságai és sokoldalú használhatósága a legkeresettebb csendőrré tették. Minden előjárója tudta róla, hogy a rábízott feladatot úgy senki nem képes megoldani, mint ő.

Később az 55. gyalog hadosztályhoz került, melynek harcaiban szintén részt vett.

Magyar István tiszthelyettest az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel és a koronás ezüst érdemkereszttel, a vitézségi érem szalagján, tüntették ki.

Czáka Alajos tiszthelyettes.

A brassói csendőrkerületnél szolgált. 1915 január hó első napjaiban az orosz harctérre rendelték és a 24/4. honvéd hadtáp zászlóaljhoz osztották be tábori csendőrszolgálatra.

A zászlóalj a Latorca-völgyet tartotta megszállva s feladata volt az oroszok előnyomulását megakadályozni.

Czáka tiszthelyettesnek feltűnt, hogy a kiküldött felderítő járőrök soha vissza nem tértek. Ez gondolkodába ejtette s arra a meggyőződésre jutott, hogy a járőrök tapasztalatlanságuk és megfelelő kiképzés hiánya miatt esnek fogságba. A legénység ugyanis szintiszta székely népfelkelőkből állott; ez a tény kizárta azt, hogy önként az oroszokhoz pártoltak volna át. Elhatározta, hogy legközelebb ő megy felderítő járőrbe. Elhatározását tett követte. Zászlóaljparancsnokának jelentette elhatározását és engedélyt kért, hogy a járőrszolgálat teljesítésének módjáról a legénységet kioktathassa. Zászlóaljparancsnoka örömmel adta hozzájárulását.

Czáka tiszthelyettes kiválasztott hét népfelkelőt, azokat kioktatta, a különböző helyzetekben való magatartást elméletileg és gyakorlatilag is megmagyarázta. És ezekután a hét népfelkelővel elindult az orosz állások felé. Állásainktól körülbelül 1700 lépésre, a Zányka—Volóczi vasútállomások közötti területen, egy 45 főből álló járőrre bukkantak. A kioktatott népfelkelőkkel Czáka tiszthelyettes gondolkodás nélkül megtámadta az oroszokat. Sok sebesült és 8 fogoly lett az eredmény. A Czáka parancsnoksága alatt harcolt járőr egyik tagjának sem lett semmi baja. A rogyóktól mindazokat az adatokat megkapták, amelyekre szükség volt. És azután minden felderítő járőr visszatért és feladatát pontosan teljesítette.

De nemcsak kiváló harcos, hanem ízig-vérig csendőr volt. Tág tere nyílt csendőri képességeinek érvényesítésére is. Ezen a harctéren igen sok gondot okoztak hadvezetőségünknek a kémek. Ezek leleplezésében ragyogó eredményeket ért el Czáka tiszthelyettes. Többek között a Dnyeszter partján fekvő Halicz városkában tett ártalmatlanná 1915 június havában egy 15 főből álló veszedelmes bandát, mely minden csapatmozdulatról értesítette az oroszokat.

Az ellenség előtt tanúsított kötelességű és bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel, a koronás ezüst és a koronás vaséremkereszttel tüntették ki Czáka Alajos tiszthelyettest.

KI TUDJA?

Melyek a spectrum színei.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy gyujtogatási eset kinyomozása.

Írta: PÉNZES ISTVÁN tiszthelyettes (Szeged).

(Nyomozta: a sükösi őr s a szegedi nyomozó alosztály támogatásával.)

Molnár János sükösi lakos szérűskertje 1930 július 22-én este háromnegyed 22 óra tájban kigyuladt és összes rakománya: úgymint 94 kereszt búza, 50 kereszt rozs, 20 kereszt árpa, 3 kocsira való szalma, egy szalmatetejű polyvás szín és egy 28 m hosszú rözsekerítés teljesen elégett. A kár 1000 pengő volt. Az elégett rakomány nem volt biztosítva.

A szegedi 5. nyomozó alosztályparancsnokság a sükösi őr támogatására engem vezényelt ki. Szücs Sándor tiszthelyettes, sükösi őrparancsnok megérkezésem után egy különleges gyújtókészüléket adott át azzal a megjegyzéssel, hogy azt július 23-án, tehát a tüzesetet követő napon Cseresnyés György* ottani lakos gazdálkodó találta szérűskertjében az elcsépeelt szalmakazla mellett. Az őrparancsnok elmondta, hogy a leégett szérűskert éppen úgy fekszik az egyik keresztutca mentén, mint a Cseresnyés György szérűskertje.

A gyújtókészüléket alaposan megvizsgáltuk. A készülék az alább felsorolt alkatrészekből volt összeállítva:

1. Egy „Kocka” gyufásdoboz, háromnegyedrészben tele pirosfejű gyufával.
2. A gyufásdobozba a gyufák tetejére 7 cm hosszú kénlap volt helyezve a gyufafejek felől a dobozból kiálló véggel, a gyufásdoboz teteje által leszorítottan.
3. Egy 6 cm hosszú, 1 cm széles átlukasztott vasdarab és
4. Egy darab drótszál, amellyel a vasdarab a gyufás dobozhoz volt erősítve.

A készüléket alaposan szemügyre vettük s azon az alábbi elváltozásokat észleltük:

A gyufásdoboz alsó oldalán és kiálló végén levő kék papírborítás fakószínű volt, valószínűleg a nap szívtá ki. Ellenben a gyufásdoboz címkés oldala és a címkéje tiszta, élénk színű volt, azon fakulás nyomai nem látszóttak, tehát a doboz ezen a lapján feketett a földön.

A kénlap kiálló vége a doboz végénél meg volt törve. Alsó részén égés, füstölődés és olvadás nyomai látszóttak. A kénlapban lévő jutaszövet nem fogott tüzet, ellenben az égő kén a gyufásdobozra ráfolyt.

A vasdarab 12-es gömbölyű vasrúdból lett mindkét oldalon meleg állapotban laposra kovácsolva; középen

* A neveket megváltoztattuk. Szerk.

először hosszúkás, majd kerek kalapácslyukasztóval volt kilyukasztva. Egyik vége a vasrúd eredeti vége volt, a másik végén hidegvágótól eredő vágási nyom látszott. A vasdarab vágási és lyukasztási nyomából azt a következtetést vontuk le, hogy az nem szakember kezemunkája, hanem inkább kontár emberé. A lyukak, vágások ugyanis nem voltak határozott, éles szélűek, hanem látszott, hogy a vágás, illetőleg a lyukasztás csak többszöri kísérlet után sikerült.

A drótszáldarab képe azt mutatta, hogy azt egy, már előzően csomagolásra használt drótszálból vágták le harapófogóval. A drótszál mindkét végén levő vágási nyom egyik oldalon majdnem keresztül volt vágva, míg a másik oldalon csak alig látható friss vágástól eredő vágási nyom látszott.

Mielőtt a gyújtókészülékből következtetéseket vontunk volna le, annak rendeltetését megállapítandó, teljesen azonos készüléket állítottunk elő és azzal kísérleteket hajtottunk végre, ami az alábbiakat eredményezte:

A készülék meggyújtás után nyomban eldobva azonnal elaludt, mert a levegő okozta sűrűlódás a gyenge lángot eloltotta. Ellenben, ha meggyújtás után nem dobtuk el rögtön a készüléket, hanem vártunk addig, amíg a láng a jutaszövetbe is belekapott és csak azután hajtottuk, akkor a készülék alkalmas volt arra, hogy gyulékony anyagot megbízható módon felgyújtson.

A kénlap kiálló vége ugyanis egy darabig lassan égett, majd amidőn a láng a gyufafejekhez ért, hirtelen erős lobbanással égni kezdett az egész szerkezet. Az égés időtartama majdnem 3 perc volt. Tekintve most már azt, hogy a gyújtókészüléket asztalra, szalmakazlak közé dobták, a készülék lobbanása a kazlat, ha arra vagy ahhoz félméternyire esett, biztosan felgyújtotta. Cseresnyés György szalmakazla mellett talált s fent ismertetett készülék azért nem okozott tüzet, mert egyrészt attól 1 méternyi távolságra esett a földre; másrészt, mert a tettes a készüléket még akkor eldobta, amidőn a láng a jutaszövetbe nem kapott jól bele; tehát az már dobás közben elaludt. A készüléket 25—30 méter távolságra közepes erejű ember könnyen és eredményesen dobhatta, így a készülék bizonyos távolságból, akadályokon keresztül (pl. kerítés) való gyújtásra is alkalmas.

Miután így a készülék rendeltetésével tisztába jöttünk, megkezdtük a helyszínelést.

A helyszínelés során megállapítottam, hogy Molnár János leégett szérűskertjében Matkovics Sándor bajai lakos cséplőgépe július 22-én délután 18 óra 30 perctől 20 óráig csépeelt és az abahagyott cséplést 23-án akarták folytatni. A leégett szérűskertben a 22-én elcsépeelt szalmát a keresztutca felőli rözsekerítés mellé rakták le, a kerítéssel párhuzamosan 2 méter távolságra. A rözsekerítés 140—150 cm magas volt.

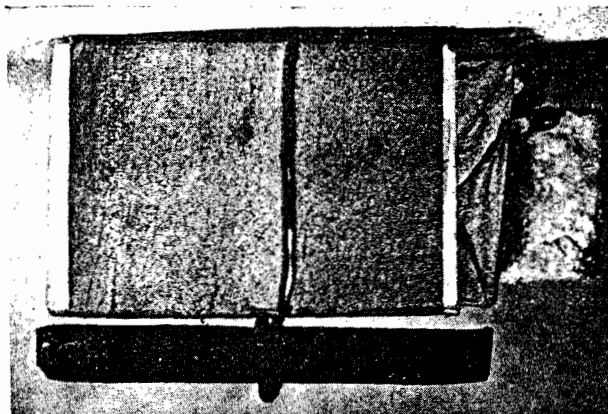
A kikérdezés során megállapítottuk, hogy a cséplőmunkások az elcsépeelt és megkezdett szalmakazal belső, udvar felőli oldala mellé feküdtek le aludni 21 óra tájban, kivéve a gépészt, a fűtőt és a két etetőt, akik a cséplőgép kazánja és a dob közötti területen helyezkedtek nyugvóra. Molnár János sértett is lefeküdt a háza előtti folyosón és nyomban elaludt.

A sértett édesanyja, özv. Molnárné, mikor min-

A gyalogos őrsemnek a XVII. század első felében puszkáját állandóan a vállára feltámasztva kellett tartani. Ha közben valamely eljárónak kellett tisztelegni, akkor levette a kalapját és tiszteletteljes meghajlással teljesítette a tiszteletadást.

A Cseresnyés Györgynél talált gyújtókészülék előlről nézve.

A gyújtókészülék hátulról nézve.

denki nyugvóra tért, a lakás udvarán sétálva esteli imádságát végezte. Kb. fél 22 órakor, midőn fia hálóhelye közelébe ért, a szérüskert felől valami fény sugarat látott felvillanni. Pár pillanat múlva látta, hogy a megkezdett szalmakazal kerítés felőli oldalánál lángnyelvek csapnak fel, erre fiát nyomban felkiabálta.

Molnár János sértett félálamból felriadva, nyomban az égő szalmakazlak felé futott és az útjába eső kazán mellé helyezett vizeskádból egy veder vizet vitt s a tüzet lelocsolta. A laza, száraz szalmán azonban a tűz olyan rohamosan terjedt, hogy a mentés lehetetlennek bizonyult.

Az eloltott tűz színhelyén a hamuból két szénné égett kenyérdarab, elégett vászontarisnya és kenyéruha darabjai, valamint egy elégett zsebkes került elő. Az elégett tárgyakat az egyik cséplőmunkás a sajátjának ismerte fel. Ez a lelet a gyanút először a munkások esetleges gondatlanságára terelte.

A helyszínelésnél a fentismertetett gyújtókészülék maradványait a legszorgosabb keresés dacára sem sikerült feltalálni. Ennek azonban több oka volt. Az oltásnál annyira szétszórtak és betapostak mindent, hogy ott már hasztalan kutattam a drót és vasdarab után. A készülék legnagyobb részben amúgy is a tűz martaléka lett. A gyufa, a kén, a gyufásdoboz könnyen égő dolgok s mint ilyenek, teljesen megsemmisültek, a drót a nagy hő hatása alatt esetleg megolvad s a vasdarab is alakját változtathatja.

A kazal oltásánál, mint közismert, szét szórták hányai a szalmacsomókat, sőt a jelen esetben az elégett kazlak maradványát, hamúját is már kihordták a szántóföldekre.

A cséplőmunkásoknak az a vallomása, hogy a tűz keletkezését megelőzően a szalmakazal udvar felőli oldalához feküdtek le aludni, azt a véleményt keltette a sükösi őr járőreiben, mintha a tűz keletkezését valamelyik munkás gondatlan dohányzása okozta volna. Az őr azonban óvatos volt, nem tartott ki csökönyösen ezen feltevés mellett, hanem más irányban is nyomozott, bár eleinte eredménytelenül.

1930 július 23-án este értesült azután a sükösi őr egyik járőre arról, hogy Cseresnyés György a szérüskertjében egy felszerelt gyújtókészüléket talált. Nevezett Szücs tiszthelyettes őrsparancsnok még aznap éjjel felkereste lakásán, a gyújtókészüléket őrizetbe vette tőle s a gyújtókészülék feltalálási körülményeire ki kérdezte.

Szücs tiszthelyettes őrsparancsnok, nagyon helyesen, elérkezettnek látta az időt arra, hogy az esetet a

nyomozó alosztály-parancsnokságnak bejelentse, mivel előbbi feltevése teljesen megingott és joggal következtethette, hogy Molnár János szérüskertjét is szándékosan gyújtották fel.

Az őrsparancsnok a nyomozó alosztály-parancsnokságnak tett jelentésében kérte, hogy ha lehetséges, én vezényeltessek ki az ügyben nyomozni, mivel tudta, hogy én Sükösdön 6 évet töltöttem, mint őrsparancsnok és így ott bőséges helyi és személyi ismerettel rendelkezem.

A gyujtogatások legnagyobb részét bosszúból követik el. Feltevésém szerint ennek a gyujtogatásnak is bosszú volt az indító oka. Úgy okoskodtam, hogy a gyujtogató bosszúja egyaránt irányulhatott a szérüskert tulajdonosa és az ott dolgozó cséplőgarnitúra tulajdonosa ellen. Molnár nem tudott ellenséget megnevezni, így figyeimem a cséplőgarnitúra tulajdonosára terelődött. A cséplőgéptulajdonos idegen volt, Bajáról jött, ellenségéről ő sem tudott. Ezekon gondolkozva, eszembe jutott, hogy az idegenből jött cséplőgépes működése milyen kellemetlen üzleti versenyt jelenthet a helybeli cséplőgéptulajdonosoknak. Ez adta azt a gondolatot, hogy a bosszú okát feltevésként a kenyérrigységben valószínűsítem. Így terelődött a gyanúm Pucher József ismert sükösi géptulajdonos személyére, aki egyszersmind gépészkovács is volt.

Eddigi megállapításaink szerint, ha az én gyanúsítottam volt a tettes, annak birtokában elő kellett találni a gyújtókészülék 1—4. pont alatt felsorolt tartozékait. Úgyisintén rendelkeznie kellett olyan szerszámokkal, amelyeket tettes a gyújtókészülék összeállításánál használt. (Kockagyufa, kénlap, drót, 12-es vasrúd, harapófogó, hidegvágó, lyukasztókalapács, csípőfogó, stb.)

A gyanúsított cséplőgépénél és lakásán megtartott, mindenre kiterjedő, aprólékos házkutatás a remélt eredményt meghozta.

Előkerült gyanúsított műhelyében egy mindkét végén hiányos kénlapdarab, egy drótszáldarab, amely azonos volt a gyújtókészüléknél használt drótdarabbal és amelynek mindkét vége frissen le volt vágva, egy harapófogó, amely az eszközölt kísérletek szerint ugyanolyan vágási nyomot hagyott maga után, mint amilyen nyom a gyújtókészüléken levő drótszál végein volt látható, két darab hidegvágó és két darab kalapácslyukasztó, amelyeket gyanúsított a gyújtókészüléken levő vasdarab elvágásához és kilyukasztásához használt.

A fenti bűnjeleken kívül előkerült még gyanúsított ünnepőlnadrágjának balzsebéből a gyújtókészülék kénlapjáról letöredezett kéntörmelék is.

A tanúk kikerdezése során gyanúsított bűnösségére további adatok merültek fel, dacára annak, hogy a bűncselekmény elkövetését tagadta. Akadtak ugyanis olyan gépészalkalmazottak, akikhez gyanúsított bizalmas volt s kijelentette előttük, hogy addig nem nyugszik, amíg az idegen cséplőgépeket ki nem perzseli Sükösdről, mert keresetüket az idegen gépek lehetetlenné teszik.

Gyanúsított alibijét 1930 július hó 20-án este 20—22 óráig és 22-én este 21 óra 20 perc 21 óra 45 percig terjedő időre nézve egyáltalán nem tudta igazolni. Megállapítást nyert, hogy 1930 július 19-én délután Cseresnyés György tószomszédeágának szérűskertjében egy bajai cséplőgép állott munkába. A gép 20-án, vasárnapon természetesen nem dolgozott. Gyanúsított ugyanazonnap este 20 és 22 óra közötti időben dobta be a Cseresnyés György szérűskertjébe a feltalált gyújtókészüléket. A szalma ott azért nem fogott tüzet, mert gyanúsított a gyújtókészüléket a meggyújtás után nyomban bedobta és az a dobás következtében elaiudt.

Pucher védelmére azt hozta fel, hogy a kénlapot hordóinak bekénezésére használta azelőtt kb. egy-két héttel. Ezzel szemben megállapítottuk és elébe tártuk, hogy hordóiban még borseprő és szagos, penészes bormaradék van, mire gyanúsított azt felelte, hogy a hordóit piszkos állapotban szokta kénezeni (ami nyilvánvalóan valótlan volt). Arra a kérdésre, hogy a kéntermelék hogyan került nadrágja zsebébe, azt adta elő, hogy még áldozócütkön kénlapot vitt ki a paprikaföldjére, hogy az ürgelyukakból az ürgéket kénezéssel elűzze, vagy a lyukakba belefojtsa. A kénlaptermelék így maradhatott ünneplónadrágjának a zsebében.

Az ürgelyukak kénezésére nézve feltett kérdésekre előadta még, hogy egy-egy drótszálra akasztva kisebb-nagyobb kénrúdát meggyújtott és az ürgelyukakat légmentesen lefölte. Arra a kérdésre, hogy ha az ürgelyukak kénezését a fentiek szerint végezte, a drótszál-darabokat ott elő is fogjuk-e találni, azt a választ adta, hogy a drótszálak már elrozsdásodhattak, vagy azokat az ürgék, melyeknek lábaiba a drót beleakadhatott, paprikaföldjéről távolabb eső helyekre elcipelheték.

A paprikaföldön megkíséreltük a drótszálak felkutatását, de ez a legszorgosabb keresés mellett is eredménytelen maradt. Sőt Pucher azt sem tudta megmutatni, hogy hol kellene a drótszálaknak lenniök.

Puchert tagadása ellenére a beszerzett tárgyi bizonyítékok alapján elfogtuk és a kalocsai kir. ügyészségnek átadtuk. A gyújtókészüléket a szegedi nyomozó-álosztály a csendőrségi bűnügyi múzeumnak beszolgáltatta.

A tettesnek nem kellett az udvarba bemennie, nem kellett közvetlenül a helyszínen megjelennie (nem hagyott lábnyomot), hanem az ismerttetett egyszerű gyújtószerkezet birtokában a gyújtogatást 20—25 méter távolságról is elkövethette.

Tájékoztásul megemlítem, hogy a kir. ügyészség a fel-sorolt bizonyítékokat nem találta elég megnyugtatóknak és perrendszerűeknek és ezért a gyanúsított ellen nem emelt vádat.

*

A tüzesetek sikeres nyomozása a közbiztonsági érdekeken felül nemzetgazdasági érdekeket képvisel. Amíg a lopásnál, rablásnál, valamint általában a vagyon elleni bűncselekményeknél a bűncselekmény tárgyát képező értékek csupán gazdát cserélnek, tehát a köz szempontjából nem vesznek el, addig a tűz martalékává vált va-

gyon megsemmisül, elpusztul. Azzal, amit a tűz elpusztít, mindnyájunk vagyona — a nemzeti vagyon — csökken. Ennek a körülménynek a csendőrt — kinek a hazafiasság, nemzet- és fajszeretet elengedhetetlen jellemtulajdonságai kell, hogy legyenek — a tüzesetek nyomozásánál fokozottabb odaadásra, képességének, tudásának teljes latbavetésére kell serkentenie.

A gyújtogatás nyomozása nehéz, mert a tűz elpusztítja nem csupán azokat a javakat, melyeket a tettes megsemmisíteni szándékol, hanem rendszerint a nyomokat és bűnjeleket is, melyek a gyújtogatás elkövetési módjára és a tettes kilétére támpontokat nyújthatnának.

Néha az alaposan megtartott helyszíni szemle ennek dacára szolgáltathat adatokat. Máskor annak megállapítása vezet eredményhez, hogy a tűz kiütése idejében kít látnak a helyszín közelében. Azt, hogy kinek lehetett oka, érdeke a gyújtogatás árán elért károkozásra, mindig gondosan kutatni kell. A sértett egyszerű megkérdezése ehhez nem elegendő. A nyomozó csendőrnek kell működtetni elképzelő képességét. Ennél az esetnél is ez vezetett eredményhez. A valószínű indító ok feltételezése terelte a nyanút a tettesre. A többi már csak a nyomozás alaposságán mulott, melyre a leírt nyomozás követendő példát nyújt.

A gyújtogatásnál használt szerkezet is tanulságos, jegyezzük meg magunknak. Erre a gondolatra a sükösi gyújtogatatótól függetlenül mások is rájöhetnek. Hasonló eseteknél ne feledkezzünk meg bűnügyi múzeumunkról és igyekezzünk annak anyagát minél több, érdekes és tanulságos darabbal gazdagítani, melyek a bűncselekmények elkövetési módját szemléltető bűnügyi (kriminalisztikai) oktatás nélkülözhetetlen segédleteit képezik.

Aldobolyi Rákossy Gyula ny. tábornok.

Ismét meg kell gyújtanunk az emlékezés mécsét, mert ismét fájó veszteség érte testületünket, *Aldobolyi Rákossy Gyula* ny. tábornoknak jan. 13-án váratlanul bekövetkezett tragikus halálával. Elmult idők felejthetetlen emlékei elevenednek fel előttünk, ha a tisztikarnak arra a — régebbi — nemzedékére gondolunk, akiknek soraiból magasan emelkedett ki az ő jellegzetes alakja.

1887 december 28-án mint volt egyévi önkéntes címzetes tizedes jutott be a csendőrség tényleges állományába s harmincegy évi szolgálat után mint tábornok s a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese, 1924. évi január hó 1-ével helyezték nyugállományba.

Szolgálati ideje a béke boldog éveire, arra az időre esett, amelyhez testületünk fejlődésének lendületes

korszakát érte meg. Ennek a korszaknak Rákosy tábornok egyik legtehetségesebb és legtevékenyebb tagja, valódi értéke volt. Már mint alantós tiszt, kiváló szak-képzettségével, gazdag munkakészségével és előkelő gondolkodásával olyan becsülést tudott magának szerezni, hogy mint I-ső segédtiszt, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője mellé nyert beosztást.

Ezen díszes és bizalmi állásában — évek hosszú során át — áldásos s a legszebb emberi erényekkel párosult, eredményes munkásságot fejtett ki.

Áldásos volt a tevékenysége és ezen beosztásában a jó tiszt ideáljának bizonyult. Magas előjárójának nemcsak buzgó és lelkes alárendeltje, de célkitűzéseiben megértő munkatársa és támogatója is volt; szívében viselte a testület érdekeit, amelynek színvonalát — igaz csendőrhöz méltóan — emelni iparkodott; bajtársainak pedig őszinte, önzetlen és megértő barátja volt, aki szeretetreméltó modorával a legszeleesebb körökben bizalmat és ragaszkodó szeretetet tudott személye iránt kelteni és állandósítani.

Eredményes volt a tevékenysége, mert ismerte hivatásával járó kötelességeit, azoknak élt s áldozatkész, hű tiszt volt, akinek lelken átzengett a lelkiismeret munkára hívó szava s akit bátran állíthatunk minden idők csendőre számára a kötelességtudás, a lelkiismeretesség s a hűség mintaképül.

Érdemei e hely szűk volta miatt fel nem sorolhatók. De az utókor egyet megállapít, azt, hogy Rákosy tábornoknak egy egész életet átfogó és betöltő csendőrpályája a nemes munka jegyében folyt le; megállapítja azt is, hogy testülete fejlődésén, fellendülésén rajongó szeretettel csüngött s azt, amit érte tehetett, meg is tette. Ezért fájjaljuk, ezért gyászoljuk, hogy 66 éves korában visszahátrétt az anyaföldnek s ezért búcsú-zunk tőle megszaomorodott szívvel és könnyes szemekkel.

Dr. Preszly Lóránd alezredes.

—:o:—

A csendőr hősi halottak emlékművének leleplezése. A m. kir. csendőrség emlékbizottsága szép emlékművel örökítette meg a háborúban és békében hősi halált halt csendőrök emlékét. Az emlékmű leleplezése a folyó évi csendőrnapon, február 14-én 10 óra 30 perckor lesz a Hadimúzeumban. Kormányzó Úr Ö Főméltósága kilitásba helyezte, hogy a leleplezési ünnepséget személyes megjelenésével fogja kitüntetni. Az ünnepély sorrendje a következő: 1. Kormányzó Úr Ö Főméltósága fogadása díszszázaddal és zemével. 2. Vitéz Szinai Szinay Béla tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője emlékbeszédet mond. 3. Az emlékmű leleplezése. 4. Az emlékmű megkoszorúzása. 5. Vitéz Aggházy Kamil alezredes úr, a Hadimúzeum igazgatója átveszi az emlékművet. 6. Díszmenet. A leleplezési ünnepséget, melyről a következő számunkban részletesen beszámolunk, a rádió is közvetíteni fogja. A közvetítés 10—15 perccel előbb kezdődik. A leleplezési ünnepélyt megelőzően, február 13-án 17 órakor Pinczés Zoltán őrnagy a rádióban előadást tart a m. kir. csendőrségről.

A budapesti csendőrtisztai társalgó évi közgyűlése. Január 18-án este 18 órakor a budapesti csendőrtisztai társalgó évi rendes közgyűlését tartotta. A közgyűlést a társalgó elnöke, *Bánházy József* alezredes nyitotta meg és üdvözölte a 130 jelenlevő tagot. Ezután a volt titkár: *Várbíró János* tiszthelyettes titkári jelentése következt, aki a múlt évi zárszámadást és a folyó évi költségvetést ismertette a jelenlevőkkel. A titkári jelentés után *Bujáky Antal* tiszthelyettes, könyvtáros ismertette a társalgó könyvtárának állagát és múlt évi fejlődését. Jelentése során kifejezésre juttatta azt is, hogy a tagok havonként átlag 150 könyvet visznek ki olvasás végett, tehát van célja annak, hogy a könyvtárt fejlesszék. Néhány kisebb jelentőségű ügy megvitatása után a közgyűlés elfogadta azt az indítványt, hogy úgy, mint a múlt évben, a folyó évben is, két sokgyermekes, a legjobban rászoruló csendőrvégvet

50—50 P segélyben fog a társalgó részesíteni. A társalgó az elől sem zárkózik el, hogy ilyen rászoruló özvegy jelentkezése vagy ajánlása esetén ki ne terjessze az összeget. Erről külön közgyűlés fog annakidején dönteni. A közgyűlés határozatilag kimondta, hogy a könyvek és játékszerek után használati díj nincs. Az indítványok és javaslatok során a közgyűlés úgy döntött, hogy a társalgó helyiségeiben a pénzben kártyázás tilos, valamint, hogy a könyvtár fejlesztésénél mindenekelőtt magyar írókra gondoljunk, de nem szabad elzárkóznunk a jó külföldi írók munkái elől sem. Miután *Várbíró* tiszthelyettes, titkár lemondott, a közgyűlés új titkárt választott. Az egyhangú szavazás *Szórád János* tiszthelyettesre esett. A tisztikar többi tagját a gyűlés egyhangúlag újra megválasztotta.

Miniszteri dicséret. A m. kir. belügyminiszter úr *Somogyi Sándor* kőszegi őrsbeli törzsrörmestert és *Csik László* kőszegi őrsbeli őrmestert azért, mert 1933 október 8-án Bozsok község határában a határszéli szolgálatot olyan éberséggel és leleményességgel látták el, hogy ezáltal egy osztrák területről magyar területre átszökött kémgyanus egyén elfogása lehetségessé vált, okirattal megdicséerte.

Dicséret. A budapesti I. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el a debreceni kerület állományából: *Székely Lajos* th.-t, mert 1931., 1932. és 1933. évben mint járőrvezető, a gödöllői őrsre vezényelve, a Kormányzó Úr Ö Főméltóságának Gödöllőn való tartózkodása alatt a közbiztonsági szolgálatot az átlagon felülemelkedő ügybuzgalommal, kötelelességtudással és igen eredményesen teljesítette; *Gombai István* őrm.-t, mert 1931., 1932. és 1933. évben, mint járőrtárs a cinkotai őrsre vezényelve, a Kormányzó Úr Ö Főméltósága Gödöllőn való tartózkodása alatt a közbiztonsági szolgálatot az átlagon felülemelkedő ügybuzgalommal, kötelelességtudással és igen eredményesen teljesítette; *Tóth Miklós* és *Tokár Ferenc* őrm.-eket, mert 1931., 1932. és 1933. évben mint járőrtársak a cinkotai őrsre vezényelve, a Kormányzó Úr Ö Főméltósága Gödöllőn való tartózkodása alatt a közbiztonsági szolgálatot az átlagon felülemelkedő ügybuzgalommal és igen eredményesen teljesítették; *Létai János* th.-t, mert 1928., 1929. és 1933. évben mint járőrvezető és járőrtárs a cinkotai őrsre vezényelve, a Kormányzó Úr Ö Főméltóságának Gödöllőn való tartózkodása alatt a közbiztonsági szolgálatot az átlagon felülemelkedő ügybuzgalommal, kötelelességtudással és igen eredményesen teljesítette. Nyilvánosan megdicséerte: *Borbély Viktor* th.-t, egy gyermekhulla nyomozása terén kifejtett körültekintő és eredményes intézkedéseier. A miskolci VII. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: *Agotay Péter* alldgy.-ot, mert 1933. év nyarán a Tisza-folyó áradása alkalmával összpontosított karhatalom irányítását és ellenőrzését fáradságot nem ismerő buzgalommal igen helyesen és célirányosan végezte. Alárendeltjeit az árvíz elleni védekezésnél személyes példaadással is oly irányban serkentette, hogy a kötelességet is felülmúló munkát végezzenek; *Balogh Lajos* tőrm.-t, mert 1933. év nyarán a Tisza-folyó kiáradása alkalmával egy, a rohanó ár által bekerített idős asszonyt példaadó férfias bátorsággal mentett ki a veszélyes helyzetéből s egyébként is az árvízveszély egész ideje alatt fáradságot nem ismerő buzgalmat tanusított; *Bogdány György* és *Miklós Mihály* tőrm.-eket, mert 1933. év nyarán a Tisza-folyó kiáradása alkalmával az árvíz által veszélyeztetett helyeken az árvédelmi munkálatok eredményességét a már fáradt és csüggedt lakosság lelkes buzdításával, sőt személyes példával előljárva, fáradságot nem ismerő, igen buzgó tevékenységgel segítették elő. Nyilvánosan megdicséerte: *Adám Lajos*, *Kovács István V.*, *Széplaki János*, *Tóth András*, *Tóth Sándor II.*, tőrm.-eket, *Darass Dezső*, *Papp Sándor*, *Székely Ferenc* őrm.-eket és *Fekete József* es.-t, mert 1933. év nyarán a Tisza-folyó kiáradása alkalmával az árvíz elleni védekezésnél szolgálati kötelemeiket fáradságot nem ismerve, nagy buzgalommal és odaadással végezték s a védelmi munkálatok sikerét önfeláldozó magatartásukkal nagyban elősegítették.

Sí-tanfolyam. A m. kir. csendőrség felügyelője január hóban önként jelentkezett esendőrtisztek számára Mátraházán kétéhes sítanfolyamot állított fel. A tanfolyamon, melynek oktatója *Orendy Norbert* százados, a következő tisztek vesznek részt: Az I. kerületből: *Császár István* és *Schiwiny Richárd* őrnagyok, *Kossuth József*, *Szirtes Ferenc*, *vitéz Marssó Lőrinc* és *Bárdi Mihály* századosok, *Décse Károly* g. százados. *Szeszlér István* főhadnagy, *Körmöczy Nándor* g. hadnagy; a II. kerületből: *Tavassy Lajos* százados, a IV. kerületből: *Murányi László* g. hadnagy, az V. kerületből: *Vitéz Marssó Pál* őrnagy, a VI. kerületből *Kovács Andor* főhadnagy, a VII. kerületből *Náday Ferenc* g. százados és *Dienes Andor* g. had-

nagy és végül a nyomozó osztálytól *Camerle Raymond* és *Viléz Bakó László* századosok. A tanfolyamon résztvevők a mátraházai honvéd tiszti üdülőben nyertek elhelyezést. A tanfolyam költségeit a csendőrség sportalapja fedezi.

Rásy (Szladek) Barna ny. százados rádióelőadását műsorcsere folytán február 23-án este fél nyolc órára tüzték ki.

Az ötvenéves csurgói ősrs legelső parancsnoka, Szigethi György ny. áll. tiszthelyettes, volt járásörmester, kedves megemlékezést írt a Csurgón megjelenő „*Belsősomogy*” egyik legutóbbi számába. Ezeket írja:

„A m. kir. csendőrség intézménye 1884. év január hó 1-én kezdte meg működését Somogy vármegyében, Kaposvár szakasparancsnoksági székhellyel. A szakasz parancsnoka Szabó József főhadnagy volt és ide tartozott 24 ősrs. A szárnyparancsnokság Pécsen volt és ennek parancsnoka Kárpáthy Kamilló százados. E szárnyparancsnokság alárendeltjei voltak a Baranya és Somogy vármegyében működő szakaszok és ősrsök.

A kaposvári szakasparancsnoksághoz tartozó 24 ősrs közül az egyik a csurgói ősrs volt. Ennek a csurgói ősrsnek a felállításával e sorok írója (ősrsvezetői rangban) lett megbízva. Az akkori időben egy ősrs létszáma öt ember volt, de csak papíron. Legtöbbet ugyanis négy főből állott az ősrs és ez is éppen elég volt. A csurgói ősrskörlethez tartozott: Iharosberény, Iharos, Csicsó, Szentá, Csurgónagymarton, Porrogszentkirály, Porrog, Porrogszentpál, Alsók, Sarkad, Berzence, Somogyudvarhely és Csurgó, az ősrs székhelye. E nagy ősrskörlet határai északra a Bánkúti-erdőslak (Iharosberényen felül), délen a Bocskád-erdőslak (Somogyudvarhelyen alul), keleten a Hókamalom és nyugaton a nemespátrói határ. Ez a határ a községekkel a pusztákat is összefogta és ezek is a csurgói ősrshez tartoztak.

A csendőr fizetése napi 83 krajcár, az ősrsvezető c. őrmeester pedig 1 forint és 10 krajcár volt (ha nem volt valóságos őrmeesterrel előléptetve).

A nagy ősrskörlet leporlyázása miatt soha zugalódás, vagy elégedetlenség nem adta elő magát. Odaadó jókedvvel teljesítettük esküvel fogadott kötelezettségünket. Az adófizető polgárság is hamar megismerte a m. kir. csendőrség szolgálatát és a legnagyobb, őszinte elismerés hallatszott minden oldalról. Tiszteletben részesültünk a kunyhólakó szegénytől kezdve a díszes palotákban lakó urakig mindenki előtt. A hatóságok is a legnagyobb elismerésüket nyilvánították a csendőrség működéséért.

A csurgói ősrs megszervezésével be is fejeződött a csendőrség felállítása Magyarországon, mert a megszervezésben az utolsó a dunántúli kerület volt. A csendőrség megszervezését pedig végrehajtotta Török Ferenc, akkoriban még ezredes és a csendőrség felügyelője.

A koral az intézmény is haladt; nem is volna jó, ha ma is ott volnánk, ahol kezdetben.

A m. kir. csendőrség intézménye Csurgón tehát már 50 éves és ebből az alkalomból is Isten áldását kívánom néki, hogy továbbra is egészen meg tudjon felelni nemes hivatásának!

Szigethi György öreg bajtársunk sorából jóleső örömmel látjuk, hogy most is a régi, nagy szeretettel gondolt testületére, amelynek hosszú évtizedeken át derék tagja volt. A cikkében említett Kárpáthy Kamilló százados, egykori pécsi szárnyparancsnok, vitéz Kárpáthy Kamilló gyalogsági tábornok önagyméltóságának, a honvédség főparancsnokának édesatyja volt. Igaza van *Szigethi György* öreg bajtársunknak, hogy a csendőrségnél azóta sok minden megváltozott, hiszen lám, az akkori nagy csurgói ősrskörletben is ma már három ősrs (Csurgó, Berzence és Iharosberény) látja el a szolgálatot, de egy valami nem változott meg és nem is szabad, hogy megváltozzék: a szellem, amely a testületnek a mai közbecsülést és tiszteletet megszerezte, amelynek megteremtői és hűségesei apói közé Szigethi György bajtársunkat is számíthatjuk. Tartsa meg az Isten még sokáig jó egészségben.

Ezrednap. A volt császári és királyi 14-es huszárezred tisztikara ezredünnepélyt rendezett. Az ünnepély keretében megkoszorúzták a hősi halált halt bajtársak sírját, majd társasösszejövetel volt a Korona-szállóban. Az ünnepélyen a volt ezred igen sok tagja vett részt. A megjelenteket *Simigh Ernő* ezredes, volt ezredparancsnok üdvözölte, aki kegyeletes szavakkal emlékezett meg az elesett 14-es tisztekről és legénységről.

Szolgálatban történt sérülés. A kókai lovasörs állományaiba tartozó *Mészáros Lajos* lovas törzsörmestert a lova, midőn azt január 12-én este rendes szolgálat közben Téalmás

határában lóról szállva vezette, bal arcán a szeme alatt megúrta, a lovas arccsontján a rúgás következtében 3 cm hosszú nyílt seb keletkezett. Mészáros törzsörmestert a tóalmási orvos első segélyben részesítette.

Fogolyösztökötetés. A szőnyi ősrs lopás miatt elfogta *Krákó Vince* 35 éves és *Rigó Mihály* 32 éves, budapesti lakos, ügynököt. A foglyok az ősrs járórétől kísérés közben megszöktek. Az ügyben nyomozás és kivizsgálás indult.

Olvasóinkhoz. Mult évi 1933-as évfolyamunkból az 1, 7, 12, 13, 14, 17, 19 és 24. számok kifogytak. Ha valakinek ezekből a számokból főlös példánya van, szíveskedjék nekünk beküldeni. Kérjük továbbá olvasóinkat, hogy ha valamelyik lap-számunkat nem kapják meg, kérjék a pótlását azonnal és nemcsak az év végén, mert előfizetőink száma egyre növekszik s ezért némelyik számunknak összes tartalékpéldányait fel kell használnunk.

Örsparancsnokká kinevezetett: a pécsi IV. kerületben: **Domonkos Kálmán** th.

Előléptek. Gazdászati tiszthelyetessé a székesfehérvári II. kerületben: **Dózsa János** törm. g. th. jelölt; a szombathelyi III. kerületben: **Koltai Mihály** és **Illés Miklós** törm., g. th. jelöltek; — a debreceni VI. kerületben: **Fodó István** és **Kőő István** törm. g. th. jelöltek; a miskolci VII. kerületben: **Tavas László** törm. g. th. jelölt.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerület állományában: **Kormos András** törm. Török Teréziával Jászfényszarun. A székesfehérvári II. kerület állományában: **Nemes Karika Kálmán** th. Major Vilmával Szentgál községben és **Mecsei Gyula** örm. **Lóránt Máriával** Veszprém városban. — A szombathelyi III. kerület állományában: **Horváth József** XI. törm. Hegyi Margittal Nyögr községben, **Bérezes (Majdli) József** törm. Borza Máriával Nagycsepely községben, **Megyer György** törm. Tóka Juliannával Vízvár községben, **Orbán Ferenc** th. Zajgár Erzsébettel Szomajom községben, **Sárközi György** törm. Kiss Margittal Szigetvár községben, **Nádasdi Ferenc** törm. Czeglédi Rozáliával Kaposmérő községben, **Csehémeth Károly** törm. Győrök Arankával Ják községben, **Székely József** törm. Szabó Rozáliával Zalaapáti községben, **Szabados István** törm. Kovács Ilona-Máriával Gyöngyösmellék községben, **Rakó Gábor** törm. Rozmanith Margit-Ilonával Uszód községben, **Szabó Pál** törm. Kozma Máriával Kadarkut községben, **Horváth Vince** törm. Póezik Erzsébet-Máriával Kutas községben, **Radnai (Radics) István** törm. Patkó Erzsébettel Somogyapáti községben, **Dóczy István** törm. Pisztrai Erzsébettel Szegedon és Falusi (Fritz) István törm. Kovács Annával Magyarócsa községben. — A pécsi IV. kerület állományában: **Harcos Győző** th. Zlaties Annával Pécsen, **Kovácsi Ádám** törm. Nyikusz Évával Nagydorogon, **Szabados (Bázinger) György** törm. Schumann Juliannával Németboly községben, **Bálint Ignác** törm. Fekete Máriával Alattyán községben, **Jónás János** törm. Molnár Máriával Borota községben és **Mészáros János** törm. Csaplár Krisztinával Fülöpmezőszálláson. — A szegedi V. kerület állományában: **Domokos Pál** törm. Döbrönte Máriával Mezőtúron és **Virág István** II. törm. Jenei Annával Tiszaföldváron. — A debreceni VI. kerület állományában: **Sántha József** örm. **Almási Nagy Zsófiával** Hajdúnánáson. — A miskolci VII. kerület állományában: **Kovács Imre** III. th. Zólyomi Máriával Pomázon, **Kovács István** törm. Gyémánt Etelkával Tiszaörsön és **Márkus Antal** örm. Csór Margittal Verpeléten.

Halálozások. *Varga István* ny. tiszthelyettes január 9-én hosszabb betegeskedés után a székesfehérvári honvéd és közrendészeti kórházban 64 éves korában meghalt. Temetése a székesfehérvári „Feltámadás”-temetőben ment végbe. A temetésen a székesfehérvári csendőrtisztikar nagyobb küldöttsége és az altisztikar teljes számban vett részt s a ravatalra koszorút helyezett. *Varga* tiszthelyettesben igen derék, becsületes és igen szorgalmas bajtársunkat vesztettük el. 3 évi katonai kötelezettségének letelte után 1895 november 1-én lépett be a csendőrség kötelékébe és 1933 július 1-én történt nyugállományba helyezése napjáig megszaktítás nélkül szolgált. Közbiztonsági szolgálatot két évig teljesített, mert már 1897 december 16-án a letett altisztiz vizsga eredménye alapján címzetes ősrsvezetővé lépett elő és azután állandó irodai beosztásban mint csendőr-bírósi, majd honvéd- és csendőr-ügyészégi segéd munkás, előljárói legteljesebb megelégedésére végezte a hivatásával járó munkáját. Kitiűnő szolgálatának „elismerésül” 1916-ban a Koronás Ezüst Erdemkeresztrel, 1929-ben pedig az V. osztályú Magyar Erdemkeresztrel tüntettetett ki. *Kerekes Ferenc* tiszthelyettes, ideiglenes marcali szakasparancsnok, január 17-én 3 órakor marcali lakásán, gyomorrrák betegségben elhalt. Január 19-én 10 órakor

helyezték örök nyugalomra a kaposvári Keleti-temető halot-tasházából, a református egyház szertartása szerint. A temet-tés katonai dísszel történt, a gyász kíséretet a Kaposváron ál-lomásozó 7. honvéd gyalogezred adta. Utolsó útjára elkísér-ték a Kaposvárott állomásozó összes csendőrtisztek, valamint a közeli őrsokról megjelent mintegy 40–50 főnyi csendőr-legénység.

Csendőrségi Közlöny, 2. szám. Személyes ügyek. Legfel-sőbb elhatározások: A Kormányzó Úr Ó Főméltósága vitéz *Perinay László* nyugállományú csendőrfőhadnagynak a csendőrszázadosi címet kivételesen és kegyelomból adomá-nyozni kegyeskedett. — *Fonyó László* alezredesnek a csend-őrség tényleges állományában való meghagyását engedélyezni méltóztatott. — Miniszteri rendeletek. A végleges nyugállo-mányba helyezettek: *Szabó József V. VII.* kerületbeli alldgy.. *Gyurácz István III.*, *Bosnyák Demeter I.*, *Herke József IV.* és *Selyei (Szedlák) Ferenc I.* kerületbeli th.-ek. — Ideiglenes nyugállományba helyezettek: *Győri Boldizsár I.*, *Szalai Sándor II.*, *Vizniczki Mihály VI.*, *Keszler János III.*, *Dinnyés Gábor VI.* és *Variczki Antal I.* kerületbeli th.-ek. — Várakozási illet-ményekkel szabadságoltattak: *Varga Imre VII.*, *Döbörhegyi József III.* és *Illés József IV.* kerületbeli th.-ek. Névváltoztatá-sok: *Bappert József Lajos-Kelemen* szds. családi nevét „*Bog-sányi*“-ra, *Iberpácker István* prbes. „*Magyar*“-ra, *Kollár Al-bert* őrm. „*Kövári*“-ra, *Kirnbauer Mihály* tőrm. „*Kadarkuti*“-ra, *Koleszár Ferenc* th. „*Kassai*“-ra, *Reinhoffer József* tőrm. „*Réti*“-re, *Vanyik Mihály* tőrm. „*Várfi*“-ra, *Csizmók Imre* tőrm. „*Csabafi*“-ra, *Miklovich Ferenc* cs. „*Miklószegei*“-re és *Kacsán András* th. „*Csabafi*“-ra változtatta át. — Szabályren-deletek: Az őrsök részére kiadott tananyagbeosztás helyesbí-tése. — Sioktatás hatósági engedélyezésének szabályozása. — Csendőrség felmentése a kóbor ebek lelövésének kötelezettsége alól. — Cukrárszűzletekben a munkaszüneti napokon történő árusításnak újabb szabályozása. — Bélyegek védelméről és a tiltott postai szállítás büntetéséről szóló 1932. XXI. törvény-cikk 7. §-ának végrehajtása.

Ki tud róla? Fazekas János ny. tiszthelyettes, aki 1914-ben mint járárszermester Kassán szolgált, keresi Horváth Lajos lo-vasberényi őrsbeli tiszthelyettes.

Dávid Jánost, aki 1920-ban mint tiszthelyettes a szegedi őrsön szolgált, keresi Jeszenszki István szarvasi őrsbeli őrmester. Kéri azokat, akik a megnevezettek hollétéről tudnak, szíveskedjenek azt velük közölni.

Kalmár Lajos tiszthelyettes kéri vitéz *Varga József X.* tiszthelyettes (őrsparancsnok Tolnán), hogy vele harctéri ügy-ből kifolyólag címét közölje.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít *Várfai (Vlahina) Mihály* polgári altiszt, Budapest, I., Bösörmeényi-út 21. szám (Csendőrlaktanya) vagy *Fekete Imre* nyug. tőrszermester, Uj-Hatvan, Vasváry Pál-u. 15. Árak és munkadíjak: szép, új, dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság sze-rint 5–6 pengő, régi toll átkötése 1 pengő, pótlással 2 pengő, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 pengő, pótlással 3 pengő 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TÁRARÓVAL
EBÉDLŐSZÖNYEGEK

P 85-161
P 36-161

Fotelgyájak, naplanok vasbútorok, futósző-
nyegek, fehérneműváznak, ruhaszőveitek. **Lakberendező Vállalat**
Budapest, VIII., Baross utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bár-ki-től elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogal-mazási átészisolásának és ha szükséges, tartalmi módosítású-nak, valamint a törlés-és kiegészítés jogát fenntartjuk ma-gunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja reá a kézirat első oldalára piros írónnal: „Szó-szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, tróféppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratok-ban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kézirattal csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsá-ról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszte-letdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent köz-leményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát belegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrek-túrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szí-veskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződé-sének árszabása szerint kötelese elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válasz-bélyegyet mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen le-vélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kitéte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelégül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jelégét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlékszikon“-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el.

St. Fernolendti

bőrzsír, bőrvaselin, fegyverzsír

Megrendelhető: „SIDOL” vegyi-ermékek gyára R.-T.
Telefon: 966-86, 968-27 Budapest, VII., Cseri-utca 14. sz.

BÚTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-
fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Arban és minőségben utólríhetetlen — csendőrségi posztók, sző-
velek és vászonarukban az előnyben és megbízhatóságban, elismert

Uéertes Ferenc Budapest, VII., Király-u. 93.
Telefon: 436-51.

Rendeléseket költségmentesen, vételkényszer nélkül
k e d v e z ő fizetési feltételek mellett eszközöl.

Tribon r.-1.
Budapest, VIII., Üllői-út 14

Kötött mellények, téli alsóruha
Selyemáru, ágygarnitúrák
Szőnyegáru, esőköpenyek

Nem tetsző árut
becserélünk. Vi-
dédi rendelésnél
sincs rizikó

mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú légnységi egyénéi az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félve lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.312. számú postakarékpénztári csekkzámlájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8—14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

997.723. 1—3. Minél korábban szerzi meg a gépjárművezetői igazolványt, annál hamarabb juthat be a közlekedési csendőrséghez. A vezénylési szolgálati időhöz, a rendfokozathoz kifejezetten kötvé nincs, de természetes, hogy csak hosszabb őrsszolgálat után kerülhet sorra. A közlekedési őrök létszáma most teljes, az újonnan vezényelték a múlt év decemberében tettek vizsgát, egyelőre tehát nincs szükség utánpótlásra. Mikor ennek az ideje eljön, parancs útján felszólítást kapnak a vezetői igazolvánnyal rendelkezők a jelentkezésre. Ha előzetes tanfolyamra akkor sem lesz pénz, nyomban bevonulnak a közlekedési őrökre, az őrparancsok vezetése alatt a motorvezetésben tökéletesítik az ismereteiket s mikor arra alkalmasnak látszanak, vizsga alá kerülnek. Ha annak is megfelelnek, akkor osztják be véglegesen a közlekedési őrökre.

Mura, 1., 2. kérdéseire lekszikonválaszt fog kapni. 3. Rendezés alatt álló kérdés.

Kesztlőc. 1. Polgári egyének névváltoztatásához ugyanolyan okmányok kellene, mint a csendőréhez: születési anyakönyvi kivonat, házassági anyakönyvi kivonat, gyermekek születési anyakönyvi kivonata — ezt az anyakönyvi hatóságok névmagyarosítási célra díjtalanul adják ki —, állampolgársági bizonyítvány, vagy azt helyettesítő illetőségi bizonyítvány. 2. A csapatnál értesül a felhívásról, annak idején ott jelentkeznek. Közlik vele a feltételeket is. 3. Megpróbálhatja, hogy az illetékes őrön beadja a kérvényét, de nem valószínű, hogy sorra kerül, mert van jelentkező legálább egyévi katonai szolgálattal is elegendő. 4. Valószínűleg április 1-én lesz a csendőrséghez felvétel.

Hamza Gábor törm., Szombathely. Előfizetését a most beküldött 3 P-vel 1934 június 30-ig rendezte.

R. R. R. R. A rendőrséghez a tavasz folyamán valószínűleg lesz felvétel. A csendőrségtől csak szolgálati kötelezőjének letelte után léphet át, de az illetékes főkapitánysághoz — vidéki, vagy fővárosi, aszerint, hogy hol szeretne szolgálni — címzett kérvényét még tényleges szolgálat alatt beadhatja. Csendőrségi rendfokozatát a rendőrségnél nem tartja meg, hanem 1 évig próbaidős rendőrként, további 2 évig ideiglenes rendőrként kell szolgálnia s a véglegesítés után a szolgálati ideje szerint éppen úgy, sorban éri el az egyes fizetési fokozatokat, mint akármelyik másik rendőr. A próbáévből indoklás nélkül bármikor elbocsáthatják, a további két évben szintén bármikor elbocsátható minden fegyelmi eljárás nélkül s a kincstárral szemben minden igény kizárásával, ha arra valami okot ad. Ha megszakítás nélkül lép át, a katonai és csendőrségi szolgálati ideje a nyugdíjba beszámít. Az első és harmadik év végén orvosi vizsgálat állapítja meg a szolgálatképességet. A próbaidős rendőrök legalább 9 hónapos, de legfeljebb egy éves elméleti tanfolyamot végeznek. A felvételi feltételek általában azonosak a csendőrségi feltételekkel, a legkisebb testmagasság 170 cm. Azokat, akik megszakítás nélkül 4 évnél több katonai — csendőrségi — szolgálatot teljesítettek, nem a 26., hanem a 30. életévük betöltéséig veszik fel.

Mindent jó tudni. A feltűnőkre vonatkozik.

Sz. J. cs., Sárosd. A háborús emlékérem elsősorban az özvegyet, azután a legidősebb fiút illeti meg. Viselése nincs egyenruhához kötve, ez tehát az ön igénye szempontjából nem indokolás. Ha azonban sem anyja, sem bátyja nem tartanak rá igényt, kérjen tőlük erről nyilatkozatot s őrskihallgatáson kérje kieszközölését annak, hogy az érmet ön kapja meg. Hivatkozzék arra, hogy atyja elesett s gyermeki kötelességének tartja, hogy az iránta való kegyeletet a háborús

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr

ágynemű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket kaka- és civirruházóveteket a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

MÜLLER I. csendőrségi ruházati üzletében
Budapest, VI., Király-utca 28. szám.

Nagybecsű rendeléseiket kéri BARTA JÓZSEF, a Müller-cég be tagja

Fényképezési szakszolgálat Hatschek Emil

Használt fényképező gépek nagy választékban. Andrassy-út 13. Tel. 22-2-59

KAUFMANN A. ÉS TÁRSAI

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek állandó nagy raktára
BUDAPEST, II. KERÜLET, MARGIT-KÖRÜT 52. SZÁM.

A téli idény beálltával felhívjuk b. figyelmét nagy választékban raktárunkon levő **téli öközki cikkek**re. A téli mellény, pulloverek, téli férfi tridíng és alónadrág. Fülvedő, érmeleplő.

Legszebb kivitelű társasági és tábori **SAPKÁK**, sapkafelzelei élesek
Csendőrkalaptoll, valódi kakastoll, csak dupla, dús kivitelben

Legjobb minőségű **KAKI POSZTÓK**
Fekete és kaka nadrágkamarn és nyári ruhakelmék

Fehérneműek

Szabályos és extrakivitelű **MOLINO** ing és alsónadrág

Solingeni **KARDOK**, kardkötők ezüst vagy kakiselyom paszománnyal. Borotva-felszerelési cikkek

Nyári és téli kaka, fehér és bőrnappa **KESZTYŰK**
Tőrülkötők, zsebkendők, harisnyák

KARDOJTOK, paszományok, sujtások, csillagok, **hajtókapasztó**, nyakravatók, kintűtetések és szalagok.

Tisztítószereket, ú. m.: **Bőrlakk, fegyverzsír, sárga derékszájkenőcs, cipőkrém** rendkívül előnyös árak mellett, a legjobb minőségben szállítunk.

Hasznos, értékes és

a csendőrnek nélkülözhetetlen

egy megbízható, pontos óra.

Cégünk megbízhatóságát igazolja, hogy több mint egy évtizede szállít a m. kir. csendőrségnek a legnagyobb megelégedésre, a legcsekélyebb panasz nélkül.

Órák, ékszerek, gyűrűk, cigarettatárcák, nyakékek, függők és mindennemű emléktárgyak.

Kérje árjegyzékünket!

A csendőrség tagjainak kedvező részletre ábra szerinti óra P 42.-, havi 7 P részlet.

„**Krónosz**” óra- és ékszerkereskedelmi rt.
Budapest, IV., Eskü-út 3. (félem.)

Telefon: 892—14. — Fióküzlet: Pécs, Irgalmasok-u. 1.

emlékérem útján is ápolja. Mivel pedig a család többi tagja erre nem helyez sulyt, önté háruul ez a kötelesség, arról mint csendőrnek nem is volna szabad megfélekednie.

Újul a mult. Sajnos, a hadiköcsönök különösen nosztrifikálás nélkül ahhoz a multhoz tartoznak, amely aligha újul meg. Tudni kell: mikor, melyik pénzintézetnél történt a jegyzés, a nosztrifikáltatás nem maradt-e el? Mindez a kötvényen megvan. A nosztrifikálást bélyegző jelzi. Ha ezt megállapította, forduljon ahhoz a pénzintézethez, amelyiknél a jegyzés történt, vagy pedig a Pénzügyi Központoz. Nem sok kilátása van.

Fenyéri erdő. Kérjen a rendőrségnél töltött időről szolgálati bizonyítványt, azt szolgálati uton terjessze fel a kerületi parancsnoksághoz azzal a kéressel, hogy állományparancsban tárgyalassa le. Nem írja, hogy a katonai szolgálati ideje igazolva van-e. Ha nem, annak is nézzen utána, de ha igen, akkor rendben van az összes szolgálati ideje, mert az nem gátolja a 6 hónap beszámítását, hogy annak idején Debrecenben még városi rendőség volt. Megszáktitása pedig egyáltalában nincs az egész szolgálati ideje alatt. Az új nyugdíjtörvényről ne féljen, mert az etekintetben is előnyös lesz a csendőrségre: az előző szolgálati időt megszakításra való tekintet nélkül fogják beszámítani azoknak, akik az új törvény életbeléptetése után mennek nyugállományba. Mivel azonban az új törvény végrehajtására vonatkozó részletes rendelkezések még nem ismeretesek, helyesebb, ha közben kiki rendezni igyekszik a szolgálati idejét. Így senkit sem érhet meglepetés, de ez a helyes már a rend kedvéért is.

Aranyhegy. A katonai szolgálati ideje igazolva van, azzal tehát ne bajlódják. Nem is itt van a hiba, hanem a túlhosszú megszakításban. Mivel azonban a megszakítás legnagyobb része a forradalmi időkre esik, a nyilvántartó gazdasági hivatal útján megkísérélheti kegyelmi uton kérni a beszámítást. Ha igazolni tudja, hogy 1919 szeptemberétől 1921 májusig önhibáján kívül nem jelentkezhetett a csendőrséghez, akkor reménye lehet. Ha esetleg a háború befejezésekor nem szerelt le, hanem a forradalmi idők elől menekült és a csendőrséghez történt jelentkezéséig megszállott területen tartózkodott, akkor csak ezt kell igazolnia, mert ilyen esetben 1926 július 26-ig beszámítják a megszakítást. Ez azonban inkább csak azokra vonatkozik, kik már a csendőrségnél voltak, önt mint honvédet annak idején bizonyosan leszerelték. Mindamellett megpróbálkozhatik a kegyelmi úttal.

171.819. Hatévi tényleges szolgálat után rendfokozatra való tekintet nélkül mindenki kaphat igényjogosultsági igazolványt, tehát a tiszthelyettes is, akár tényleges, akár a nyugállományban van. Tényleges állományban szolgálati uton, nyugállományban pedig a nyilvántartó gazdasági hivatal útján kell kérni. 2. Az alhadnagy és tiszthelyettes is az altiszti állományhoz tartozik, de azon belül rangosztályba nem sorolt havidíjasként van megkülönböztetve.

65.170. Hausmaninger Albert ny. alezredes 1928-ban meghalt. Kuba (nem Kluba) Vilmos alezredes címe: Kiskunfélegyháza, gyalogsági laktanya. Vitéz Lászlóffy (Laczkovics) László ny. százados címe: Igal, (Somogy megye).

Kirlibaba. Gyulay Gábor ny. ezredes címe: Budapest, VII., Hajtsár-út 60/b. Varga Béla százados Budapesten, a Ferenc József gyalogsági laktanyában teljesít szolgálatot.

1905. 1., 2. kérdéseire lekszikonválaszt fog kapni. 3. Fehérneműszállításra félevenként versenytárgyalást hirdet a kincstár s a szállítást a legelőnyösebb ajánlatot tevő cég kapja meg, legutóbb az Iparosok Országos Központi Szövetkezete kapta (Budapest, VII., Károly király-út 3/c).

Gyümölcsös. A földművelésügyi minisztérium facsemeterakciója megszűnt, ehelyett hosszújárátú, nagyon jutányos kölcsönt folyósítanak gyümölcsösök létesítésére, de csak az erre a célra alkalmasnak megjelölt területeken. Hajdu megye

nem tartozik ezek közé. Ha tehát a gyümölcsöse ebben a megyében van — amit a levele keltezéséből következtetünk —, akkor sem állami facsemeterét, sem pedig állami kölcsönt nem kaphat. Sok faiskola van, céget azonban elvből nem ajánlunk, kérjen többfelől árajánlatot. Elég tekintélyes számú csemeteről van szó, a mostani árak mellett igen olcsón beszerezheti. Arra azonban felhívjuk a figyelmét, hogy zúgfaiskolától ne vásároljon, mert a telepítésnél később helyrehozhatatlan hibák történhetnek.

Tisza folyó. Nyugtassa meg a bajtársait, hogy értesüléseik részben alaptalanok, részben túlzottak. A lakáspénzt az új nyugdíjtörvény általában tényleg szűkebbre fogja, ezzel számolniuk kell, de hogy honnan veszik az általános 15 százalékot, azt nem tudjuk. A levonás kinek-kinek a szolgálati ideje szerint történik, az eddig levont százalékokat azonban beszámítják. A többi, amitől levele szerint tartanak, csupán kósza hír. Mivel az új nyugdíjtörvény a katonai nyugdíjtörvényt kiterjeszti a csendőrségre is, az pedig a polgári nyugdíjtörvénynél előnyösebb, a már nyugállományba helyezettek nem rosszabbul, hanem jobban járnának, ha ez a kiterjesztés rájuk is vonatkoznék.

Sz. J., Cigánd. Az 1895. évfolyambeliek 1915 márciusában vonultak be.

Szamos, Mindegy, hogy a felhíváson a főszolgabíró sajátkezü aláírása van-e, vagy pedig sk. aláírással, de irodatiszti hitelesítéssel kapja az örs. Polgári hatóságoknál ez általános szokás. Ha éppen valahol szükséges volna szóvá tenni a kérdést, a fogalmazványok átvizsgálása során ez a szárnyparancsnok uraknak ügyis feltűnik s nekik módjukban áll, hogy a főszolgabíróhoz kérdést intézzenek.

Százrad 1901. A behívásig szóló szabadságolás azonos a leszereléssel. Mivel pedig így a megszakítása nagyon sok, katonai szolgálati idejének a beszámítására nincs kilátása még kegyelmi uton sem. Okmányát postán visszaküldöttük.

Kerka. A hiányzó példányokat elküldöttük. Előfizetése a beküldött 6 P-vel a folyó év végéig rendben van. Lapját Velemerről kaptuk, címszalagján viszont Senyeháza szerepel. Amíg más címet nem ad, Senyeházára küldjük a lapot.

Ki vészit. 1. Menjen el a községi előljárószághoz, mint anyakönyvi hatóságához és jelentse be a törvényesítési szándékát. Az anyakönyvvezető jegyzőkönyvet vesz fel s azt a gyermek születési anyakönyvi kivonatával és az ön házassági anyakönyvi kivonatával az alispánhoz terjeszti fel. Ott történik a törvényesítés. Mikor az megtörtént, az erről kiállított okmányról szerezzen be a községhezátan másolatot s a nyilvántartó gazdasági hivatal útján a belügyminiszter úrhoz (VII. b. osztály) a családi pótlék folyósítása iránt terjessze fel a kérvényét. A gyermek születési anyakönyvi kivonatát is csatolja. 2. Zsarolásról szó sem lehet. A cég azt állítja, hogy a könyvekért még tartozik, ön viszont azt állítja, hogy a könyvek árát megfizette. Ha a befizetési szelvényeket elégette, rosszul tette, mert így nehéz bizonyítani, hogy nem tartozik. Egyezzen ki valahogyan, ez a legokosabb, mert ha perre kerül a dolog, valószínűleg ön lesz a vesztes, megtehető a dolgot perkoltséggal is. Ilyen nagy cégről különben is alig hihető, hogy duplán követeljen valamit, valószínűleg az ön emlékezete téved. 3. Kicsit magas a 10 százalék, ebből bizony ön is engedhet. A törvény különben sem nyújt védelmet a 8 százalékot meghaladó kamatnak. Viszont az adósnak sincs igaza, mert a gazdasági rendelkezések igénybeviteléhez először is az szükséges, hogy földjének védetté nyilvánítását kérje s ha ez megtörtént, megvannak rá a megfelelő szervek, hogy a hitelintézetekkel szemben ezeket a védelmi rendelkezéseket érvényre juttassák, lebonnyoltsák. Egyszóval az ilyen barátságos alapon, zsebből-zsebbe történt kölcsönzést nem lehet belecsempészni a gazdasági rendelkezésekbe. Egyezzenek ki legfeljebb 8 százalékban, az mindkét félre becsületes megoldás.

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztgyár képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tiszta gvapiút használt fel; csak ő tudja, hogy a szövetben belül milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve árakban is csak az előzőkből minden közvetlen drágításától mentesen, a posztgyártól közvetlen történő vásárlás nyújt igazi előnyöket.

Posztgyárunk állandó szerződéses szállítója, mérték szabóságunk pedig a kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — máséval szemben **okirati elismerésben** részesült **állandó szerződéses** felruházója. Péntekre meg örsére küldött miniatúrákat. Kívánságra más miniatúrákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztgyár és Ruhagyár Rt. Magyarország katolikus kézben levő egyetlen posztgyára. Budapest, I., Lenke-út 117. Őzember 1922 óta 300 munkásal.

J. F. őrm., Öcsény. 1. Magyarosított nevet nem lehet megváltoztatni, a mostani névéhez tehát hiába kérné az „i” végződést. Ha ez nem így volna, sokan kéthetenként változtatnák a nevüket aszerint, hogy melyiket mikor únják meg s mikor találnak helyette „szebbet”. 2. Olvassa el a múlt évi 15. számunkban közzétett 59. lekszikonválaszunkat, főként az utolsó bekezdést. Valószínű azonban, hogy valakit mégis csak lehet találni a majorban, esetleg a közeli tanyákon, majorokban, aki nem ludas a dologban s így bizalmi egyén lehet.

77732. 1. A múlt évi 14. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 46.072/eln. VII. c. 1933. sz. B. M. körrendelet csak a tényleges állományban levőkre vonatkozik. Ha tehát valaki mint II. csoportbeli tiszthelyettes nyugállományba kerül, közben azután a rangmögötteseit őrsparancsnokká kinevezik, a nyugállományba helyezett továbbra is megmarad a százalékos nősülési korlátozás keretében. Az említett rendelet azok számára szól, akik a tényleges szolgálatban olyan helyet töltenek be, amely egyenlő értékűnek tekinthető az őrsparancsnoki állással, vagy ha nem is, de a maguk helyén fontos feladatkörük van s így méltányos, hogy a nősülés tekintetében ne szoruljanak hátrányba azokkal szemben, akik náluk rangban fiatalabbak, de őrsparancsnokok. 2. Az említett rendelet szövegében a „bármely szolgálati okból” kitétel az önhibát kizárja, a levélben említett esetben pedig erről van szó, még ön is a „mellözve” szót használja a levélben. Ennek a rendeletnek az alapján tehát nem illeti meg a százalékon kívüli nősülés joga, a körülmények azonban alkalmasak arra, hogy kivételesen esetleg mégis megkaphassa az engedélyt. Ehhez elsősorban az kell, hogy magának a nősülés engedélyezésének elvi akadályai ne legyen s ha aztán ilyen szempontból rendben van az ügy, akkor mellőztetésének éppen ezzel kapcsolatos voltára, de főleg a gyermekre való tekintettel százalékonfelüli engedélyt is kaphat. Szolgálati úton a belügyminiszter úrhoz (VII. c. oszt.) kerül döntésre a kérdés. Nincs helye a kivételnek természetesen akkor, ha a nősülés nem a gyermek sorsának a rendezése körül forog, hanem attól független. 3. Rendszerint három éven át tart az ideiglenes nyugállományba helyezés, azután végleges. Ennyi idő alatt ugyanis eldől, hogy kiki alkalmas-e még arra, hogy a tényleges szolgálatba visszarendeljék.

Remény. 1. Ha szolgálatilag akármilyen vasútvonalon utazott, akkor az arképes igazolvány kiváltási díját a kincstár visszatéríti. De hogyan gondolja, hogy egy csendőr szolgálati útja alapján az egész örs igazolványdíját el lehet számolni? Ezen az alapon egyetlen csendőr szolgálati útjával akár az egész csendőrség igazolványpénzét el lehetne intézni. Csakis kiki a magáét számolhatja el, a maga utazása alapján. 2. A Lőutasítás 253/b. pontja azt írja elő, hogy „Cél!” vezényszóra az említett utasítás 253. pontjában előírt helyzetet kell felvenni. Ez a pont viszont azt mondja, hogy a célzás úgy történik, mint fekvőhelyzetben. A 249. pont 2. bekezdése ezzel kapcsolatosan előírja, hogy a célzásnál érintkezést kell venni, Erre nézve viszont a 237. pont ad útmutatást. De mindeztől függetlenül is természetes, hogy az össztűznél sem szabad a csendőrnek csak úgy vak-tában elrántania a billentyűt, hanem céloznia kell. Érintkezés-vétel nélkül viszont célzás nincs. 3. A papucs is lábbeli s hogy azt hol kell tartani, a Szut. 148. pont 2. bekezdése megmondja. Természetes viszont, hogy a papucset télen nem ajánlatos az átfagyott bőröndös kamarában, vagy más hideg helyiségben tartani, ilyenkor tehát az ágy fejrésze alatt tartható. Nevezük azonban a papucset inkább házipőnekné.

Nem csak otthonát, Önt is felöltözteti a Központi Lakásberendező Vállalat

Bútorok, szőnyegek, vásznak, ruhaszövetek, kárpitosárúk
leghosszabb fizetési kedvezménnyel.
Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 5. szám.
 Telefon: 271-17. Zeneakadémiával szemben
 Megbízottunkat vidékre is elküldjük.

Naplóm a világháborúból.

— Harcok a gyönyörű Erdélyért. —

Írta: KÓRIK GÁBOR

tiszalöki földműves, volt népfelkelő
 őrmester.

(3)

Rettenetesen sütött a nap, hiszen „kánikula” volt, a paszuly-gulyás is fűtött, forró volt nagyon, nem csodálható tehát, ha a honvédek legnagyobb része is, lehűteni a forró ebédet, a közeli sörházba ellógott. A „lógás” pesti csibész műszo, nincsen az Akadémia szótárában s parancsnoknál eltűnt jelent... Én magam is ellógtam Ádám komámmal és egy pár hozzánk dörgölődő csibésszel. Négy üveg sört nagyhirtelenséggel bekaptam s talán gondolja is a nyájas olvasó, hogy a négy üveget kem én, sem a komám nem fizettük, hanem az asztaltársaink... Mi csak nagykegyesen megittuk. Adja Isten egészségünkre! Elsörözgettünk volna mi itt igen sokáig; de a félfülemmel oda is volt gondom, nem leszen-e még felszállás? Az állomás felől csakugyan mozgolódást észleltem, tehát elkövetkezett a felszállás. A komámmal betereteltük a vitézeket. Még egy aradi tájképes lapra rápenderítettem pár sort. Megírtam, hogy sűt a nap forrón, a paszuly-gulyás is forró volt, a sör hideg volt, az árát nem írtam meg és hogy indulni akarunk stb., feleségemnek megcímeztem és azután bedobtam a postaszekrénybe... Akkorára Stiff százados úr is jött a vezérkarával, — gondolom, hogy ők is igencsak sörözgettek... Nagygyorsan felszálltunk és a vonat augusztus 13-án délután elindult Aradról. Hiába kerestem, nem láttam a híres aradi várat.

Késő délután beértünk Erdély egyik legsötétebb megyéjébe, Hunyad vármegyébe. Lakói majdnem mindenütt oláhok, a Maros-mentén van egy kevés szántóföldjük. Estefelé járt az idő, már nem messze voltunk Dévától. A pesti honvédek között ismét kitört a jókedv. Ismét: „Megjött a Sári!... Szervusztok lányok, kicsi zsványok! és Tyüh, de kutya jókedvem van!” — Ordította az egész menet-zászlóalj, ordították még akkor is, mikor a dévai állomásnál lámpavilág gyújtásakor megállott velünk a vonat. Déva kis városka, felette Nyugat felől meredek magas, süveg alakú hegytetőn áll Déva-vára. Az összes megjegyzésem, — mondok — csak annyit volt a dévai várról:

— Nézd csak, Ádám komám, nehéz lehetett felhordani azt a sok követ, meszet, téglát, arra a hegyre!

— Abbizony! — Ádám komám sem szólt rá többet.

Itt Déván valamiféle juhtúrós. kenyérvacsorát kaptunk és elindultunk ismét. Még nem aludtam, amikor elértük a

Csendes Cipőáruház

Budapest, VIII., Baross-utca 77. szám

Megbízható! — Olcsó! — Minőségben elsőrendű! — Külön mértékosztály!
 Kedvező fizetési feltételek! — A m. kir. államrendőrség, a M. A. V. és számos köz- és magánintézmény hivatalos szállítója.

Magyar csendőr a magyar gyártmányú

SCHMOLL-PASTÁ-T

használja!

Irógépjavítás Irógépszalag és mindenféle más írógépkellék miatt forduljon bizalommal az 1901 óta működő

KOVÁCS ALADÁR IRÓGÉPUÁLLALATHOZ
 Budapest, VII., Kertész-u 23. Telefon: 42-8-61

A m. kir. Legfőbb Állami Számvevőszék és több más előkelő állami hivatal szállítója. — Irógépszalag árából 40% engedmény.

piski állomást. Ez sokkal szebb, mint a dévai... Megyünk tovább és elaludtam. Valamikor éjjel értünk Kiskapus állomásra. Itt bizonyosodott meg, hogy merre megyünk? Brassó, vagy Marosvásárhely felé? Szekerünk rúdja mégis Marosvásárhelynek fordult, de bizony nem láttam a Marostordai bortermő vidéket, mert mint a bunda, aludtam.

*

Augusztus 4-ike volt már, amikor a Marosvásárhely—Gyergyói vasúton beértünk északfelől Csík vármegyébe. A Maros folyó a kövek között mindenütt a vasút mellett folyik. Jobbról-balról kopár magas hegyek, terméketlen völgyek voltak láthatók. Bár mostoha volt ez a táj, de a faluk, városkák már szépek, csinosak voltak. Alagutat is értünk, majd elértük Gyergyóditró községet. Gyönyörű szép fehér kéttornyú temploma van, híres búcsújáróhely. Az ebédünk nem valami vastag volt, kíváncsi voltam, hogy hol és mi lesz a vacsora? Napszálltakor érkezünk Gyergyószentmiklós városához. A táj olyan itt, mintha csak a dunántúli dombvidéken volnánk. Nincsenek magas hegyek, a vidék azonban eszünkbe juttatja, hogy Gyergyóban vagyunk. Hiányzik a föld kövérsége, termőképessége, szóval magasan fekvő a tenger színe felett Gyergyó. Amde ha nem is látunk buja növényzetet, gazdag szőlőtőkét, akácfákat, láttunk sok gyümölcscsel megrakott almafát. Még külön is örülnünk kellett Gyergyószentmiklósnak, mert amikor a vonat megállt, a legénységnek sorakozni kellett a sajkával. Vacsorálni mentünk az állomás melletti udvarba. És kaptunk olyan finom gulyást (nem paszullyal), hogy annál jobbat soha nem ettem. Az adag is nagy volt. Szóval pompásan jóllaktunk, jó vizet is ittunk. Itt már megtudtuk az útnak végcélját is. Megtudtuk, hogy még ma Csíkszeredára megyünk.

A hatvanórás vasúti út után.

Vacsora után ismét vonatra szálltunk. Ez már a hátralevő útnak volt. Noha beesteledett, minden állomásra emlékezem, amelynél elhaladtunk. A Gyergyó-tekerő pataknál értünk ki Gyergyóból. Igaza lehetett annak a költőnek, aki a hosszútávú gyergyói székelyről megírta, hogy azt mondta Rákóczi Györgynek:

— Gyáva volt biz' a nagyapád! — majd midőn megtudta, kivel beszél, ekképpen sietett kijavítani elszólását: — Vagy, úgy? Kend a fejedelem? Megkövetem szépen! — Ha este volt is, úgy tetszett nekem, mintha ma is kitelnék a hasonló felelet minden otthontalált férfitől, ha valaki azzal találna megsérteni: — Hát kend komé, még kardot sem kötött? Talán, mint a gyávák szentták, csak a prédára jött?! — Sajnos, vajmi kevés férfit láttunk, oda voltak mindannyian a harctérre...

*

A valódi Csíksországot még ezután következett. Minden falu magán viseli a bélyegét; mert a neve előtt mindeniknek ott áll a jelző, például a következő állomások: Csík-szentdomonkos, Csíkkarcsfalva, Csíkdánfalva, Csíkmadaras, Csíkrákos és a szerencsétlen Csíkmádéfalva (hátrább majd megírom, miért szerencsétlen), továbbá Csíkcsicsó, Csíktaplóca és Csíkszereda... A temérdek „csík” jelzőjű községek mellett elhaladván, végre megérkeztünk messze-messze Csíksországba, annak is a legeslegjobb városába: Csíkszeredára. 1916 augusztus 14-én este tizenegy órakor, hatvan órai utazás után érkezünk be. Hatvan óra még lakodalomnak is sok, hát még katonavonaton utazni! Meg is úntuk! Alig vártuk, hogy már vége legyen.

Az új zászlóaljparancsnok úr bemutatkozása Csíkszeredán.

Meglehetősen sötét volt már, amikor a menet a csíkszeredai állomáson nagynehezen lekászolódtott. Sorakozót parancsoltak, de sok ideig tartott, míg megindulhattunk; mert a tartalék-ciedeleket is szétszórtuk a legénység között. Négy bádog hűskonzervát, kávékonzervát, kétszersültet adtunk minden embernek. Azonkívül náluk volt az Augusztacsomag, amely kilónyi szalonnából, és ugyanannyi sajtból állott. Jól meg volt tehát terhelve minden ember, a jó, finom, hasznos dolgokkal. Végre indulhatunk.

— Vigyázz! Vállra! Kettősrendek jobbra át! Első szakasz indulj! — Elhagytuk az állomást. Az esti szapora kis eső miatt az út meglehetősen sikos volt, a vitezék hamar kimelegedtek. Amennyire az éjjeli sötétség engedte, szétnéztem. Mintha a Hernád-völgyben lettünk volna, olyan síkságon voltunk. Hegyek ötkilométeren belül nem voltak. Ez az Olt völgye.

*

Végigmentünk Csíkszeredán. Kicsike városka, gyenge villanyvilágítással. Tokaj különbnek mondható. Lefelé, déli irányban alatta folyik az Olt folyó, mely még itt is kicsinyke, hiszen nem messze még a bölcsője, — Gyergyószentmiklós alatt... A város közepén balra tértünk, északnak. Elértük a város végét. Ott olyan szép épületet láttam, odailenék Budapest legszebb utcájára. Ez a római katolikus főgimnázium. Itt van a város vége, közvetlenül mellette Csíktaplóca következik. A gimnáziumnál kelet felé fordultunk s pár kilométeres menetelés után elértünk egy kedves kis falut, Csíkcsobótfalvát, amely szinte összenőtt egy másik falucskával, Csíkvárdotfalvával. Eredeti a góbé észjárás: a kettőt pedig együtt már Csík-somlyónak nevezi arról az 1082 méter magas Somlyó nevű hegyről, amely a két falu mellett délről emelkedik.

Tehát Csík-somlyón — ezután így nevezzük, — megálltunk a templom előtt. Itt már vártak is minket s mint kitünt, éppen pesti I-es honvédek. Tiszt urak is voltak közöttük s egy szigorú kapitány veszi át az intézkedést felettünk. Egyetlen szavából ki lehetett érezni a tényleges tisztet. Szavai, parancsai rövidek, érthetők és ellentmondást nem tűrők voltak. Minden szakaszunk kijelölte az éjjeli szállást, a tiszteknek is és végre lefeküdtünk. Adám komámval meglehetősen jó helyen aludtunk, egy üres kamrában, bebujtunk a nyakig éró szalmába... Már itt hűvös volt az éjjel, nem úgy, mint Szabolcs megyében.

Reggel felfrissülve ébredtünk. A nap sugarai enyhén sütöttek. Hét órakor volt a sorakozó. A két menetszázad a templom előtt gyülekezett. Kivezetek bennünket a pár kilométernyire fekvő Csík-somortán falunak a kaszálójára. Itt szemlét tartott felettünk új zászlóaljparancsnokunk, a fentemlített szigorú kapitány úr. Maga elé léptette az összes altiszteket, önkénteseket, őrmestereket, tisztjelölteket. Mindeniknek külön kellett jelentkezni. El kellett beszélnie, hol kezdte katonai pályáját? Hol volt a háború óta? Volt-e már a harctéren. stb. Amikor én rám került a sor, körülbelül így jelentkeztem:

— Százados úr, Kórik Gábor, népfelkelő őrmester, alázatosan jelentkezem. Ezernyolcszázkilencvenkilencbeli katona vagyok, a császári és királyi tizennegyedik huszárezrednél szolgáltam. Továbbszolgáló nem voltam, a ma is viselt rendfokozatomat ott szereztem. Mozgósításkor a magyar királyi tizennegyedik honvéd népfelkelő gyalogezredhez vonultam be. Azonnal a harctérre mentem, ahol 1914. évi szeptember hó tizennegyedikén megsebesültem. Felgyógyulásom után ezideig a budapesti helyőrségnél teljesítettem szolgálatot és most újra itt vagyok!

— Örülök önnek! Baróthy Jenő százados vagyok! — A százados úr még csak ennyit mondott és kezét is fogott velem. Ezután a legénységnek is bemutatkozott és pedig olyan formán, hogy ebből mindenki megérthette, miszerint a százados úr szereti a rendet, a katonás magatartást. Semmi

PÉNZINTÉZETEK ORSZÁGOS BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA

Budapest, V., Sas-utca 3.

Tel.: Aut. 80-8-30, 80-8-38, 80-8-39.

Ezen színtiszta magyar alapítás válat:

Élet-, nyugdíjpótló- és temetkezési biztosításokat

versenyfeltételek mellett. — Részletes felvilágosítással készséggel szolgál.

A magyar csendőr elsősorban magyar ceget támogasson! A 20 év ot. fennálló

Nagy Menyhért egyenruhaszabósa és felszerelési cikkek raktára

ajánlja: mérték utáni szabóságát a legkedvezőbb 12 havi részletfizetéssel kedvezmények mellett.

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9., földemelet. Telefon: 843-52.

Kirendeltségek:

Pécs: Ferenciek-u. 23. || Nyiregyháza: Zrínyi Ilona-u. 9. || Miskolc: Gízella-u. 15.

szabályellenest, rendtelenséget, fegyelmi vétséget. stb. nem tűr... És hogy szavainak nyomatéka is legyen, azonnal megbüntetett egy honvédet, aki az ő beszéde alatt parancs nélkül hátul le merészelt ülni. Szerintem ez a szigorúság helyes is; mert ha nincs szigorúság, akkor nincs rend. Ahol nincs rend, ott nincs fegyelem, ahol pedig fegyelem nincs, az nem katonaság! Amelyik csapatra még hozzá olyan feladat vár, mint reánk, ott fegyelemnek, vasfegyelemnek kell lenni! Okult is a legénység, s büntetésre igen ritkán került sor Baróthy százados úr parancsnoksága alatt.

Augusztus 15-én, délután a somlyói templom téren a két menetszázadnak ismét sorakozni kellett azért, hogy a már itt lévő budapesti első népfőlkelő honvéd gyalogezred 3-ik zászlóaljának századaiba beosztassék. Tudnunk kell ugyanis, hogy azok a pesti honvedek, akiket itt értünk, a nevezett zászlóaljhoz tartoztak. A volhyniai nyári orosz-offenzíva után jöttek le Csik vármegyebe erosen megfogyatkozva, mi tehát az ő kiegészítésükre jöttünk. Baróthy kapitány úr először is a tiszteket osztotta el. A kilencedik század parancsnoka Mimikus János hadnagy úr, a tizedik század parancsnoka Stiff százados úr lett. A tizenkettedik század parancsnoksága egyelőre betöltetlen maradt, mert ez a század is csak papiroson létezett még. Én a kilencedik század szolgálatvezetője lettem. Ádám komám a tizenegyhez került hasonló minőségben. Az igaz, hogy nem sokáig voltam a kilencnél, de legalább addig ott voltam, amíg Somlyón voltunk. Fel is használtam a jó helyet, amit a somlyói liceum nyújtott, a századunknak ugyanis az öreg liceum volt a szállása és én itt tiszta szobában, a kispapok ágyában aludtam. Liceum, papnövelde, vagy mit tudom én, hogy mi a csoda, — egy kis faluban!... Hát ilyen csodák is akadnak Csikországban. A csikszeredei hatalmas főgimnáziumtól egy puskaövesnyire imhol ismét egy főiskola — Csiksomlyón...

Dandárgyakorlat az Olt völgyében.

Augusztus 19-én reggel hét óraker elindult a zászlóalj, de nem a csomortanyai gyeprre, hanem a tőlünk északra eső Csikcsicsónak. Nem nagyon messze mentünk, Csikdelne és Tapolca—Csicsói-út közötti lapályon megállottunk. Ez az Olt völgye. Akárki azt hihetné, hogy ez valóságos Alföld, szép egyenes szántóföldek, sík rétek rajta. Ha jól megnézi, feismeri az ember, hogy mégsem Alföld ez. A földje sovány, kavicsos. A buza szegény és ritka, éppen akkor kezdett érní. Az árpa araszos, sarlóval aratták. A „kom-pér” látszott legjobbnak. A zab is meglehetősen volt. Kezdetek már aratni. A kender métermagas volt. Fel lehetett ismerni magyarázat nélkül a hideg, sovány földet. Dacára, hogy Alföldet mutatott, mégis sokszáz méterrel magasabban fekszik ez, mint a tiszalöki határ, sőt még a tokaji hegy tetejénél is magasabb lehet. Ezért hideg, ezért is csak mostoha anyja ez a föld a buzának.. A nép, ennek a földnek a népe azonban a legmagyarabb nép. A hun birodalom összeomlása után ideszorult hunok a sok századok viszontagságai között itt legjobban megőrizték ősi erényöket, nyelvöket.

(Folytatjuk.)

Pályázat.

Csendőrségi tárgyú elbeszélésre hirdettünk pályázatot. Ie kell írni valamilyen történetet, amelynek csendőrök a szereplői vagy amelyben csendőrök is szerepelnek. Ezúttal persze nem megtörtént esetet kell leírni, hanem olyat, amit a pályázó gondol ki és ír meg. A történet lehet akármi, ami elbeszélés tárgyául alkalmas, tehát komoly vagy humoros történet, szerelmi história, kis kép a csendőr szolgálati vagy magánéletéből, vagy pedig abból a falusi környezetből, amelyben a csendőr él. Nem okvetlenül kell, hogy a történetnek csendőrök legyenek a főszereplői; lehetnek mások is, falusi emberek, a falusi élet mindennapos, jellegzetes alakjai stb., de azért a csendőrnek sem szabad belöle teljesen hiányoznia. A történet-

nek nem kell okvetlenül nagyon „érdekes”-nek, fordulatosnak, eseményekben bővelkedőnek lennie; kis apróságok, semmiségek is sok kedves témát szolgáltatnak, csak ügyesen kell leírni. Nyomozás ne legyen az elbeszélésben, mert nem detektív-regényt akarunk. Természetes, hogy senkitől sem várunk tökéletes, irodalmi értékű munkát: ne riasszon tehát senkit vissza a pályázattól az, hogy nem tud úgy írni, mint egy vérbeli író. Célnak az, hogy olvasóink közül kikeressük azokat, akiknek egyáltalában tehetségük van az íráshoz, ezt pedig kezdetlegesebb munkából is meg lehet állapítani. Bizonyára sokan vannak, akik úgy gondolják, hogy ha megpróbálnák, ök is tudnának írni, de nincs elég önbizalmuk ahhoz, hogy nekifogjanak. Nos tehát, mi most itt alkalmat nyújtunk a próbálkozásra. A pályázat terjedelmét nem korlátozzuk.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyénéitől fogadunk el. Határidő: március 1. A legjobb pályázatot értékes zseboráival jutalmazzuk. Az eredményt a március 15-iki számban fogjuk közzélni.

Karácsonyi és újévi pályázatunkra,

amelyet a múlt évi 24. számban hirdettünk, összesen 61 pályamunka érkezett.

A pályázat lényege — mint annak idején is megírtuk — az volt, hogy ki tudja a karácsonyestjét vagy a szilveszterét egyszerűen, keresetlenül leírni úgy, amint eltöltötte. Nem vehettük figyelembe tehát azokat a pályamunkákat, amelyek elbeszélészerűen írták le egy csendőr karácsonyát vagy szilveszterét, mert mi nem költött, hanem igazi hangulatot akartunk kapni a pályázóktól.

A pályázatok között ebből a szempontból is sok jó volt, legjobban sikerültek azonban azoknak a pályázatai, akiket alabb névszerint felsorolunk. Azokat a pályázatok, amelyek megütik a közölhetőség mértékét, elítettük és annak idején, amikor aktuálisak lesznek, — a karácsonyi számunkban — közzélni fogjuk.

A legjobb pályázatok beküldői a következők: *Bardócz Ernő csendőr (Tahitótfalu), Benedek Lajos th. (Ozora), Boda István th. (Budapest), Boldizsár Mihály csendőr (Bácsbokod), Dömötör Lajos csendőr (Gelse), Enyedi András csendőr (Gyulavári), Fülöp János III. t. m. (Balatonújhely), Gerencsér József csendőr (Nemesvid), Gévai János t. m. (Bodajk), Kertész Mihály t. m. (Zselickisfalud), Kovács Ferenc III. csendőr (Söjtör), Lendvai György csendőr (Nemesszalók), Menyhárt István th. (Szombathely), Németh Károly örm. (Nemesszalók), Pusztai Molnár József prb.-cs. (Kerepes), Simon Márton csendőr (Somogyzentmiklós), Szekeres János csendőr (Bátaszék), Szende Albert t. m. (Szálka), Szigeti Antal örm. (Vajszló).*

Tekintettel arra, hogy a pályázatok között több egyenlő értékű pályamunka volt, a kitűzött jutalmat a fentebb felsorolt legjobb pályázók között kisorsoltuk s azt a sorsolás során Gerencsér József nemesvidi örsbeli csendőr nyerte meg. Elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN örnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

Négy évlizede vásárolnak
legjobb megelégedésre kiváló
hangszereket
REMÉNYI MIHÁLY

Öfensége dr. József Ferenc kir herceg és a m. kir. Zeneművészeti Főiskola szállílójánál.
Budapest, VI., Király-utca 58-60. sz. Kéren árjegyzéket!

Röhl és Blesz

Egyenruha és polgári szabók
A m. kir. államrendőrség szállílója
Kedvező fizetési feltételek

Budapest, VIII, József-kr. 27, I. em.
Telefon: 301-04.